Budapest, 1903. Nyolcadik évfolyam. 140. szám. Szombat, május 23.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-út 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Propter vitam.

Budapest, május 22.

(Á. K.) Három hete, hogy az ex-lexben vagyunk. De mi ez ahhoz képest, hogy nyolc hónap óta a képviselőház nem végezhetett egyebet, mint hogy a mult év végén megszavazta a négy hónapra szóló indemnitást? Tehát csaknem nyolc hónap óta akadályoz mindent az obstrukció. S igazán eseményszámba mehet, hogy közbevetőleg véget ért ma a kvótabizottság megválasztása felett folytatott vita s most már legalább a kvótahizottság megválasztása biztositva van.

Ez is valami. Mert azokkal az eszközökkel, melyekkel az obstrukció dolgozik, ezt is elhuzhatták volna időtlen-időkig. Miért nem tették? — Azt mondják: nem akarták tenni. Igaz; de ha a nyolc hónap óta folyó obstrukció kárai nyomot nem hagytak volna a közvéleményben, aligha lehetett volna számitani az obstrukciónak erre a nagylelküségére. Mert nem lett volna-e csábító alkalom, hogy öt hét mulva még a kvóta is ex-lexbe juthatott volna? — S ha a közvélemény együtt érezne az obstrukcióval, akkor ez a csábító alkalom nem is siklott volna ki az obstrukció kezéből.

A kvótabizottság megválasztása tehát nem jelent ugyan hátrálást az obstrukció részéről, — de világosan mutatja, hogy tul vagyunk a „futó erőnek" maximumán. S a passziv ellentállás szempontjából ez nem kis dolog. Azt jelenti, hogy a kormány hajója, ha a nyolchónapi folytonos vihar alatt nem is tudott révbe jutni, de nem is volt kénytelen semmit kidobálni azokból a kincsekből, melyek az alkotmányos elvek épségéhez tartoznak. S mig ezek a maguk épségében megvannak, addig minden kárt, amit az obstrukció eddig okozott, ki lehet pótolni. De ha ezek veszendőbe mentek volna, ezeket ugyan nem pótolhatta volna többé semmi.

S attól a pillanattól kezdve, hogy ez a tény evidenssé vált, kezdődött a fordulat a közvéleményben. S ha talán ma még tulvérmes a remény, hogy a kvótabizottság megválasztása után csakhamar jönni fog az indemnity megszavazása is és véget ér a céltalan és oktalan ex-lex, — de nem alaptalan. A döntő ütközet az ex-lex beálltakor dőlt el. S ezt a kormány nyerte meg. Megnyerte azáltal, hogy fenntartotta a kormányzat folytonosságát, fenntartotta az országban a rendet, biztositotta az államélet minden funkcióját és tette mindezt a maga alkotmányos többségének fedezete alatt. Tette az egész ország közvéleményének helyeslő hozzájárulása mellett. S nem engedte, hogy a „zavarosban" bárki is halászhasson.

Ennek a ténynek tudatában beszélhetett ma a képviselőházban Széll Kálmán miniszterelnök azzal a higgadtsággal és azzal a szuperioritással, amivel beszélt. S ennek a ténynek tiszta látása szerezhette meg számára ismét azt a zajos és lelkes ovációt, amiben a miniszterelnököt a szabadelvüpárt részesitette. Még nem szüntek ugyan meg az obstrukció apró illuziói; még nem vagyunk ugyan tul azon, hogy az obstrukció szónokai még mindig a „nemzet nevében" ne beszéljenek: de amily tömör sorokban ülnek a többség tagjai a miniszterelnök háta megett, *„nem fogyva bár s nem törve meg"*, épp oly mértékben látjuk az obstrukció sorait ritkulni napról-napra.

Igaz, hogy erre az a felelet, hogy már benne vagyunk a technikai obstrukcióban s a technikai obstrukcióhoz nem kell sok ember. Ámde az, hogy a technikai obstrukció kevés emberrel is addig tarthat, mig a kisebbség akarja, — az csak theoriában igaz, ellenben a valóságban tarthatatlan és kivihetetlen. Mert pusztán csak sportból üzve, naprólnapra visszatetszőbb és szégyenletesebb. S minél kevésbé tesz hangos megjegyzést, vagy minél kevésbé háborodik fel a képviselőház törvényes többsége, ha az obstrukció részéről egymás után jönnek a névszerinti szavazások s azoknak másnapra való halasztása: annál sujtóbb ez az obstrukcióra nézve. Mert a néma nyugalom sokszor jobban vádol, mint a legzajosabb felháborodás. S minél nyugodtabban viseli az obstrukció okozta helyzetért a felelősséget a többség: annál nagyobbra gyül s annál nagyobb teher gyanánt nehezedik az obstrukció vállaira a már eddig okozott óriási károknak ódiuma.

S immár az utolsó kártya is kiesett az obstrukció tervkovácsolóinak kezéből. Több mint tiz napig volt egész udvarával Budán a király, — s mindazok a reményeik, hogy a korona nem bizik a kormány taktikájában s nem látja ezen az uton a kibontakozást, — füstbementek. A korona éppen olyan nyugodtan nézi a szituációt, mint amilyen nyugodtan állja a kormány és a többség. És minden kisérlet, hogy a korona a nyugodt fölényéből kizökkentessék és a szituáció szövevényei közé bevonassék, — meghiusult. A kormány alkotmányos felelőssége, mely a koronát fedezi s melyet a korona változatlan bizalma erősit, — intakt maradt. Arra, hogy a kormány és a többség az ex-lexben is megállhassa helyét s hogy alkotmányosan kormányozhasson tovább, — nem volt szükség a korona részéről semmiféle külön felhatalmazásra. S hogy a király távozott Budáról s a helyzet maradt, amint volt: mindennél döntőbb bizonyiték arra, hogy *minden tényező*, mely az obstrukció dulásai ellen küzd, *meggon-*

TÁRCA

Nero anyja.

(Première a Nemzeti Szinházban.)

A *Budapesti Napló* eredeti tárcája.

Irta: *Ábrányi Emil.*

A nagy esemény — vagyis az, amit nagy eseménynek óhajtott hinni és elhiresztelni a szerző személyéhez füződő rokonszenv és barátság — ma végre megtörtént: a *Nero anyjának* nevezett ötfelvonásos tragédia szinrekerült a nemzeti szinpadon. A darab előadásáról és sikeréről később számolok be. Most arról beszélek, hogy az én szemeim milyennek látják az uj tragédia értékét; mi az, amit az én egyéni izlésem és felfogásom — teljes elfogulatlansággal párosodva — ebben az uj tragédiában jónak és rossznak talál?

*

Tardos (azelőtt Krenner) Viktor, a *Nero anyja* szerzője, tiszteletreméltó családból származik. És ő maga is a legteljesebb mértékben az. Édesatyja, *Krenner* József: kitünő természettudós, a Nemzeti Muzeum őre, akadémiai tag, benső barátja báró *Eötvös* Lórántnak, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének. A fiu, Viktor, festővé képezte ki magát. Hosszu éveket töltött külföldön, a nyugati müveltség központjain, ahol a festészeten kivül esztétikát és bölcsészetet tanult. Önérzetesen, senkitől segélyt, protekciót el nem fogadva, haladt a maga-választotta pályán. Ugy tudom, hogy Németországban mint freskó-festő szép hirre tett szert. Több német szinháznak a falát ő festette ki és erős dekoráló tehetségről tett tanuságot. Nálunk Magyarországon — ahol csak nemrégen lakik állandóan — a Vigszinház plafondképei dicsérik csoportositó és szinező fantáziáját.

Ismerősei beszélik — nem tudom, hiteles-e, amit mondanak? — hogy a *Nero anyja* előtt szinmüirással egyáltalán nem foglalkozott. Sőt a magyar nyelvet is csak akkor tanulta meg alaposabban, amikor ezt a tragédiát elkezdte irni. Azelőtt németül beszélt, németül irt, németül gondolkozott. Egész müveltségét német alapon épitette föl.

Egy tény mégis arra mutat, hogy nem puszta véletlenség terelte a szinmüirás felé; hogy ab ovo nagy érdeklődés lappangott benne a szinház iránt: kereste az alkalmat, hogy festő létére szinházak számára dolgozzék. Jól érezte magát, ha hosszabb ideig szinházakkal állhatott érintkezésben.

Másfelől az is igaz, hogy a szinmüirás vágya csak nagy-lassan ébredt föl benne, abban a korban, amikor már tul vagyunk az erjedés korán és az élet délpontja felé evezünk. Ez viszont arra látszik mutatni, hogy a természet nem oltotta belé a drámairói vénát; nem lobogott ereiben már kezdettől fogva az a tüzes és különös vér, mely ellenállhatatlanul a szinpad felé ragadja a maga választottjait. A drámairói hivatás nem lappang ilyen sokáig az emberekben. Ellenkezőleg. Semmisem tör ki hamarabb, mint ez a hivatás. A világ jelentékeny drámairói abban a korban, amikor *Tardos* Viktor hozzáfogott első drámájának a megirásához, már tömérdek kisérleten és bukáson voltak tul és első remekmüveikkel már megajándékozták az emberiséget. Azt, aki a *Tardos* Viktor korában irja meg első szindarabját, nem a drámairói hivatás viszi a szinpadra, hanem a tudatos szándék, a reflexió. Az, aki ebben a korban hosszas fáradozás, évekig tartó munka és tiszteletreméltó erőlködés révén szindarabot állit össze: nem a hivatás rejtelmes sugallatának enged, hanem *föltészi magában*, hogy szindarabot fog irni. Elhatározza, hogy drámai formában dolgoz föl egy neki tetsző témát, szorgalmas anyag-gyüjtés, kellő studium és a jellemzésre alkalmas szavak és jelzők gondos kikeresése után.

*

Talán a festőiség szempontja vitte rá *Tardost*, a festőt, hogy Nero és Agrippina korszakából szinpadképes tragédiát csináljon. Szinárnyalatokban, festői ellentétekben rendkivül gazdag ez a főrtelmes idő. A cézári palást bibora és a minduntalan kiömlő vér piros szine; a hóhehér tunikák és a zöld babérlevelek; a római pretoriánusok csillogó fegyverzete és a szegény csőcselék szennyes rongyai; a Nero tivornyáin táncoló bakhánsnők párducbőrös félmeztelensége és a disdémos, fejedelmi tartásu Agrippina aranynyal átszőtt lila-köntöse; a tulzsufolt pompa Nero mütermében; a márványoszlopok és drága kelmék: a dőzsölőkre felülről hulló rózsaeső; a fekete, viharos felhők, a mennydörgések, a villámlások és a faunoknak, bakhánsnőknek öltözött nép, a dobosok, a fuvolások és egyéb zenészek vad orgiája az anyagyilkosság éjjelén: micsoda szinvegyülés! Micsoda tiziani fény és rembrandti félhomály!

A külső pompa *Tardos* tragédiájában valósággal nagy és változatos. Tovább ment a festőiségben és a nyelvet, a dikciót is ugy alkalmazta ehhez a dekorativ-pompához, hogy minden szó egy-egy festői jelző, minden mondat egy-egy szingazdag metafora. Darabjának a történetét átvette Tacitusból, de az *Annales* tizenkettedik és tizenharmadik könyve, a tacitusi klasszikus egyszerüség itt föl van eresztve buján szinező jambusok dagályában.

Ám ezzel a külső, változatos pompával szemben a jellemek festése monoton. Agrippina mindjárt a darab elején ugy jelenik meg előttünk, mint az alattomos képmutatás mestere és a tomboló nagyravágyás furiája, és azután öt felvonáson át egyebet nem tesz, csak szimulál és dühöng, dühöng és szimulál. A finom és müvészi

Lapunk mai száma tizennyolc oldal.

delva ért egyet abban, hogy a kibontakozás csakis azon az uton következhetik be, melyen a kormány halad. S az obstrukciónak szintén meg kell gondolnia, hogy mi az, amit cselekszik? Meg kell gondolnia, hogy mit jelent a kisebbség *parlamenti forradalma* a *nemzet forradalma nélkül?* Sőt a nemzet óriási többségének *tiltakozása mellett!*

Az eddig átélt viharoknak utóhangja — s ennek a küszöbön álló fordulatnak előhangja volt *Széll Kálmán* miniszterelnök mai beszéde, — melyben biztositotta az országot, hogy azokból a *vivmányokból*, melyek Magyarországnak a kiegyezés és a valuta-rendezés terén biztositva vannak, *semmisem fog elveszni*, melyben nemcsak államférfiui bölcseséggel, hanem igazi szónoki ihlettel vágta szemébe az obstrukciónak, hogy akármilyen becses dolog is az, amit az obstrukció célul tüz ki, *de még annál is becsesebb a parlamentárizmus*, melyet megrenditeni nem szabad. Mert ennek megrenditése, bármily becses célért, annyit tesz, mint: *propter vitam vivendi perdere causas.*

Az obstrukció.

Budapest, május 22.

Az obstrukcióba skatulyázott viták közül az egyik ma befejeződött. Még *Bedőházy* Jánost tudta a vitarendező-bizottság az utolsó pillanatban glédába állitani s aztán, szónok hiányában, a kvótaküldöttségre vonatkozó vita berekesztődött.

Széll Kálmán miniszterelnök, aki a dolog érdemére nézve már akkor nyilatkozott, mikor Kossuth Ferenc a függetlenségi párt álláspontját kifejtette, ma röviden válaszolhatott. Inkább csak azokra a vitából elkalandozó megjegyzésekre kellett reflektálnia, melyekkel az obstrukció kényszerszónokai tárgy hiányában az időt töltötték. A miniszterelnök ezek közül kipécézte a legpikánsabbakat s nagyon élvezetes polemia keretében végzett velük. Különösen nagy hatása volt, mikor báró Kaas Ivorral és Rátkay Lászlóval vette fel a harcot. Az elsővel szemben a szabadelvüséget, a másikkal szemben a passziv rezisztencia helyességét védelmezte meg s polemiáját tüzes appellációban hegyezte ki, mely a nemzetnek szólott. S látni lehetett, hogy ez a tüzes appelláció lehangolta az obstrukciót s ugyanolyan mértékben föllelkesitette a többséget.

Kaas és *Rátkay* személyes kérdésben válaszoltak a nagyhatásu beszédre.

Aztán átvette birodalmát a technikázás. Előbb névszerinti szavazást kértek Rátkay határozati javaslatára és minthogy mára nem volt több szónok, ezt a szavazást nem is halasztották el. Egy óra hosszat folyt a szavazás s az eredmény az volt, hogy az egyesült ellenzék *harminc* szavazatával szemben *százhuszonkét* szótöbbséggel mellőzték Rátkay javaslatát. A sikerült technikázást ezután azzal koronázta meg az obstrukció, hogy a miniszterelnök határozati javaslatára is névszerint való szavazást kért, de ezt már holnapra kérte halasztani. Jut tehát a jóból holnapra is.

Az ülés végén *Holló* Lajos terjesztette elő szerdáról elmaradt interpellációját a korona és a nemzet egymáshoz való viszonya dolgában. Hogy erre az interpellációra az Ugroné után mi szükség volt: azt csak a jó Isten tudná megmondani. Mindezt Ugron szebben is, jobban is elmondotta: Holló csak abban tért el, hogy az Apponyi-ügyre is kiterjeszkedett, sok mérséklettel és kevés tapintattal.

A miniszterelnök erre az interpellációra sem válaszolt . . .

A képviselőház ülése május 22-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

A *kormány részéről jelen* vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Plósz* Sándor, *Darányi* Ignác, *Láng* Lajos.

(A kvótabizottság.)

Bedőházy János rövid indokolás után kijelenti, hogy ellensége minden közös intézménynek s a kvótabizottság megválasztásához hozzá nem járul. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök bezárta a vitát.

Széll Kálmán: Tisztelt Ház! (Halljuk! Halljuk!) A vita folyamában már szót emeltem és Kossuth Ferenc, valamint Eötvös Károly t. képviselőtársaimmal szemben megindokoltam határozati javaslatomnak törvényességét és igazoltam azt a kérést, amelyet a Házhoz intéztem, hogy válaszsza meg a kvóta-deputációt. Ezért nem is fogok hosszasan szólni és már azért sem szólok hosszasan, mert e kérdésben, a törvényesség kérdésében, nem egyszer, de talán háromszor, négyszer is a mult országgyülésen és a mult szessziónban is, amikor ugyanazok az érvek hozattak fel arra nézve, hogy a kvóta-döntés nem történt törvényesen, magam részéről az ellenkező nézetet fejtettem ki. Nem is fogok azokról, amik a dologra nem tartoznak, szólani. Pedig — elfogulatlanul beszélve — e tiznapos, vagy még hosszabb vita folyamán sok oly anyagot hoztak ide, amely e kérdéshez nem tartozott. (Ugy van! jobbfelől.)

A kérdés miben áll? Abban, hogy a törvényhozás válaszsza meg a kvóta-bizottságot. Törvényes ez, vagy nem? Elég hivatkoznom a törvény világos szakaszára, amely azt mondja, hogy a Magyarország és Ausztria között fennálló közösügyek hozzájárulási arányának megállapitása küldöttségek utján eszközlendő elsősorban. A küldöttségek munkálata aztán a Ház elé terjesztendő és tárgyalandó. Ha meg tudunk egyezni, jó; ha nem tudnak, a király, vagyis a korona dönt. Én mit kérek? Azt kérem, amit a törvény minden körülmények között megkövetel, tartsa bár valaki a döntést, ha az egyezség bármily okból nem jön létre, törvényesnek, vagy sem. Minden körülmények közt el kell ismerni, hogy ezt a törvény világosan megszabja.

A tuloldal eddig — a mult országgyülésen igen sok példa volt rá — nem vett részt magában a kvótabizottság választásában és ezt természetesnek tartottam, mert a közösügyek kezelésének semmiféle tényében nem vesz részt; azoknak megszüntetése a programmja és azért tartózkodik a részvételtől. De arra nem volt eset, hogy a kvóta-küldöttség megválasztását, amelyet egyenesen a törvény parancsol, a tuloldalon ellenezték volna. Most megteszik. Joguk van hozzá. De kissé sajátságos benyomást tesz reám, hogy amikor difikultálják azt, hogy eddig királyi döntéssel intéztetett el a kvóta annyi esztendőn keresztül, mert a két országgyülés nem tudott megegyezni, most meg a kiküldést is megtagadják, hogy minél kevesebb lehetőség és chance legyen arra, hogy a két országgyülés megegyezhessék. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Ez, nézetem szerint, lehet az önök kedve szerint való és nézetük szerint jogosult ellenzéki taktika, de hogy ebben logika és törvényes felfogás nincs, azt merem vitatni. (Helyeslés a jobb- és baloldalon. Ellentmondás a szélsőbaloldalon.) Hanem most már benne voltunk, benne vagyunk, a vita lefolyt és be van zárva és csak tisztán a törvényesség szempontjából kell hozzászólnom. (Halljuk!)

(Válasz Ugronnak és Rátkaynak.)

Az mondatott, igy állitotta fel a kérdést Ugron Gábor, igy Rátkay László, igy a többi t. képviselő ur is, hogy nem törvényes a döntés azért, mert nem állottak elő azok a feltételek, amelyeket a törvény előir. Én azt állitom, hogy a mult esztendőkben törvényesen döntetett el a kvóta a korona részéről, azért, mert a kvótadeputációk kiküldettek és a két országgyülés nem tudott megegyezni. Az mondatik, hogy nem is tárgyaltak egymással. E tekintetben hivatkozom először arra, hogy 1899-ben mi heteken át hosszasan tárgyaltunk, és csak akkor hagytuk abba, amikor már tudva volt, hogy az osztrák Reichsrath nincs többé abban a helyzetben, hogy a törvény értelmében tárgyalás végett történt előterjesztéseket a maga részéről tárgyalhassa. A törvény világos célja az, hogy ha a kvótadeputáció kiküldetett, a munkálata a két országgyülés elé terjesztetett és ha a két országgyülés abba a helyzetbe jutott, hogy egymással tárgyalhasson és egyezkedhessék, ez az egyezkedés pedig nem jő létre, vagyis nem tud létrejönni, akkor az utolsó megoldási módozat törvényessége áll elő, az ugyanis, hogy a korona dönt. Ebben a helyzetben pedig mindkét országgyülés volt minden alkalommal, mert az osztrák Reichsrath elé is oda volt terjesztve kormányelőterjesztések alakjában a kvóta-bizottság jelentése, a magyar országgyülés elé is. A magyar országgyülés tárgyalta is, az osztrák országgyülés nem tárgyalta és igy szétment tárgyalás nélkül, sőt a bizottságban sem vette tárgyalás alá, —

átmenetek gazdagságára itt nem akadunk. Ez a komplikált érzésü asszony nem fejlődik érdekes fokozatokban; nem izgat bennünket rejtélyes jellemének a sokoldalusságával. Mindjárt kiösmerjük és nem érdeklődünk iránta ugy, ahogy ez a középpontba állitott alak megérdemelné. Ez a jellem rögtön megáll és ahelyett, hogy nagy tragikai lépésekben haladna előre: folyvást önmaga körül forog. Ahelyett, hogy hatalmas belső átalakulásait mutatná, csak rendkivül erős és néha rendkivül dagályos szavakat variál. Képmutatásában is, haragjában is mindig egyforma. Amikor fia részéről az első megalázás éri: csalódott nagyravágyása mindjárt a dühöngő bosszuvágy paroxizmusába csap; és ugyanez a paroxizmus gyötri, valahányszor Nero sakkhuzásaival áll szemben és átkozódva, lármázva, dühöngve jártatja gonosz elméjét a bosszuállás módozatain. Ez a dühöngő paroxizmus, először hallva, nagyszerü benyomást tesz; másodszor hallva, már kevésbé érdekel; harmadszor hallva, már ugy érezzük, hogy ez az asszony, akiről egyik cselédje, Lucilia, azt mondja, hogy „haragja ihletében *óriás* volt“: csak frázisokkal dobálódzó szájhős. A nagyravágyó, büszke és férfias asszonytipusnak milyen más képviselője *Katona* József Gertrudisza, aki a felháborodás paroxizmusában nem szavakkal, hanem élesre fent törrel támadja meg Bánkot, Magyarország nagyurát.

Nero jellemét sem látom uj világitásban, gazdagon árnyalva. Igaz, hogy a históriai hagyomány megrajzolta Nero alakját határtalan hiuságával, kegyetlenségével és borzasztó dilettantizmusával egyetemben és ettől a hiteles hagyománytól eltérni nem lehet; de a költő teremtő fantáziájának és alakitó erejének a hagyomány nem prejudikál; a költő a motiválásban, Nero jellemének a magyarázatában lehet uj; abban lehet uj, hogy erős, szuverén pszichológiával tárja föl Nero cselekvéseinek a mélyen fekvő rugóit; abban lehet uj és eredeti, hogy világosan megmutatja: milyen erők működnek össze, milyen lelki zavarok okozzák, hogy az emberi természet kifordul a sarkaiból és az anyagyilkolásig megy rettentő eltévelyedésében. *Tardos* tragédiájának a Neroja nem különbözik a Sienkievicz-féle regény Nerojától, a Costa Nerojától és attól a sok Nerotól, akit az európai regény- és drámairodalom szerepeltet Tacitus adalékai nyomán. Nála is készen kapjuk a buja kéjencet, a müvészettel kacérkodó amatőrt, a poétai dicsőség őrültjét és a gyáva, vérengző zsarnokot, aki szajhákat emel a császári trónra, álruhában verekszik az utcán, megöleti Britannicust, megöleti az anyját és a cirkusz tapsoló söpredéke előtt kocsit hajt, vagy ódát énekel. Nem látunk ennek az átkozott embernek a lelkébe. Nem látjuk azt a pokoli forrást, ahonnan ezek az irtózatos perfidiák, szeszélyek, árulások és dögvésznél pusztitóbb kegyetlenségek fölbugyognak. Bevégzett tényeket kapunk. De a szinpad a lelki mozgás, a lelki fejlődés terénuma. Az igazi, erős drámairó nem hágy bennünket fölvilágositás nélkül. Ha ez a lélektani explikáció elmarad, akkor csak az érthetetlen monstrumok száma szaporodott eggyel.

Az aranyhaju Poppea Sabina sem több szépen szavaló és plasztikusan pózoló drámai sablonnál. Hideg kacérsággal forró érzékiségre ingerli Nerót az imperátor mütermében, ahol attitüd dolgában Vénusz szobrával versenyez. Nem ágyasa, hanem felesége akar lenni az imperátornak és eltiportatja Neróval Agrippinát, aki ennek a viszonynak utjában áll. Mindezt *Tardos* Viktor nagyon hiven vette át Tacitusból, egyes nyilatkozatait szórul-szóra, éppen ugy, mint Agrippina nagy védőbeszédét a negyedik felvonásban, amikor az anyacsászárné Burrus és Seneca előtt elháritja magáról azt a gyanut, hogy a fiát meg akarta öletni. Poppea érdekesen beszél és pompás érzéki megjelenésével hatásos ellentéte Agrippina komor, vésztjósló alakjának; de ő is csak a sokszor látott, hagyományos démon, aki nem gazdagit bennünket a világuralomra törekvő asszonyi kacérság müvészi pszichologiájával.

A gazdagabb és müvészibb lélekrajz nyomaira talán csak Burrus és Seneca jellemzésében akadunk. Mindakettőt Agrippina emeli föl és mindakettő Agrippina ellen fordul, amikor arról van szó: Nero vagy az anyja uralkodjék-e Római? Hálátlanságukat a közérdek sugallja; az a magasabb érdek, hogy a birodalom sorsa ne asszony, hanem férfi kezében nyugodjék. Fátumuk az, hogy nemcsak a regenerátornak vélt, hanem a romlottnak bizonyult Nerót is támogatni kénytelenek, mert a Brutusok és Catok erkölcse már nem él ezekben a dekadens rómaiakban. Seneca jellemzése különösen szép azokban a jelenetekben, amikor megalkuszik Nero gyilkos erőszakoskodásaival, mert nincs ereje lemondani a gazdagság, a hatalom gyönyörüségeiről, de keseru könnyeket ont morális sülyedésén, mert finom lelkével kétszeresen érzi eljárásának az alávalóságát. Tacitus természetesen nem festi Senecát ilyen szentimentálisnak, azt a Senecát, aki Nero minden gaztettébe be volt avatva és lelkifurdalás nélkül tudott aludni késő vénségében is, mesés gazdagságának közepette, mely Nero kegyének a kifolyása volt. De *Tardos* eltérése szép invenció. Ez a vonás elárulja benne a költőt. Senecának, mint filozófnak, lehettek ilyen hangulatai.

Kevésbé helyeslem, hogy Burrust, a pretoriánusok vezérét, a kemény katonát is becsületesebbnek, ideálisabb gondolkozásunak festi, mint a római történetiró. Ez a *Racine* hamis, émelygős páthoszára emlékeztet; arra a Burrusra, aki Brittanicus megöletése után *lemond a világról* és önkéntes számüzetésbe megy! (Je n'y pourrai survivre, Madame; il faut quitter la cour et l'empereur! mondja Agrippinának.) *Tardos*nál Burrus elnézi Brittanicus meggyilkolását, de az ellen fölháborodik, hogy Agrippina, *Germanicus leánya* is Nero áldozata legyen. A darab végén pláne kardjába dől, mint Brutus és Cassius Philippi sikján. Ez a történeti valóság meghamisitása. Burrus tulélte Agrippina halálát és még sokáig élvezte Nero kegyét. Másféle cselszövényeken mult, hogy Nero, aki később gyanakodott rá, eltette láb alól. De nemcsak a dokumentumokkal nem vág össze, hanem a claudiusi kor romlott szellemével sem kvadrál; pedig ezt a romlott szellemet jól festi

holott a mi pénzügyi bizottságunk mindig tárgyalta, — mert azt mondták, hogy nem akarnak és nem tartják célszerűnek a kiegyezéssel való összefüggés miatt vagy egyéb okokból most tárgyalásokba bocsátkozni a magyar országgyűléssel. Hát, t. Ház, ha két fél, melynek egyezkednie kell, az egyezkedésnek az első stádiumába sem tud belemenni, aki nem tudja az egyezkedés fonalát felvenni, hát arra csak ki lehet mondani, hogy a törvény értelme szerinti helyzet áll be, hogy nem tud megegyezni. 1897—1898-ban is így történt a kvótadöntés s akkor nem diffikultálta senki, mert akkor a statusquo alapján történt az eldöntés. Később nem a statusquo alapján történt, hanem 3 százalékkal lett a magyar kvóta fölemelve, de elvileg és közjogilag arra a kérdésre, vajjon törvényes volt-e a kvótadöntés akkor 1897-ben 1898-ban erre nézve egészen mindegy, milyen volt a döntés s akkor nem diffikultálta senki. Most diffikultálják, mert emeltetett a kvóta a koronadöntés által. De méltóztatnak tudni, hogyan emeltetett? Emeltetett azután, miután a két deputáció megállapodott abban — és ettől eltért már az 1899-iki deputáció és azóta minden más deputáció, — hogy ugyanazon adatok alapján, amelyek alapján 1867-ben, 1877-ben, 1887-ben megállapított a kvóta, vagyis az összes egyenlően fennálló egyenes és közvetett adóknak az eredménye alapján, mely a két ország adóképességét más kulcs hiányában aránylag leginkább kimutatja, mert 31·4 jön ki a határőrvidéki praecipuummal együtt, hanem 33·84 és így emelni kell Magyarország kvótáját méltányossági szempontból pár frakta hozzáadásával. És mikor lett emelve és mikor tettük, a magyar kormány és én, az előterjesztést a felségnek, hogy nem annak a deputációnak az iratai alapján, hanem azon számításnak, azon előterjesztett adatoknak az alapján, melyekből a két deputáció kimutatta, hogy Magyarországra 33·4. Ausztriára pedig 66·6 esik, ezen a törvényes alapon így döntsön a korona akkor, mikor egyuttal a kiegyezésnek Ausztriában a 14. §. alapján való életbeléptetése folytán Magyarország birtokába jutott az átutalási eljárás módosításából előállt jövedelmi többletnek. Nem mondtuk mi soha, hogy ezért és ezen arányban kell emelni a kvótát, hanem azt mondtuk, hogy méltányos ugyanazon kulcs alapján, amelylyel háromszor megállapittatott a kvóta három évtizeden át, megállapitani a nagyobb kvótát, ha Ausztriában viszont azon jogos és méltányos kívánságunknak eleget tesznek, hogy az átutalási eljárás folytán előálliott jövedelmi többletnek ismét birtokába jutunk, ami megilletett minket kétségtelenül, de tagadták. Ha tehát ők ezt a maguk részéről elfogadták, — és ez az alkotmány ezerint az uj kiegyezésnek is integráns részét képezi — nem lehetett a magunk részéről elzárkózni az elől, hogy a kvótabizottság a régi alapon, melyen háromszor volt a kvóta megállapitva, annak emelését a maga részéről méltányosnak tartotta és az országgyülésnek ajánlotta. Így áll a kérdés és nem ugy, mint vitatta például Kaas Ivor képviselő ur, hogy báró Bánffy idejében nem emeltetett a kvóta. Nem, mert hiszen akkor a két kvótabizottság nem tudott egymással egyezkedni, akkor az átutalási eljárás életbeléptetéséről szó sem volt, tehát természetesen maradt a status quo. De mindenki tudta, hogy mi van a levegőben, hogy esetleg királyi döntés következik be, ha az átutalási eljárás el lesz fogadva, mely nagyobb kvótát eredményez.

Már most a kormány müködése odairányult, hogy ha a két országgyülés nem tud is megegyezni, legalább a két deputáció egyezzék meg és megegyen az országban az a morális bázis, melyen — ismétlem, nem ezen az alapon — a király dönthet. Ez, gondolom, helyes eljárás ebben a kérdésben is és ehhez képest lelkiismeretesen és egész nyugalommal lehetett azt ajánlani, hogy mindezek tekintetbevételével, ha biztositva van az átutalási eljárás, igenis a döntés azon az alapon történjék, melyet a mi bizottságunk is méltányosnak és helyesnek talált. (Helyeslés a jobboldalon.)

Azt mondja valaki, talán Ugron képviselő ur, hogy hétszer történt már ez a döntés, már pedig a törvény ezt nem engedi meg, mert csak egy évről szól. Ez egészen téves felfogás, mert a döntésnek nem szabad hosszabb időtartamra szólnia mint egy évre, de ha a törvény által előirt módon minden esztendőben — pláne Magyarország érdekében állott, hogy a garanciánk meglegyen, hogy az átutalási eljárásból származó jövedelemtöbblet mindenesetre biztositva legyen s ezért csak egy félévre történt a döntés, innen, van a julius elsei terminus — mindig elölről kezdjük a processzust és megpróbáljuk alkalmat adni, hogy a két országgyülés egymással megegyezzék, hogy lehet akkor azt mondani, hogy a törvény nem engedi, hogy ez megismételtessék? A törvény nem irja elő, hogy ezt nem lehet csinálni akárhányszor. Ha a két országgyülés megakad, ha nem tud megegyezni a törvénynek rendelkezése áll. A magyar törvény pláne nem is beszél egy évről; indefinitiv időről szól, ugy is meg lehetne állapitani, és az osztrák törvény beszél egy évről, ezért lehetett csak egy évre megállapitani. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Azt mondja ugyanaz a képviselő ur, hogy 10 évre való megállapitást rendel a törvény. Ismét nagy tévedés. Tessék megnézni a 67-iki törvényeikket, ez azt mondja, hogy időről-időre kell megállapitani. De sehol sem beszél 10 évről, a vámszövetségre vonatkozólag sem, hanem ugy a kvótára, mint a vámszövetségre csak azt mondja, hogy bizonyos határidőre.

Barabás Béla: Határozott időre!

Széll Kálmán: Egy év is határozott idő; de a törvény nem beszél tiz esztendőről, nem határozza meg, mennyi számu esztendőre, hanem azt mondja, hogy bizonyos időre állapitandó meg. Az mondatik és Rátkay képviselő ur is megismételte, hogy micsoda összefüggést létesitek én a kvóta és a vámszövetség közt mert beszéltem arról, hogy ha nincs is közöttük legális összefüggés — mert legális junktim nincs — de bizonyos benső, automatikus, természetes összefüggés a kettő közt nem tagadható s éppen az ország érdekében kell ehhez a felfogáshoz ragaszkodni. Mert csak nem akarja valaki talán a kvótát az uj alapon rektifikálva a magasabb számban megállapitani? Ha az nem rektifikáltatik, ami ismét Magyarországnak jó joga, hogy az átutalás alapján határozott időre, sőt nemcsak határozott időre, egyszersmindenkorra az osztrák törvényhozás a mi jó jogainkat és érdekeinket elismerje: ebben van a természetes összefüggés; de azért ma sem vagyok abban biztos, hogy a két országgyülés meg tud-e egyezni, mert ha nem ragaszkodunk is nyiltan és kifejezetten ahhoz a felfogáshoz, hogy: „mig a kiegyezés létre nem jön", de a dolog természeténél fogva ezen összefüggés a két országgyülés határozatának benső indokául mindig szolgált és szolgál.

Emlékeztetek az 1899-ben, a pénzügyi bizottságban történt tárgyalásokra és a Ház tárgyalásaira. Az ellenzék oldaláról szemrehányás tétetett nekem, hogy ime, fel fogjuk emelni a kvótát és a többi dolgokkal hoppon maradunk. Hát az akkori szemrehányás nem kifejezésre hozatala e ennek a benső összefüggésnek? Megvádoltak; megjósolták, hogy fogjuk fizetni a nagyobb kvótát, de a többi dolgokat nem fogjuk elérni. Nem igy történt. Én ezt annak bizonyitására hoztam fel, hogy az elmékben, az önkében és a miénkben is, benne volt, — s ez természetes, mert az ország érdekeit nem szabad szem előtt téveszteni — hogy addig a kvóta kérdésében nem lehet megállapodni, mig a kiegyezési kérdések tető alá nem jönnek és azok minden részükben törvényes elintézést nem nyernek. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Azt mondta Ugron Gábor képviselő ur, hogy én mindig azt teszem, ami Bécsnek tetszik, és meghunyászkodom minden kérdésben. Mikor én közbeszóltam neki, hogy bizonyitson, három dolgot hozott fel, ami igen szerencsétlen volt, mert visszatelé elsülő bizonyiték természetével birt. Felhozta, hogy ime, Dalmáciának adunk — talán nyelvbotlás volt — két millió mm. kukoricára való vámmentes behozatalt. Hiszen csak 80.000 és 20.000 métermázsáról van szó. De nem is adjuk ezt sem, csak fenntartjuk az eddigi állapotot, amely eddig is volt, tehát semmit sem koncedáltunk és most ugy tartjuk fenn, hogy ne ugy legyen, mint eddig volt, amikor csupán Dalmáciának volt meg ez a kedvezménye, hanem részesüljön bezne a magyar határőrvidék szegény népe is, amely e nélkül nem tud megélni. Ebben tehát egészen ellenkezően áll a dolog. (Ugy van! Ugy van! jobbról.)

Azután éppen most hozza fel a képviselő ur, hogy a fogyasztási adóknál micsoda engedményeket tettünk: éppen most, amikor az átutalási eljárás képezi azt az egyik nehéz kérdést, amely miatt Ausztriában vannak olyanok, — nem a kormány, nem a Reichsrath többsége, — de vannak olyanok, akik nem akarják elfogadni a kiegyezést; most, amikor az átutalási eljárással — mely igenis ezzel a kiegyezéssel fog életbe lépni, vagy pedig a kiegyezés nem jön létre — Magyarországnak az a nagy sérelme orvosolva lesz, amelyet eddig szenvedett. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Harmadiknak felhozta a valutát. Nos hát, ha eddig fel lehetett hozni, hogy Ausztriában a valutarendezést akadályozzák, — bár a törvény értelmében az idő még nem érkezett el és én konstatálom, hogy kormány vagy hivatott tényezők részéről ellene akadály nem forgott fenn, ha eddig lehetett azt felhozni, hogy a valutakérdés mozdulatlanul maradt, lehet-e ezt ennél az egyezségnél, amikor a valutakérdés a magunk nézete szerint egészen helyesen, alaposan és az ország pénzügyi, gazdasági és hitelszervezeti érdekeinek teljes megóvásával legközelebb megoldásra jut, mert elvileg meg van oldva, semmi akadály többé nem merülhet fel, mert a törvény által el vannak az akadályok háritva. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Amikor a valutakérdés először jutott abba a helyzetbe, hogy elvileg tisztáztattak köztünk a nézetek és semmiféle akadály — vis major esetét kivéve — annak végrehajtásában nem állhat be a történt előterjesztés folytán: akkor a szemünkre vetni azt, hogy ebben a kérdésben engedtünk, engedelmet kérek, ez az igazságnak teljes félreismerése és egyenesen arculütése. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Hiszen, ha ezeknél a kiegyezési tárgyalásoknál csakugyan az vezetett volna engem, hogy mindig Bécset nézem és meghunyászkodom, azt hiszi a képviselő ur, hogy azok a

---

Tardos Nero egész környezetében, akik közül *Pallast*, Agrippina szeretőjét, *Poliphemet*, a szabad száju bohócot, *Locustát*, a méregkeverőt és *Othot*, a szép Poppea férjét érdemes kiemelni.

Ki kell állitanunk *Tardos* Viktor számára azt az elismerő bizonyitványt, hogy Nero, Agrippina, Burrus és az egész kor rajzában erősebb, igazabb és drámaibb müvet alkotott, mint a világhirü Racine *Brittanicusa*. Viszont csak a hü, odaadó barátság nyújas elfogultsága hirdetheti, hogy a szerző megközelitette — sőt talán utól is érte — Shakespeare tragédiáinak a szinvonalát. Ki őrülne jobban, mint én — aki a magyart a világ első nemzetének szeretném látni — ha ez igaz volna! Az igazság, nézetem szerint, az, hogy a szerző *utánozta* Shakespeare nyelvezetét és ez az utánzás néhol meglepően sikerült, néhol pedig a darab hátrányára vált, mert a beszéd egyszerü értelmét tulcifrázta és dagályos hasonlatokkal nyomta el. De a többé-kevésbé sikerült imitáció még nem jelent shakespearei szinvonalt. Ezt a nivót akkor érte volna el a szerző, ha nagy pszichológiával jellemeket tudott volna fejleszteni; ha tüz és elementáris élet áradna felénk az alakjaiból; ha nemcsak a müvelt és gondolkozó elme kombinációja hozta volna létre ezeket az alakokat, hanem az alkotó ösztönt, az eleven temperamentumot, a forró szenvedélyt is kiéreznők belőlük; ha nemcsak egymás mellé sorozott képeket kapnánk itt, hanem egészséges, egységes, organikus egésszel volna dolgunk.

Egyáltalán kérdéses, hogy aki tragikus költőnek született és érzi, hogy tragikai tárgyalásra mi alkalmas: hozzányulna-e Nero és Agrippina alakjához? A tragikum nemcsak borzalmak összehalmozásából áll. Kell, hogy emberi részvétünk is feltámadjon a bukók, a halálraszántak iránt. Kell, hogy a legnagyobb bünösben is legyenek enyhitő momentumok. Kell, hogy a végzetet provokáló alakok — minden vakmerő lázadásuk és végletekbe rohanó szenvedélyük ellenére — *beszámithatók* legyenek. De hol a beszámithatóság ebben a megbomlott agyvelejü cézárban, akiben Tiberius és Caligula őrült hiusága, embergyülölete, kéjvágya, monomániája iszonyuan meghatványozódott? Hol vannak a részvétet provokáló emberi vonások Agrippinában, Nero anyjában, aki minden emberi érzésből kivetkőzött és abszolut szörnyeteggé vált; aki képes volna bujálkodni a saját fiával, hogy nagyravágyását kielégitse; akinek a megsemmisülését éppen ugy nem lehet sajnálni, mint a pestis elmulását? Nero és Agrippina nem a pszichologok, hanem a pszichiater körébe tartoznak; nem a tragikus költő, hanem a pszichopathia szexuálissal foglalkozó elmeorvos tárgyalhatja őket; nem színpadra, hanem őrültekházába valók. Ilyen alakok iránt nemcsak részvétünk nincs, de az érdeklődésünk sem lehet tartós, mert folytonos perverz őrültségeket nézni meddő fáradság; kellemetlen és unalmas. Ha Shakespeare tragédiáit végignéztük, egész lényünkben megrendülve s egyuttal megtisztulva, fölemelkedve hagyjuk el a színházat. Sokat sirtunk és lelkünk megenyhült; tele vagyunk fájdalommal, de valami nagy megnyugvás, a világrend harmóniája költözik belénk. Ime, ez a shakespearei szinvonal. Aki ilyen tragédiát ir — ha nincs is a darabjában sok kép és metafora — az közeliti meg a shakespearei nivót.

Emlitettem, hogy Tardos Viktor az alakok rajzában és a mese szövésében Tacitusra támaszkodott és ötfelvonásos darabjának a sok-sok jelenetét az Annales-ben elmondott történetekkel töltötte ki. Egy-két helyen van csak eltérés. Brittanicus halála például igy történik. Nero családi lakomát ad és erre uj kedvesét, Poppeát is meghivja, akit Agrippina gyülöl. Agrippina szinből nyájaskodik vele, de a lakoma folyamán mérgezett italt nyujtat neki. Nero megsejti Agrippina szándékát, hirtelen elkapja a serleget és Brittanicust kinálja meg, akit magában ugyis halálra itélt. Brittanicus a mérget fölhajtja és a következő pillanatban halott. Agrippina vad furiával átkozódik, majd Poppeának rohan és az egész vendégsereg előtt öklével a képébe vág. Poppea leroskad és Nero „a buja szerelem bátorságával" testével fedezi. Azután számüzetést ró Agrippinára, aki igy kiált föl:

S téged lökött ki méhem?
Igen, haldokló szájaként,
Mely csúfos átkot nyög ki még utolszor!

Ezzel a tulontul brutális és az adott helyzetben mégis nagyon mesterkélt, kicirkalmazott metaforával végződik a harmadik felvonás.

Az megint Tacitusból van véve, hogy Nero szinleg kibékül az anyjával és fölvirágozott hajón Bajaebe küldi, azzal a titkos parancsesal, hogy Agrippinát — mintha baleset érte volna — süllyeszszék el a nyilt tengeren. A császárnét Tardos — Tacitustól eltérően — nyilt utcán Pallas lázadása és mennydörgő vihar közben öleti meg, mialatt Nero és Poppea maskarás emberekkel bakhanáliát tartanak. Tacitusnál Anicetus Agrippina lakására megy és ott döfi keresztül Nero anyjának a keblét. Tardos variánsa mozgalmasabb, de valami rikitó, hatásravadászó van benne. Pózolás az ellentétekkel.

A darab nyelvezetében — minden Shakespeare-utánzás ellenére — tagadhatatlanul elsőrangu szépségek vannak. Ennek az értékét még az sem szállithatja le, hogy a szép gondolatok nem mindig fakadnak a jellemekből és a szituációkból, hanem oda vannak ragasztva disz gyanánt a mondatokhoz; még az sem szállithatja le, hogy nem a forró drámai inspiráció veti föl a pompás, szines hasonlatokat, hanem egy nagyon müvelt, gondolkodó, sokat olvasott fej számitása. Ime, milyen szines képet fest Poliphem a Claudiust csalfán sirató Agrippina fájdalmáról: „*Minden mozdulata egy gyászmenet. Szivét napjában őlször eltöri s mindig egész marad. Holló hajából sátort csinál s ebben az éjben virraszt nappal is!*" Agrippina ezt mondja Pallasnak: „*Mi a fogunkkal szeretjük egymást, mint a tigrisek; de mégis szeretünk.*" A sok izléstelenség és bombasztikus szóáradat közepette ezek a tisztább, egyszerübb diszitések igazi ékességei a darabnak.

*

keserves és nagyon nehéz tárgyalások másfél esztendeig tartottak volna, és azt hiszi, hogy nem adtam volna be a derekamat, ha ez a nézet és érzés élt volna bennem? De nem adtam be a derekamat, a magyar kormány nem adta be a derekát, hanem igyekezett a kormány az ország gazdasági érdekeit az egész vonalon megóvni és ez sikerült is neki. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

(A liberalizmus.)

Azt mondja báró Kaas Ivor képviselő ur, idézve az én szavaimat, hogy én azt mondtam: bennünket egy világ választ el, a gondolatoknak és érzelmeknek egész világa. Ebben igaza van. Ezt ismétlem most is és konstatálom és ugy látom, hogy köztünk az áthidalásnak nincs meg a reménye vagy a lehetősége. És a t. képviselő ur azt mondja: És ez mind csak azért, mert mi az antediluviális szabadelvüséghez ragaszkodunk. No hát én nem ahhoz ragaszkodom. Én azt a szabadelvüséget vallom magaménak, amelyről már sokszor nyilatkoztam. — most nem nyilatkozom — amely örök igazságokon nyugszik, amely nem évül el, amely sem nem antediluviális sem nem modern, hanem örök, mert az embernek a társadalomnek, a jognak és az államnak lényegéből van meritve (Élénk helyeslés és tetszés jobbról.) és örök igazság éppen ezért (Zajos tetszés és helyeslés a jobboldalon.); az önöké pedig nincs ebből meritve, mert az önöké, amint Kaas Ivor képviselő ur kifejezetten meg is mondotta, csak keresztény államot akar. Hát engedelmet kérek . . .

Báró **Kaas Ivor**: Nem mondtam, hogy csak!

Széll Kálmán: . . . én keresztény ember vagyok és a kereszténységnek minden tanát benső, egész meggyőződésemmel vallom; de azt tartom, hogy az államnak nem szabad semmiféle felekezetinek lenni, (Élénk helyeslés a jobboldalon.) sem kereszténynek, sem antikereszténynek; az államnak annak kell lenni, ami az állam fogalmának és feladatának lényegéből folyik, az pedig a felekezeti jelleget nem türi, mert az csak az egyenlőségnek, még pedig a minden vonalon való egyenlőségnek alapján állhat fenn. (Zajos helyes és és tetszés a jobboldalon. Zaj a néppárton.)

Báró **Kaas** Ivor: Szabadkőmüves-társaság!

Széll Kálmán: Azt mondja a képviselő ur, a második dolog, amiért nem ért velem egyet, az, hogy én párthatalmi politikát követek. Nohát, t. képviselőház, aki figyelemmel kiséri négyéves kormányzatomat és látja, hogy én a kormányzatnak minden tényében a közigazgatásnak minden izében soha párthatalmi momentumot bele nem vegyitettem, hanem igyekeztem e tekintetben lanul eljárni, sohasem kérdeztem, sohasem tudtam, kinek az ügye, párté-e vagy nem, tartozik-e párthoz, vagy melyik párthoz tartozik az, aki hozzám folyamodik, az, engedelmet kérek, ezt igazságosan nem mondhatja. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Kérdezze meg bárki önmagát bensejében: ahányszor hozzám jött, olyan dologban, amely igazságos és helyes volt, nem intézkedtem és nem rendelkeztem-e minden irányban? (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés a jobboldalon és a középen.)

Lesskay Gyula: De a magyar nemzet hiába megy, ha Bécsben mást kivánnak! (Zaj. Halljuk! Halljuk! jobbról.)

Széll Kálmán: Nekem mondja azt a képviselő ur, nekem, aki eldobtam magamtól a párthatalmi eszközöket a kuriai biráskodás által, a tiszta választással az inkompatibilitással? (Ugy van! Ugy van! Élénk tetszés a jobboldalon és a középen.) Nekem mondja azt a t. képviselő ur, ugy látszik, csak azért, mert ezt a nótát pengeti már 20 (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon) vagy 25 év óta és ebbe annyira beleszokott, hogy nem tud kijönni belőle. Ugy van, mint a Ripp van Winkle, most felébredt és nem látja, hogy az, amit husz év óta igen sokszor vitatott, — talán akkor sem volt abban a mértékben igaz — most abszolute nem áll és egészen más világot élünk. (Ugy van! Élénk tetszés a jobboldalon és a középen.) A t. képviselő ur azt mondja: mert én nem követek agrárpolitikat. Kifejtettem már ebben a Házban, hogy én Magyarország gazdasági érdekei egyetemének politikáját követem, egyeztetem a mezőgazdaságnak, kereskedelemnek és iparnak érdekeit. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középen.) Ezt követem, ez Magyarország gazdasági érdekeinek a politikája. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ott, ahol azt tartom, hogy Magyarországnak nagy érdeke, hogy a maga mezőgazdaságát védje, ott ezt meg is teszem; (Élénk helyeslés a jobboldalon.) ott, ahol azt tartom, hogy Magyarországnak érdeke, hogy az iparát és kereskedelmét védje, ezt teszem. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon.) Nézze meg a képviselő ur azt a vámtarifát, amelyet előterjesztettem: nincs-e abban Magyarország mezőgazdasági érdekeinek minden ize és minden része megvédve ugy, mint ahogy eddig harmincöt esztendőn keresztül megvédve nem volt? (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Nincs-e abban az egyensuly helyreállítva, hogy amig az eddig fennállott vámtarifák csak az osztrák ipart védték, most védve lesz Magyarország mezőgazdasága is? (Ugy van! Ugy van! jobbról.) És ez a magyar iparnak és a magyar kereskedelemnek csak nagy érdeke és előnye, épp ugy, mint közvetve az ország gazdasági életének érdeke. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Abban az egyezségben, amelyet mi kötöttünk, abban a deklarációban, amelyben meg van mondva, hogy Magyarország kormányának pedig fennmarad a joga iparát fejleszteni, támogatni, sőt ez kötelessége és a közszállításoknál s az ipar támogatásánál még favorizálhat is, hogy a közszállításoknál, az ipar támogatásánál teljesen szabadon járhat el: nincsen-e megvédve viszont az ország iparának érdeke is? (Ugy van! Tgy van! jobbról.)

Én tehát mondhatom, hogy én védem az országnak minden gazdasági érdekét, mert aki ennek az országnak gazdasági erejét akarja növelni, aki ennek az országnak felvirágzását akarja, az nem lehet egyoldalu, hanem annak az összes érdekeket kell védenie egytől-egyig és összefoglalva kiegyeztetni. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon és a középen. Zaj a szélsőbaloldalon.) Azt mondja a t. képviselő ur, — és ebben Rátkay képviselő urral is teljesen egyezik, mert most már az ő beszédére akarok csak pár szóval rátérni — azt mondja ő, a 67-es, hogy törvénytelen, amit én kérek, mert törvénytelenül intézzük el a kvóta-kérdést annyi éven át.

(A további polémia.)

Ki fejtettem már az imént, hogy a korona döntésének helye van, ha a két kvóta deputáció ki van küldve és a két országgyülés az egyezséget nem létesiti. A törvénynek az a skolasztikus magyarázata, hogy mikor azt mondja a törvény: nem tudnak megegyezni, ez azt teszi, hogy in infinitum várjanak egymásra amig a tárgyalást egyik a másikkal megkezdi és ezen tárgyalás valami eredményt létesit, — ez ilyen magyarázat nem állhat meg, ezt ez a törvény nem érthette. (Ugy van! Ugy van! jobbról). A törvény egyszerüen csak azt érthette: ha egyezség nem jön létre, tudniillik, amely egyezségre meg van adva a lehetőség, ha én ezt a lehetőséget meg nem adnám, ha a kvótabizottság nem küldetnek ki, — de éppen ez az, amit önök nem akarnak — akkor nem lehetne a koronának döntenie.

Kubik Béla: Ez lenne a legjobb!

Széll Kálmán: Csakhogy az 1867 : XII. törvénycikk nem volt oly illogikus, hogy az ilyen dologkra ne gondolt volna. Persze, önök azt szeretnék, ha egyszerre támadna egy lyuk, amelybe beleesnék minden, ezt kivánná Kubik t. képviselő ur. (Derültség.) De ezt az 1867 : XII törvénycikk nem akarta és nem is akarhatta. Ha én nem tárgyaltatnék, ha előterjesztést nem tennék vagy ha nem vonna arra mód, hogy akár Ausztriában, akár Magyarországon ez a kérdés tárgyaltassék, akkor lehetne erről beszélni, de ha megvan a mód, — és én pedig azon vagyok, hogy megleggyen, csak önöktől függ, csak engedjék tárgyalni — akkor igenis a törvény minden feltétele teljesitve van. (Helyeslés jobbfelől.) Azt mondja Rátkay t. képviselő ur továbbá, és ez az én nézetem szerint egy kissé sajátságos felfogás, hogy igy lehetne aztán tenni akkor a pénzügyi bizottságnak a jelentésével is, hogy nem kellene azt tárgyalni, hanem a korona döntene a dologban. Engedelmet kérek, már hogy lehet ezt a két dolgot összezavarni! (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) A pénzügyi bizottság semmi mást nem csinál, mint véleményt és előterjesztést tesz, amely azután a tárgyalás alapjául szolgál; emitt pedig a törvény világosan kimondja, hogy állam állammal, nemzet nemzettel, országgyülés országgyüléssel egyezkedik és hogyha nem jön létre a megegyezés, megmondja, hogy miképpen kell eljárni. (Helyeslés a jobboldalon.) Azt mondja azután a t. képviselő ur, hogy hol van a felelősség. A közös miniszterek nem felelősek semmiért, mert a kvóta ugy állapittatik meg, hogy milliókat kezelnek felelősség nélkül. Engedelmet kérek, ez a dolgoknak olyan összezavarása, hogy, nézetem szerint, mesterségesen sem lehetne kigondolni valóbbanabb és tarthatatlanabb állitást. Hiszen a közös miniszterek felelőssége nem abból áll, hogy Magyarország mit fizet hozzá a kvótához, mert ezt a törvény állapitja meg, az országgyülés határozatával és a korona szentesitésével. A felelősség abból áll, hogy ami költséget a delegációk és a törvényhozó testületek határozata megállapitott, azt ők arra a célra fordítsák, amelyre az megszavaztatott. Ebből áll a felelősség és ezért felelősek ők. Ne tessék tehát olyan nagy szólamokat használni — mert a t. képviselő ur az ilyeneket nagyon szereti — és azokat a közvéleménybe kiröpiteni, mert sok ember azután a Házon kivül másként érti ezt. Mert, ha t. képviselő ur azt mondja, hogy milliókat kezelnek felelősség nélkül, azt bihetnék majd, hogy azokat a felelős miniszterek eldugják, elviszik, vagy ellopják minden felelősség nélkül. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.) A miniszterek számot adnak a közös számoszéknek, ahol számadás alá kerül a megszavazott összegek hováfordítása és a delegáció éppugy megvizsgál a ezeket a zárszámadásokat, amint a t. képviselő ur megvizsgálja itt a magyar állam számadásait. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Azt mondja azután a t. képviselő ur, hogy mi történik akkor, ha a két delegáció nem tud megegyezni s az egyik számadásra akarja vonni a minisztert, a másik pedig nem. Ugy látszik, a t. képviselő ur az 1867 : XII. t.-cikknek nem minden szakaszát méltatta becses figyelmére. Mert abban a törvényben bentoglaltatik, hogy felelősségre vonhatók a közös miniszterek mindegyik delegáció által külön-külön, és hogyha eltérő nézet van, azt üzenetváltással igyekeznek egymás között kiegyenliteni, és ha nem tudnának megegyezni, közös szavazással döntik el a kérdést. Nem következhetik be tehát az, hogy az egyik delegáció felelősségre akarja vonni a másik pedig nem akarja és igy a miniszter kibujhatnék a felelősség alól, mint ahogy a t. képviselő ur hiszi; hogy ha például a magyar delegáció akarná, az osztrák pedig nem, akkor ez a köpenyege alá veszi az illető minisztert. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ez csak magyarázat!) Ez nem magyarázat, ez igy van a törvény betüje szerint. Világosan benne van a törvényben, csak el kell olvasni. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

(A helyzet.)

Azt mondják önök, én bonyolitsam ki ezt a helyzetet, amely teremtve lett a Házban; ez az én kötelességem, mert — mondja Rátkay képviselő ur és mondja Kaas Ivor t. képviselő ur is — ez a passziv rezisztencia nem ér semmit, ez nem kormányzás, ez nem országgyülési tárgyalás. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ugy is van! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Engedelmet kérek, hát vajjon az obstrukció nem-e a legpasszivabb valami? Az obstrukcióban van-e csak egy parányi aktivum is? Van-e valami kis pozitivum? (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Talán obstrukcióval lehet alkotásokat teremteni? (Tetszés a jobboldalon.) Az obstrukció egyszerüen utját állja mindennek, megöl mindent, akadályozza az állami élet funkcionálását. (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Az obstrukció egyszerüen felállit ebben a Házban torlaszokat, amelyekkel mindent meggátol, amire az országnak szüksége van. (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Az obstrukció az országgyülésen támasztott forradalom és ezek a torlaszok éppen olyanok, mint a barikádok az utcán. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés jobbfelől.) És ha én azt mondom, hogy ez előtt meg nem bátrálok és ezt a barikádot, amelyet önök támasztottak, nem ismerem el magamra nézve törvénynek, sem a parlamentárizmussal összeegyeztethetőnek, hanem itt állok azon munkaprogramm alapján, azokkal a teendőkkel, amelyeket sorban az ország legvitálisabb szükségleteinek kielégitésére és nagy érdekeinek biztositására előterjesztettünk; (Nagy zaj és ellentmondások a szélsőbaloldalon. Zajos felkiáltások jobbról: Halljuk! Halljuk!) mikor a teendők rengeteg mennyisége, egész hegyek állanak előttünk, minden összetorlódik, minden nagy érdek veszélybe jut s ebben a munkában önök megakadályoznak, akkor, igy állván a dolog, nem önök állanak, hanem én állok nemcsak a legáns téren. (Ugy van! Ugy van! Zajos helyeslés jobbról. Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ex-lex!) de az ország igazi nagy érdekeinek alapján, még ha kénytelen vagyok is az ex-lexbe belemenni, — amint kénytelen voltam — mert az ország ügyeinek összezavarását és az állam gépezetének megállitását senki magára nem vállalhatja és azért senki a felelősséget nem viselheti. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Azt mondják önök, hogy félnek a precedenstől. Ugy látszik, nem félnek tőle, mert különben szabad folyást engednének a parlamentárizmus örök elvének és parancsszavának, hogy amit a többség akar és törvényesen akar, azt akarhassa és tudhassa keresztülvinni, mert a kisebbségnek az alkotmányosság örök és természetes törvényei szerint a többség fölé magát nem szabad helyeznie és a házszabályok arra valók, hogy ez az akarat érvényesülhessen és minden akció, ami ez ellen irányul — és az önöké az — nem más, mint ellentállás, a legridegebb, a legsivárabb ellentállás, a legigaztalanabb erőszakosság. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Élénk ellentmondások és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nemzeti ellenállás! Elnök ismételten csenget.) En pedig azt a precedenst nem akarom megalkotni, amelyet önök akarnak, mert akkor beállana az, — mert kisebbség mindig lesz — (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbról. Elnök csenget) hogy a kisebbség bármikor egyszerüen megakadályozza a költségvetés létrejöttét. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csenget. Halljuk! Halljuk!) megakadályozva minden esztendőben és akkor minden esztendőben beáll a váltakozó kisebbségek szerint a kormányváltság, minden esztendőben megakad a parlamenti élet menete. (Ugy van! Ugy van! jobbról. Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csenget. Halljuk! Halljuk! jobbról.) Ezt tartom én precedensnek, olyan precedensnek, amely a legnagyobb veszélyeket rejti magában.

Lesskay Gyula: Ez a cinizmus! (Tetszés a szélsőbaloldalon. Élénk ellentmondás jobbfelől.)

Széll Kálmán: Ez nem cinizmus, hanem örök igazság. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Azt mondja

---

Ha Tardosnak a diadala nem is volt teljes a mai estén, *Jászai* Mari diadalából nem hiányzott semmi: se a saját művészi nagysága, se a közönség ujjongó, tüntető elismerése. Tudjuk, hogy némi aggodalommal, sőt előitélettel fogott a szerep betanulásához és időbe került, amig előitéletét le tudta győzni. Ez a győzelem hatalmas triumfussá vált ma este. A szerep nagygyá, néha óriássá, emberfölöttivé magasodott *Jászai* Mari művészetében. A bosszura sovárgó haragot ugy szinezte iszonyu kitöréseivel, hogy az emberekben megfagyott a vér. A viharnak és a vulkánnak van ilyen rémes ereje. De talán még csodálatosabb erő volt azokban a jelenetekben, ahol lealázta és fékezte magát Nero és Poppea előtt. Mosolygó nézése éles gyilkokat dobált és suttogása égetett, mint a számum. Ebben a grandiózus alakitásban a legelhibázottabb jellemek is érthetővé, jóvá, érdekessé és nagygyá igazodnak. A szerep hosszu, fárasztó, néha hálátlan, de *Jászai* Mari egyik hatásból a másikba rohant s az est összeredménye: szenzációs siker, tömérdek taps és kihivás.

Beregi Neroban a puha művészt és a maniakust emelte ki szerencsés szinekkel. Alakitásában volt valami abból a Cézár-nyavalyából, amiről Tacitus tesz említést. *Hegyesi* Mari Poppea érzéki szépségének és dacos, kacér nagyravágyásának volt érdekes tolmácsa. *Gál* (Seneca történeti maszkjában) csodaszépen mondott el egypár szép szentenciát. *Szacsvay* a kemény Burrust adta erős és nemes hangsulyozással. *Dezső*, *Paulayné*, *Molnár* Rózsi, *Horváth* Zoltán, *Gyenes*, *Fáy* Szeréna, *Egressy*, *Pethes* játszották a kisebb szerepeket nagyon jól. A szinház fényes, változatos, pompás dekorációkkal, élénk és szingazdag rendezéssel támogatta *Tardos* Viktor első kisérletét. A szerzőt rendkivül meleg szimpatiával hivták, de nem volt jelen és helyette a főrendező mondott köszönetet.

azután több t. képviselő ur, hogy a helyzetet bonyolítsam ki, bonyolítsam ki azt a helyzetet, amelyet önök teremtettek. Engedelmet kérek, ez igen furcsa theória és kívánság. A kisebbségnek tetszik összebogozni a dolgokat ugy, ahogy neki tetszik, és önök szerint most azután a kormánynak nem az a feladata, hogy menjen a maga természetes, legális utján, azon az uton, hogy kérje a Házat, kérje a kisebbséget, engedje határozathoz jutni a népképviseletet, hogy vagy elfogadja a kormány előterjesztését vagy nem, és ha nem fogadja el, buktassa meg a kormányt s az ebből vonja le a következményeket. Nem, hanem önöknek tetszik ellenállani, tetszik ilyen durva, ilyennagy csomót kötni a magyar állam élete folyására és tetszik azután engem felszólítani arra, hogy én azt, amit összekuszáltak, bogozzam ki. Nekem nem lehet feladatom minden olyan csomót kibogozni, amelyet önök csináltak. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Élénk derültség. Halljuk! Halljuk! jobbról.) Erre én nem vállalkozom, hanem teljesitem azt a kötelességet, amelyet a parlamentárizmus elve és érdeke reám ró. Bárminő — elvontan elismerem — becses dolgok legyenek is azok, amelyeket önök követelnek, de kimutattam, hogy a törvény alapján és célszerüségi okokból és mert a hadsereg szervezetét bolygatni nem lehet: nem teljesithetők. De nincsen olyan becses dolog, amelyet — ezt nem is lehet teljesiteni különben sem — önök követelhetnének, mint aminő becses, hogy a magyar parlamentárizmust élegyökereiben épségben fenntartsuk. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon.) Mert mindent, ami Magyarország legitim joga és igaz érdeke, meg lehet alkotni a magyar parlamentárizmusnak és a magyar alkotmánynak épségben és sérelem nélkül való fenntartásával. (Zajos helyeslés és tetszés a jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök cseng.) de mindent elveszitünk és semmit sem fogunk megszerezni, ha egyszer a magyar alkotmány bazisát, a magyar parlamentárizmusnak és minden alkotmánynak egyedüli bázisát megdöntik. (Zajos helyeslés és tetszés a jobboldalon. (Ugy van! Ugy van! Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Már pedig azon az uton, amelyen önök járnak, fájdalom, oda kell az országnak jutnia. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon. Hoch!-kiáltások a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Csak örüljetek!

Mandel Pál: Mi nem örülünk, hanem helyeslünk az igazságnak! Nincs mit örülnünk az ilyen ellenzéknek! (Nagy zaj, ellentmondás és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Azt sem tudod, mit mondott! Most jöttél be!)

Kubik Béla: Minden tetszik neked, csak ő rázza a tarisznyát! (Derültség.)

Báró **Kaas** Ivor szavainak félremagyarázása cimén szólal fel.

Rátkay László kijelenti, hogy a függetlenségi párt azért folytat az idén hosszabb kvóta-vitát, mert a kvóta-törvényt kijátszszák. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ezután 124 szavazattal 32 ellenében névszerinti szavazás utján elvetették Rátkay László halasztó inditványát. A miniszterelnök határozati javaslata felett holnap döntenek szintén névszerinti szavazás utján.

Elnök tiz perere felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

(A jövő ülés napirendje.)

Elnök inditványozza, hogy a holnapi ülésre a névszerinti szavazáson kivül a miniszterelnök jelentését, továbbá a kérvények tárgyalását is tüzzék ki.

Molnár Ákos kéri, hogy a miniszterelnök jelentése holnap ne tüzessék napirendre.

A Ház az elnök inditványát fogadta el.

(Interpelláció.)

Holló Lajos kijelenti, hogy nem kivánja tárgyalni a legutóbbi incidenst, hanem magasabb szempontból óhajtja kritika alá venni a helyzetet. Nyilt és egyenes felvilágositásokra volna szükség a koronával szemben; és a kormány ellenkezőleg, a lekicsinyitésnek, az egész kérdés jelentősége letörésének odaállitásával akar hatásokat elérni és akarja talán a korona véleményének más kialakulását megtalálni. Lekicsinyli a dolgot materiális szempontból, hogy ez számba sem vehető áldozat a nemzet részéről, hogy mi itt szemfényvesztést csinálunk a nemzet előtt, midőn 20 millióról beszélünk, holott ez négy vagy hét millió, amint a miniszterelnök mondja. Elfeledkezik elsősorban arról, hogy az egész ujonclétszámemelés abból az okból kéretik, mert ennek az alapján uj ágyuleszerelésekre van szükség és az ágyuleszerelésekre részben már 38 millió korona be van állitva és később negyven—negyven millió korona be fog állittatni. A koronának őszintén meg kellene mondani azt, hogy amint a király állépi a magyar határt, annak a magyar embernek, akivel ő érintkezik, ki az ő szolgálatára siet, annak a gépésznek, aki vezeti, a falvak azon lakóinak akik hozzájárulnak az udvartartáshoz és a katonai költségekhez, annak a sarki rendőrnek, aki ő felségének biztonságára ügyel, annak a sok katonának, akiknek legyverétől és erejétől függ a trón biztonsága, lelkébe erősen be van irva az a kivánság, amelyért ez a küzdelem folyik. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.)

Interpellációja a miniszterelnökhöz a következő: Szükségesnek találja-e a miniszterelnök ur, hogy a most folyó küzdelemben a korona pártokon felüli jellege a maga érintetlenségében megőriztessék? Hogy minden idegen befolyás kizárásával a korona a küzdelem céljairól és a nemzet törekvéseiről helyesen és hüen informáltassék? (Hosszantartó, élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán: Ő felsége a pártok felett áll mindig, áll most is, informálva pedig mindenről van.

Az interpellációt kiadták a miniszterelnöknek.

Elnök az ülést két órakor bezárta.

BELFÖLD

Darányi miniszter utazása. A földmivelésügyi miniszter tátrai utazását, közbejött akadályok miatt, a nyár későbbi folyamára halasztotta el.

A nógrádi mandátum. A *Szcsitovszky* János elhunytával megüresedett nógrádi választókerületben megindult a választási küzdelem. A szabadelvüpártnak két jelöltje van: dr. *Szontágh* Antal belügyminiszteri titkár és *Prónay* Mihály alsópetényi földbirtokos. A függetlenségi párt, hir szerint, *Pásztélyi* Jenő személyében állit jelöltet.

A pénzügyminisztérium uj államtitkára. Mint értesülünk, a hivatalos lap egyik legközelebbi száma közli *Toepke* Alfréd pénzügyminiszteri államtitkárnak saját kérelmére történt nyugdijazását és dr. *Lopovics* Sándor pénzügyminiszteri tanácsosnak államtitkárrá való kinevezését.

A főrendiház május hó 25-én, hétfőn, délelőtt 11 órakor ülést tart. Napirend: 1. Elnöki előterjesztés. 2. Az igazoló-bizottság jelentése a főrendek jegyzékének kiigazitásáról. 3. A közösügyi költségek hozzájárulási arányának ujból való megállapitására kiküldött országos bizottság 5 főrendiházi tagjának megválasztása. 4. A jegyzőkönyv hitelesitése.

Nem lesz magyar bibornok. Egy félhivatalos római táviratjelenti, hogy a bibornokválasztó konzisztoriumot junius 15-ikére és 18-ikára tüzték ki. A távirat egyuttal közli azoknak a főpapoknak névsorát, kiket a bibornoki méltóságra emelnek. E névsorban se *Samassa* egri érsek, se más magyar egyházfejedelem neve nem fordul elő. Ezuttal egyébként a *salzburgi*, *kölni* és *valenciai* érsekeket, *Talliani* bécsi apostoli nunciust, msgre *Ajutit*, msgre *Nocellot* és msgre *Cavicchiomit* nevezik ki biborosokká.

A munkácsi gyermekmenhely. Beregvármegyének előkelő küldöttsége tisztelgett ma *Széll* Kálmán miniszterelnöknél, *Wlassics* Gyula közoktatásügyi és *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszternél. A munkácsi fehér-kereszt egyesület az állam támogatásával ugyanis egy gyermekmenhelyet tart fenn, amely mintegy háromszázhusz ruthén gyermeket ápol és helyez el magyar szülőknél. Minthogy a kormány a menhelyet Munkácsról el akarta helyezni, az egyesület elnöksége most küldöttségileg arra kérte fel a miniszterelnököt és a vallás- és földmivelésügyi minisztert, hogy a gyermekmenhelyet hagyják meg Munkácson. A küldöttségben, amelyet *Forgách* János prépost, beregmegyei főesperes, az egyesület elnöke vezetett, résztvettek Nedecsey János, Komjáthy Béla és Buzáth Ferenc országgyülési képviselők. Ragara Viktor főispán, Jobesti Gyula alispán, Cseh Lajos polgármester, Tabódy József cs. és kir. kamarás, a város díszpolgára, Huszár Latos kórházi igazgató-főorvos, Kohner Alfréd földbirtokos, továbbá Merényi Jánosné a jótékony nőegyesület elnöke, Cseh Lajosné, dr. Rozner Arnoldné, Kann Jakabné egyesületi választmányi tagok. A miniszterelnök s a miniszterek jóindulatulag fogadták a küldöttséget és megigérték a kérés teljesitését.

A megmozdult közvélemény. Győr város mai közgyülése gróf *Lasziery* Rudolf főispán elnökletével tulnyomó többséggel elfogadta *Kautz* Gusztávnak már ismertetett inditványát, mely a képviselőház és a kormány haladásától és bölcseségétől bizalommal várja, hogy megtalálják az utakat és módokat, melyek a jelen áldatlan állapotoknak megszüntetésére vezetnek.

Aradvármegye Gazdasági Egyesülete igazgatóválasztmányi ülést tartott *Vásárhelyi* László országgyülési képviselő elnöklete alatt, aki elnöki megnyitóbeszédében a politikai helyzetről tett nyilatkozatot.

Hogy ez a jelenlegi ex-lex állapot — ugymond — mily veszedelmes az országra, azt bővebben magyarázni sem kell. Minden igaz hazafi szeme aggodalmasan irányul a jövő felé, melynek sötét fellegei egyre tornyosulnak a közélet felett. Az ellenzék a maga politikájával áttör minden parlamenti formán, kigunyolja az alkotmányt és semmibe sem veszi a törvényt. Ha a függetlenségi párt nem hagy fel az obstrukcióval, ez az áldatlan hajsza előbb-utóbb oda juttatja az országot, hogy a kiegyezés törvényes formulázása lehetetlenné válik és autonom vámtarifa hiján a külállamokkal teljesen szerződés nélkül fogunk állni. Természetes, hogy ily helyzetben, ha az autonom vámtarifa 1908. december 31-ig nem lesz meg, be fog következni a vámháboru, mely aztán beláthatatlan hátrányokkal jár az ország gazdasági fejlődésére.

A dobrai mandátum. A dobrai kerületben, amelynek mandátuma *Lázár* Árpád elhunytával lett gazdátlanná, megindult a választási mozgalom. A kerület szabadelvüpártja dr. *Farkas* Béla dévai ügyvédet léptette föl, a függetlenségi választók küldöttsége dr. *Kozma* Artur kérte föl a jelöltség elfogadására. *Kozma* elfogadta a meghivást s legközelebb leutazik a kerületbe.

A horvát zavargások.

Budapest, május 22.

A horvát zavargások ma a Reichsrathban is szóba kerültek. Persze elferditve és tendenciózusan tárgyalták az osztrák képviselők a dolgokat. A szerdai tüntetést mai zágrábi táviratok egyébként enyhitik. A mai hiradások szerint némely budapesti és bécsi lapnak a május 20-iki tüntetésekről szóló jelentései egyáltalában nem felelnek meg a valóságnak. Sem a Márk-templomban tartott rekviem alatt a Márkus-téren, sem a Jellasics-téren az emlékszobor előtt nem voltak tüntető rendzavarások. Csak amidőn a tömeg szétoszlott, került a dolog összeütközésre a rendőrség és a csőcselék közt, melynek egy része az egyetembe menekült és midőn a rendőrség le akarta őket tartóztatni, a kolostornak szomszédos falán át elmenekültek. Összesen 10 embert tartóztattak le, de senki sem sérült meg.

Zágráb, május 22.

Tegnap mindenütt, ugy a városban, mint az egész országban teljes nyugalom uralkodott. Minden ellenkező jelentés téves. Tegnap a katonaságot visszavonták, még pedig egy századot *Goricából*, kettőt *Szisszekből* és egyet-egyet *Garesnicából* és *Jaskából*. Néhány napon belül visszavonják a katonaságot a többi helységekből is, a körösi és susaki járás kivételével. A Granicán, a rögtönitélő biróság területén néhány nap előtt parasztok és csendőrök közt történt összeütközés ügyében, mely alkalommal két parasztot és két asszonyt letartóztattak, tegnapelőtt kellett volna egybegyülnie a rögtönitélő biróságnak, de minthogy a letartóztatottak sulyosan meg vannak sebesülve, a büntető-perrendtartás értelmében le kellett mondani a rögtönitélő birósági eljárásról.

Fiume, május 22.

*Hrelji*nben kisebbszerü tüntetés volt. A katonaság a rendet helyreállitotta és öt asszonyt elfogott. Zenggben az ifjuság naponta tüntet és zsivája hrvatska kiáltással járják be az utcákat. A rendőrség többször szétoszlatta őket és huszonöt embert tartóztatott le.

Eszék, május 22.

A rendőrség a felsőbb kereskedelmi iskola növendékeiből alakult titkos olvasó-kört fedezett fel. Az egyletnek, mely kizárólag politikai lapokat tartott és helyiségét egy mellékutcában bérelte, körülbelül hetven tagja volt. Az egyletet feloszlatták és az intézet igazgatósága fegyelmi vizsgálatot inditott.

Bécs, május 22.

A *Corr. Herzog* közli *Zágráb*ból: Dr. *Frank* József, az ellenzék vezére Budapestre utazott, hogy a horvátországi eseményeket illetőleg a vezető tényezőkkel érintkezésbe lépjen.

A fővárosban abbahagyták a tüntetéseket, mert ott azok céltalanok, ellenben az agitációt a vidéken és Dalmáciában fogják folytatni.

A vidékről ujabb zavargásokat jelentenek. A táviróhivatalok minden nem tetsző telegrammot visszatartanak.

*Samobor*ban nagy zavargás és tüntetés volt *Francisci* Henrik képviselő, a horvát regnikoláris bizottság elnöke ellen. Csendőrség ment a zavargások szinhelyére.

Trieszt, május 22.

Az idevaló ujságok azt a rémhirt közlik, hogy Zágrábban tegnap *harmincnyolc embert rögtönitélőbiróságilag fölakasztottak* s hogy az 53. gyalogezred vonakodott a tüntetőkre lőni. Dalmáciából és Szlavóniából ötszáznál több kérvényt és tiltakozást küldtek a királynak. *Az összes dalmát városok gyászt öltöttek.*

Az osztrák képviselőházban.

Bécs, május 22.

A képviselőház mai ülésén *Bianchini* az elnökhöz intézett kérdésben először horvátul beszél és németül folytatva, utal arra, hogy Horvátországban egyre tartanak a véres események. Mint trieszti és bécsi lapok jelentik, tegnapelőtt *Horvátországban 21 embert fölakasztottak és 40-et más módon megöltek.* (Élénk Halljuk! kiáltások.) A horvátországi események a mi választóinkat is nyugtalanitják, akik levelekben és táviratokban *energikus parlamenti akciót* követelnek tőlünk és lehetőleg közvetlen intervenciót is a koronánál, hogy a rögtönitélő biróság által elitélt kegyelmet kapjanak s a brutális erőszakoskodásoknak az uralkodó határozott szavával végre vettessék.

Az *elnök* kéri a szólót, hogy tegyen kérdést. (Élénk ellentmondások a délszlávok részéről.)

Spincic: Következni fog egy sürgős indítvány!

Iro: Miért nem mozdulnak a magyar országgyülésen lévő horvát képviselők?

Spincic: Ezek a bán rabszolgái!

Bianchini: Nem lehet és nem szabad egy pillanatig sem hallgatnunk és közömbösen néznünk, hogyan mészárolják le horvátországi testvéreinket.

Az *elnök* ujból kéri a szónokot, szoritkozzék valamely kérdés feltételére.

Bianchini emlékezteti az elnököt arra, hogy ő ebben a hónapban két interpellációt intézett a honvédelmi miniszterhez a horvátországi események tárgyában, miután azonban még mindig visszaélnek a közös hadsereggel Horvátországban, nemcsak hogy a törvénytelen magyar zászlókat és feliratokat megvédjék, hanem hogy a hazafias tiltakozásokat megakadályozzák, kéri az elnököt, hogy figyelmeztesse a minisztert arra, hogy ezekre az interpellációkra nem válaszolt. A horvátokat jogaikért való szent küzdelmükben egyenesen a kétségbeesésbe kergetik. Minden törvényes eszközt már régen kimeritettek és még egyszer reményteljesen fordulnak a legfőbb fórumhoz, a koronához, amelyet ők nehéz pillanatokban hősiesen védelmeztek. Ha azonban megcsalatkoznak ebben az utolsó reményükben is, akkor mindennek vége.

Az *elnök* kéri a szólót, hogy szoritkozzék valamely kérdés föltételére.

Bianchini: Isten tartsa, Isten védje a régi, dicső horvát királyságot! (Élénk tetszés és taps a délszlávok és a cseh radikálisok padjain.)

Schrafl és *Fresl* interpellációs válaszokat sürgető felszólalásai után a miniszterelnök emelkedett szólásra.

Koerber miniszterelnök: Csak azt óhajtanám konstatálni Bianchini képviselő ur egy megjegyzésére, hogy a horvátországi eseményekről szóló jelentések nagyon tulzottak. A hozzám érkezett **közlések szerint** mindabból, amit akasztásról stb. beszélnek, *egy szó sem igaz* (Halljuk! Halljuk!) és nevezetesen teljesen légből kapott az a hir, hogy tegnap Horvátországban huszonegy embert fölakasztottak és negyvenet más módon megöltek volna. Kötelességemnek tartom, hogy ezt itt konstatáljam a végből, hogy elejét vegyem annak az izgatottságnak, mely a lakosság körét ez események miatt egészen ok nélkül elfogta, mert azt hiszem, hogy magának a lakosságnak sem áll érdekében, ha teljesen valótlan tények és komoly események alapján ily agitációt szitanak. Bianchini képviselő ur ez alkalommal sürgette két interpellációra a választ, amelyeket a honvédelmi miniszter urhoz intézett. Azt hiszem, a miniszter ur kötelességszerüleg válaszolni fog az interpellációkra a neki alkalmasnak látszó időben. Csak azt tartom kötelességemnek, hogy e tekintetben reflektáljak Bianchini képviselő urnak egy megjegyzésére, aki a hadseregre való visszaélésről beszélt, ha azt Horvátországban az ottani események alkalmából igénybe veszik. Föladata a hadseregnek, hogy nemcsak a külső ellenséggel szálljon szembe, hanem szükség esetén közreműködjék a rend és nyugalom helyreállításában is, (*Bianchini*: A törvénytelenség érdekében!) ha a két államterület valamelyikének közigazgatása azt követeli. A hadsereg közös és ezért tartozik a két kormány bármelyike fölhivásának az erre nézve előirt módozatok mellett megfelelni. Ezért nem lehet a hadseregre való visszaélésről beszélni, ha egyik kötelességét teljesiti és a használt kifejezést mint a hadsereg megsértését, a leghatározottabban vissza kell utasitanom.

Bianchini indítványozza, hogy a miniszterelnök e kijelentése tárgyában a legközelebbi ülésen indítsák meg a vitát.

Az indítványt 84 szavazattal 78 ellenében elvetették.

Bianchini: Horvátországba kell önöknek menniök, nem Macedóniába!

Ferri: Ez tovább igy nem megy!

Bianchini: Patakokban folyik a vér Horvátországban *ezért a hálátlan államért!* (Élénk tetszés és taps a horvátok és ifjucsehek padjain.)

Ferri: Tudni akarjuk, vajjon ebben az államban szabad-e érvényesülnie a törvénynek?

Bianchini: Mi nem kivánunk privilégiumokat, csak jogot és törvényt!

Spincic: Mi jogot követelünk, miniszterelnök ur! (Hosszantartó közbekiáltások és nyugtalanság a horvátok padjain.)

Ezután *Hartel* közoktatásügyi miniszter válaszolt az olasz egyetemi tanfolyamok dolgában.

Küldöttségek a császárnál.

Bécs, május 22.

Vukovics, *Perics* és *Klaics* délszláv képviselők ma fölkeresték *Koerber* miniszterelnököt s arra kérték, hogy eszközölje ki a királynál, hogy a horvát képviselők küldöttségét fogadja. Kijelentették egyuttal, hogy a dalmát képviselők is csatlakozni fognak a küldöttséghez. A képviselőknek e tisztelgéssel nem az a céljuk, hogy tüntessenek, vagy hogy agitáljanak, hanem csakis az, hogy a mai horvátországi állapotokat a király előtt megvilágitsák és közbenjárjanak a nyugalom helyreállitása érdekében.

A *Neue Freie Presse* mai estilapjában ezt a hirt a következőképp kommentálja:

> A délszláv képviselők akciója, melynek *éle Magyarország és a magyar kormány ellen irányul*, legfeljebb arra jó, hogy a horvátországi helyzetet még bonyolultabbá tegye. Ez az akció szükségképpen ellenakciót fog maga után vonni a magyar országgyülés horvát tagjainál, akik, mint a horvát tartománygyülés mandatáriusai, hivatva vannak arra, hogy az alkotmány értelmében Horvátországot és annak érdekeit az illetékes parlamentben képviseljék.

Bécs, május 22.

Vukovics, *Perics* és *Klaics* képviselőknek dr. *Koerber*rel való értekezéséről jó forrásból közlik, hogy a *miniszterelnök* nem fogadta valami nagy előzékenységgel a küldöttséget, noha tudatta, hogy holnap hajlandó ujból megbeszélni az ügyet a legfelsőbb kihallgatást illetőleg. A *miniszterelnök* kifejtette a küldöttség előtt, hogy ő felsége nagyon el van foglalva kormányzási teendőkkel, azonkivül *Mária Anna* főhercegnő esküvőjével is, a legközelebbi napokban pedig a brucki táborba készül s igy természetes, hogy *aligha fogja fogadhatni a dalmát küldöttséget*. Azt is hangsulyozta *Koerber* miniszterelnök, hogy tekintettel kell lenni a Magyarországban uralkodó hangulatra, amelyet a horvát eseményekről a Reichsrathban lefolyt vita felizgatott.

A horvát képviselőknek az volt a benyomásuk, hogy *Koerber* csak időt akar nyerni, amig a magyar kormánynyal az ügyet megvitatja.

Bécs, május 22.

Cingrija, Milic és Frumbic képviselők holnap reggel Budapesten átutazva Bécsbe érkeznek, hogy a dalmát képviselőkhöz csatlakozzanak, ha az uralkodó mégis fogadná a küldöttséget. Dalmáciából ma 35 táviratot érkezett a dalmát képviselőkhöz, azzal a sürgős felhivással, hogy segitsenek a horvát testvéreken.

Fiume, május 22.

A Bécsbe utazó dalmát tartományi horvát képviselők, kik kihallgatás végett utaznak oda, ma délután a Kroacia nevü hajóval *Fiuméba* érkeztek. A küldöttséget, melyben képviselőkön kivül több dalmát város polgármestere és több spalatói polgár vesz részt, több száz szuszaki és helybeli horvát várta és lelkes zsivió-üdvözléssel fogadta.

Magyarellenes tüntetés Spalatóban.

Spalató, május 22.

Tegnap délután nagy embercsoport, egyebek közt középiskolai diákok is, várták az *Ungaro-Croata Zagreb* nevü hajóját és a kikötés előtt *követelték a magyar postalobogó bevónását*. Egy, a hajón levő utas levette a zászlót és a parton álló *tüntetők közé dobta, kik között az el is tünt*. A tüntetők további kivánságára, a kapitány utasitására a hajófaron levő kereskedelmi lobogót félárbocra bocsájtották. A *Bosnia* nevü Lloyd-gőzös megérkezésekor is kénytelen volt a kapitány a zavargók kivánságára a lobogót félárbócra bocsátani. A rendőrség a tömeggel szemben tehetetlen volt. A *Zagreb* azon utasában, ki a zászlót levette, egy spalatói mészáros, *Borcic* személyét vélik felismerni. Esti 9 óra körül a tüntetők nagy csoportja *gróf Khuen-Héderváry horvát bán képét a Herrn-Platzon el akarták égetni*. Ezt megakadályozta a rendőrség és sértetlen állapotban lefoglalta a képet. A tüntetők három oszlopba sorakozva vonultak által a városon, miközben hazafias dalokat énekeltek és *pereat* kiáltásokat hangoztattak a *magyarok* ellen. A magyar bank fióküzlete, a Magyar Horvát Tengerhajózási Részvénytársaság ügynöksége előtt, ugyszinte a *Lukac* és *Borgo Grande*-utcákban levő templomok előtt is erős tüntetések voltak. A tüntetők le akarták tépni az ügynökség cégéről. A bank ablaktábláit is *kövekkel dobálták meg*. Megtámadtak egy helyőrségi altisztet és a magyar honosságu helyőrségi ügyeletes tisztet is.

A kiegyezés a bizottságban.

Budapest, május 22.

A *képviselőház közgazdasági bizottsága* ma délután 5 órakor *Nagy* Ferenc elnöklete alatt ülést tartott, amelyen folytatta a *vámtarifára vonatkozó javaslat* általános tárgyalását. A kormány részéről jelen voltak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Láng* Lajos, *Darányi* Ignác miniszterek, *Kiss* Pál, gróf *Wickenburg* Márk államtitkárok, *Biró*, *Ottlyk*, *Szánthó* tanácsosok és *Bóth* és báró *Skerlecz* miniszteri titkárok.

Krasznay Ferenc volt az első szónok, aki szerint rossz gazdasági politikánk folyománya a javaslat, ezért általános gazdasági szempontból eleve kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el. De nem fogadja el azért sem, mert a mi iparunk fejlődését lehetetlenné teszi.

Weisz Berthold mindenekelőtt behatóan polemizált Krasznayval, akinek álláspontját nem fogadja el, miután Krasznay inkább politikai szempontból birál, holott a kiegyezés főképp gazdasági kérdés. Osztja azt az álláspontot, hogy a törvényjavaslat egy előkészitett internacionális megegyezés természetével bir, amely a két kormány által hosszu időn át folytatott nehéz és bonyodalmas tárgyalásnak az eredménye és ezért ennek a megállapodásnak a megváltoztatása az egyik vagy másik fél részéről egyoldalulag nem történhetik meg. Nem szándéka azt mondani, hogy a két kormány megállapodását minden körülmény közt elfogadná, mert ha annak tanulmányozása azt eredményezné, hogy gazdasági érdekeink egyáltalában nem, vagy nem kellő mértékben érvényesülnének a vámtarifában, akkor természetesen azt elfogadhatónak nem tartaná. Különös, hogy Ausztriában a vámtarifát tárgyaló bizottság nem kevesebb, mint tiz árucsoportban foglalt negyvennégy tételt szándékozik megváltoztatni, melyek között a bennünket nagyon érdeklő árpa, tengeri, növények, fa, állatok, állati termékek, olajok stb. foglaltatnak. Azonfelül ottan határozottan kifejezésre jutott az a szándék, hogy a tarifajavaslat 23., 27. és 29. tételéhez füzött b) megjegyzés, amely bizonyos buza-, tengeri- és kölesmennyiségnek vámmentes behozatalát a Quarnerooszigetekre és Dalmáciába megengedi, még kibővitessék akként, hogy Tirolba és Bukovinába is a vámmentes kukoricabevitel lehetséges legyen. Ez halomra döntené a kölcsönüsen megállapitott vámtarifajavaslatnak azon alapvető eszméjét, hogy abban Magyarország mezőgazdasági érdekei megvédessenek. A tárgyalási mód, mely ottan sok vámtétel körül az ugynevezett Zurückstellennel divik, ügyeskedés, amely az ügy nagy komolyságának és fontosságának nem felel meg és kockáztatja a vámtarifajavaslatnak elfogadását minálunk. A mi bizottságunk helyes uton jár, amidőn a vámtarifajavaslatnak hatásait nagyban és egészben mérlegeli és csak rendkivül fontos és állami érdekeket érintő módositásokra fektet sulyt. Magyar gazdasági szempontból megitélve a közös vámterületről szóló vámtariffát, be kell vallanunk, hogy az sokkal kielégitőbb, mint az eddigi. Igaz, hogy Ausztria érdekeinek és mezőgazdasági követelményeinek nagyon megfelel, de a mi szempontunkból lényeges haladás van abban, hogy a mi őstermelésünk, mezőgazdaságunk, mezőgazdasági iparunknak és hazánkban a fejlettebb iparágaknak (gépgyártás, bőripar stb.) a megvédése megfelelő módon biztosittatik. Szóló nem tagadja, hogy nagyon sok követelést az uj vámtarifa nem elégit ki teljesen, de mint kompromisszumoknak az eredményét, megfelelőnek és elfogadhatónak tartja. Nem az a kérdés, mi válik a másik félnek előnyére, hanem azon fordul meg a dolog, hogy tekintve az egész vámterületen üzött gazdasági foglalkozásokat, igazságosan és egyarányosan vannak-e megállapitva a vámtételek és nem akasztják-e meg azok a nálunk természetszerüen fejlődő iparágakat. Kétségtelen, hogy Ausztria ipara sokkal nagyobb hasznot fog huzni az ipari vámokból, mint mi a mezőgazdaságiakból, de meggondolva, hogy a mostani nehéz viszonyok közt egy kis előny is nagy értékkel bir, és ha továbbá szem előtt tartjuk, hogy a vámtarifa nem rövid időre, hanem hosszabb tartamra van megállapitva, akkor már fontolóra kell venni, hogy a mezőgazdaskgi cikkek rohamosan emelkedő fogyasztása következtében nemsokára oda jutunk, hogy a vámterületen termelt gabonamennyiségek nem lesznek elégségesek a fogyasztás kielégitésére, aminek beálltával hathatósabb lesz a magasabb vámnak befolyása az áralakulásra. Ezt adatokkal illusztrálja.

A kereskedelmi szerződési tárgyalásoknak akadályát képezhetik első sorban Németországgal szemben a magas ipari vámok és azokat oly fenntartással fogadja el, hogy Ausztria nem fogja ellenezni és lehetetlenné tenni azoknak méltányos mérséklését. A javaslatot elfogadja és csak egy kérdést intéz a kormányhoz: vajjon meg van-e győződve arról, hogy az ipari vámoknak méltányos mérséklése Ausztriában a nyugoti kivitelünk fenntartása érdekében legyőzhetetlen nehézségbe nem fog-e ütközni?

Sándor Pál a kiegyezést és abban ezt a javaslatot jobbnak tartja az előzőnél és ennélfogva azt elfogadja. Osztja a kormány álláspontját, hogy a javaslatot el kell fogadni már csak abból az okból is, mert sem mi nem vagyunk abban a helyzetben, sem Ausztria, hogy ma már áttérhetnénk az önálló vámterületre. Viszont abban egyetért Krasznayval, hogy kell történniök intézkedéseknek, melyek lehetővé teszik az átmenetet az önálló vámterületre. Különösen fontos ez abból a szempontból, hogy bekövetkezhetik Ausztria részéről a viszonosság megsértése, mely esetben készületlenül minket nem találhat ez a megsértés. Eddig általában nagyon könnyelmüen jártunk el a kiegyezés megkötésében; amig Ausztria két kocsi irománynyal jelent meg a kiegyezési tárgyalásokon, addig a magyar képviselők mindössze sótapálcával szerelték fel magukat. Mi mindig közjogi dolgokon nyargaltunk; ezt Ausztria kihasználta, még pedig alaposan, gazdasági érdekeink védelmére. Mint mindig, Ausztria most is kihasználja a helyzetet és amig mi itt marjuk egymást, addig az ő év óta egymással a végletekig küzdő osztrákok egymás nyakába borultak és azon vannak, hogy érdekeiket a legmesszebb menő védelemben részesitsék. Vegyünk példát tőlük, fogjunk kezet és ne marcangoljuk egymást apróságokért.

Széll Kálmán miniszterelnök: Egy nótáért! (Derültség.)

Sándor Pál: Ugy van, egy nótáért! Végre kaptunk egy minden előzőnél jobb kiegyezést, tárgyaljuk lelkiismeretesen és erőinket ne egymás gyengitésére, hanem érdekeink védelmére forditsuk. Elfogadja a javaslatot.

Gróf *Zselénski* Róbert utal eddigi parlamenti

működésére és ebből cáfolja Sándor Pál állítását, hogy az ellenzék nem foglalkozott kellően a gazdasági kérdésekkel. Amiket mint ellenzéki ember kíván, azokat javarészben ez a javaslat honorálja és ezért elfogadja a javaslatot. A vámvédelemnek ipar tekintetében meglesz a hatása ugy Ausztriára, mint Magyarországra. Sándor Pál beszédére ezuttal nem reflektál, mert abban nagyon sok volt az ellenmondás.

Sándor Pál: Csak egyet kérek!

Zselénski Róbert: Elejétől végig minden állítását saját maga cáfolta meg. A javaslatot a maga teljes egészében örömmel üdvözli és készséggel elfogadja.

Krasznay Ferenc elháritja az ellenzéktől Sándor Pálnak azt a vádját, hogy az ellenzék gazdasági indolenciát tanusitott.

Sándor Pál röviden felel Krasznaynak.

Széll Kálmán miniszterelnök reflektál a hallottakra. Weisznak az általa kért biztositékra nézve azt feleli, hogy a tarifának a rendeltetése az, hogy alapul szolgáljon a tárgyalásoknál, amelyeket a külföldel megindítunk. Mindaz, ami nem minimális természetü, az képezheti alku tárgyát és nem képez ultimátumot. De a tarifa egyuttal fegyver is és abban az esetben érvényesül, amidőn a tárgyalás nem sikerül. Igy fogja fel ezt a külföld és mindenki az egész világon. Reméli, hogy ez a konstatálás megnyugtatja Weiszot. Sándor Pálnak megjegyzi, hogy nem osztja azt a felfogását, hogy a gabonavámok ránk nézve indifferensek. Nekünk szükségünk van bizonyos reteszre, amely minket a külföldi áradástól megvédhet. Tisztában volt ab ovo a gabonavámok rendeltetésével és ezért ragaszkodott is a kormány a gabonavámokhoz. Ami a gazdasági inferioritást illeti, megjegyzi Sándor Pállal szemben, hogy bár sokat lehetne erről beszélni, konstatálja, hogy a magyarok gazdasági tárgyalásokra soha sem mentek sétapálcával, hanem igenis elmentek alapos készültséggel és teljes egyenlő tárgyalófeleknek bizonyultak. Ha van gazdasági inferioritás hát az a társadalom hibája, a magyar társadalomé, amely iparától és kereskedelemtől távoltartja magát és nem koncentrálja erre az erejét s amelynek aztán ilyen természete átszivódott minden térre. Az alkotmányos éra bekövetkezése után a vezetőférfiak kaptak egy országot, amelyben annyi volt a fogyatkozás, a hiány, amelyet a jogok teljességébe lépve, modern lábra kellett állitani, ugy hogy ezt rögtönösen megtenni, minden hiányt egyszerre pótolni nem lehetett, hanem lassankint kellett haladni. És ez nemcsak a régi időkre áll, az államéletben a fokozatos baladás elve uralkodik ma is, de tudatosan, mert ez a helyes, ha alapos munkát akaruk végezni. Ám ezt a munkát tesszük lehetővé azzal, amit Sándor Pál helyesen ajánlott, hogy ne marcangoljuk egymást, hanem ellenkezőleg: vállvetve dolgozzunk. (Helyeslés.) Hogy a magyar kormány nem csinál osztrák politikát, hanem magyart, azt sokszor bebizonyitotta. Hogy nem osztrák, azt nézze meg Krasznay az osztrák lapokban és hallgassa meg az osztrák politikusok szájából. Azok másképp nyilatkoznak. Sándor Pállal szemben utal ugy a 1878. évi kiegyezési tárgyalásokra, mint az 1899. évire, amelyekről szintén nem lehet olyan kicsinylőleg nyilatkozni; érdekeinket, amennyire lehetett, a hivatottak igyekeztek megvédelmezni. Bizonyiték erre ez a mai javaslat-komplexum is. Neki meggyőződése, hogy az osztrák kormány állja a megegyezést, az ellenkező feltevésre abszolute semmi ok sincs. Ha nem állná, arról majd akkor lehet beszélni, amikor erről meggyőződnénk. Elismeri, hogy a gazdasági életben a rövid lejáratu szerződések nem tanácsosak, ám az adott viszonyok olyanok, hogy a szerződeseket hosszabb időre megkötni nem ajánlatos. Ezeket óhajtotta elmondani és ajánlja a javaslatot elfogadására.

Még gróf *Batthyány* Tivadar és *Neumann* Ármin jelentkeztek szólásra és igy a vitát hétfőn folytatják.

KÜLFÖLD

A balkáni forrongás. Szalonikiben a hatósági vizsgálat körülbelül kideritette, hogy honnan és hogyan került oda a sok dinamit. Megállapitották, hogy a hordókat, melyek ötször annyit nyomtak, mint rendesen, minden vizsgálat nélkül áteresztették a határon. Hanyagság miatt nyolc vámőr ellen rendelték el a vizsgálatot. A fömulasztás azonban a Dette publique hivatalnokait terheli, kik jól tudják, hogy bizonyos tartalmu hordó mennyit nyom, s e dinamitos hordókkal mégsem törődtek. Nekik azonban aligha történik bántódásuk, mert hatalmas pártfogóik vannak, hacsak a rögtönitélő bíróság ez egyszer erélyesen nem veszi a dolgot.

Két dinamitos hordó (32 és 41 kilós) *Petre Bogdan* cimre érkezett Szalonikibe, czzel a jelzéssel: *lokum* (ismeretes török sütemény). Bogdan ugy akadályozta meg a hordók megvizsgálását, hogy szövetkezett egy kávéház pincérével, akinek aztán a hordókat gyanutlanul kiadták. A hordót Bogdán lakására vitték s ez másfélkilós csomagokba pakolva, szétosztotta a bolgárok közt. A pincér is le van tartóztatva.

A Bulgáriából terjesztett azokat a hireket, hogy a macedon-bizottság Konstantinápolyban és Drinápolyban Szalonikihez hasonló merényletet készit elő, nem erősitik meg. Ugy látszik, a bizottságok már nem rendelkeznek elegendő eszközökkel. Különben a török kormány részéről tett óvóintézkedések ezt, ha talán nem is tennék lehetetlenné, de mindenesetre igen nehezen kivihetővé teszik.

A porta csalódott abban a fölfogásban, hogy az albán ellenzék elleni akció az Ipekbe való bevonulással befejezettnek tekintendő. *Sansi* basa kénytelen volt egy dandárral a Réka-törzs területére indulni. Hasonló expedíciók lesznek előreláthatólag a Hasi- és Lum-törzsek területére, annak daczára, hogy mind a három törzsnek a meghódolását jelentették. A decsani ortodox kolostornál egybegyült ellenzéki albánokkal tárgyalnak. A kolostor kellő oltalmazása végett Oroszország lépéseket tett a portánál. Hivatalosan nem erősitik meg azokat a hireket, amelyek szerint az Ipekben tartózkodó uléma-bizottság tagjait erőszakosan magukkal vitték azok az albánok, akik a hegyek közé vonultak vissza. Az összes európai vilajetekből érkező török jelentések szerint a bizottságok működése érzékenyen meg van akasztva a porta erélyes és következetes intézkedései által. A bandák üzelmei is láthatólag szükebb körre szorulnak, ugy hogy a bandák garázdálkodásának mielőbbi teljes elnyomása várható.

Külföldi szemle. *Az olasz király Párisban.* Néhány francia lap szerint *Viktor Emánuel* király londoni utazásában Párisba megy és jelen lesz a julius 14-iki csapatszemlén. Párisból a király Cherbourgba megy, ahonnan az olasz hajóraj Portsmouthba kiséri. Loubet elnök viszontlátogatására nézve még nem történt semmi megállapodás.

A francia kulturharc. De Serous ezredest a Nantesben lekvő 3. dragonyosezredtől rendelkezési állományba helyezték, mert nem büntette meg *De Lestapis* hadnagyot, aki a premontrei kolostor bezárásánál nem akart engedelmeskedni a rendőrbiztos utasitásának. Ugyanez okból fogsággal büntették *De Vilepin* kapitányt is.

Az innsbrucki olasz diákok. Az innsbrucki olasz egyetemi hallgatók dolgában tegnap Velencében Veronában és Páviában tiltakozó gyülés volt. Veronában a polgármester is beszélt, Páviában számos egyetemi tanár volt jelen és Rampolli képviselő és több szenátor mondott beszédet. Mindenütt Triesztet és Trentót éltették.

HIREK

Drágább a kenyér.

Sztrájkolnak a sütőmunkások. Abban a nagy küzdelemben, mely a világon mindenütt folyik a kihasznált, rosszul fizetett munkások és az aránytalanul nagy hasznot huzó munkaadók között, részt vesznek immár a budapesti péklegények is, sztrájkkal akarják elérni, hogy méltányosabb bért, munkaidőt kapjanak, hogy szabad idejükben kevesebb legyen a gond s a világ nagy kertjében az ő számukra is nyiljék egy-két szál virág. A harcnak van is már eredménye: drágább lett a kenyér. Nem a lisztnek szállt föl az ára, a kenyér lett drágább, mert a pékmesterek igy akarják behozni a réven azt, amit elveszitenek a vámon. A közönség keserüli meg, hogy a pékek sztrájkolnak.

Ebből pedig a gáncs semmiképpen sem illeti meg a sztrájkolókat, hanem a pékmestereket. A szegény munkások nagy tömege bizonyára nem lázad föl munkaadója ellen, ha követeléseinek *valami* alapja nincsen, s nem hagyja ott önként a munkát, ha nem érzi, hogy tulságosan kizsákmányolták. Mert az élet, a megélhetésért való küzdelem megtanitotta, hogy a munka legyen imádott istene, hogy tisztelje, mert csak általa boldogulhat a földön, s ha könnyelmüen otthagyja, önmaga ellen támad s nyomorba dönti szeretteit. Ezért ragaszkodik munkájához a végletekig és szimpátiánk ezért van az ő részükön, mikor jobb sorsokért, tehát a haladásért küzdelembe szállanak.

De a pékek a haszonról nem akarnak, nem tudnak lemondani s a végső konkluzió: fizessen a közönség!

A közönség, amely mindenre jó, amely kényelméért türelmes, elnéző s inkább szenved egy kicsit, semhogy galibát okozzon. Akinek telik, gondolják a pékmesterek, az vegyen, akinek nincs, annak ne legyen. S talán azt a sokaságot, aki ezeket a sorokat olvassa, nem is érinti, hogy a kenyér, a sütemény néhány fillérrel drágább lett, de akinek napi költségvetése nem sokkal több, mint néhány fillér, az nagyon is érezi a kenyér drágulását. Kenyér nélkül nem lehet élni.

„Add meg a mindennapi kenyerünket!“ mondja a bölcs imádság, mert ez legfőbb táplálék, amint a magyar ember a buzát nevezi, — az élet! Ezért nem lehet szó nélkül hagyni a kenyér drágulását, mert a legszegényebbek szenvednek általa s akiknek ugyis alig van, azoknak nem jut.

Abban az egyben bizonyosak vagyunk, hogy ha a pékek a süteményt és kenyeret a régi árban adják, akkor sem mennek tönkre, de az eddigi nagy haszonról lemondani nem akarnak s igy a közönség utján akarják kényszeriteni a sztrájkolókat, hogy követeléseikkel alábbhagyjanak, vagy ha meg is maradnak mellettük, munkaadójuk ne veszitsen semmit.

A támadás ellen, mely a közönséget éri, a közönségnek kell védekeznie. A liszt ára nem változott, a pékek sztrájkjának mostani idejében hát legyen a közönség szolidáris a munkásokkal, süssön odahaza kenyeret, süteményt, s csak akkor fogják megtudni a mesterek, hogy a haszon nagyon kicsi is lehet, vagy pedig beállhat az az eset is, hogy egyáltalában nincsen haszon. S ahelyett, hogy tönkremenjenek, engednek a közönséggel szemben, megadják a munkások követelését is s nyolcvan százalék helyett legfölebb negyven százalékot szednek.

Budapest, május 22.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 15-ikén uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A bajor régensherceg Bécsben.** *Bécs*ből jelentik, hogy a király ma délelőtt meglátogatta Luitpold bajor régensherceget és leányát, *Terézia* hercegnőt a Modena-palotában. A király a látogatásnál bajor ezredének egyenruháját viselte a Hubertus-rend szalagjával. Miután a király visszatért a Hofburgba, csakhamar fogadta a régensherceg látogatását. A régens-herceg osztrák-magyar tüzérezredének egyenruháját viselte a Szent István-rend szalagjával. A régensherceg este nyolc órakor visszautazott Münchenbe. A király május 28-ikán reggel a brucki táborba megy csapatszemlére és 29-ikén délben ismét visszaérkezik Bécsbe.

— **Bérmálás a fővárosban.** A bérmálás tegnap kezdődött a fővárosban, a kőbányai plébániatemplomban. Dr. *Kohl* Medárd főszentelt püspök végezte fényes segédlettel a ezertartást, mely után *Hock* János országgyülési képviselő, kőbányai plébános tartott ünnepi prédikációt. Istentisztelet után a plébánián diszebéd volt, melyen a főváros képviseletében dr. *Bárczy* István tanácsos vett részt. Kohl püspök vasárnap a karmeliták templomában folytatja a bérmálást.

— **A távozó szerb főkonzul.** *Bariaktarovich*, aki mintegy három évig volt Budapesten szerb főkonzul, elhagyja állomását és Belgrádban osztályfőnök lesz a külügyminisztériumban. Az uj osztályfőnök ma bucsuzott el a magyar kormány tagjaitól. A volt szerb főkonzul budapesti tartózkodása alatt általános rokonszenvnek örvendett s igy távozását a fővárosi társaságban rendkivül sajnálják.

— **Lujza hercegnőről.** Még semmi határozottat sem lehet hallani arról, hol fog Lujza toszkánai hercegnő a jövőben tartózkodni. Lindauban is kivánesian várják a kérdés eldöntését, mert attól függ, vajjon a toszkánai hercegi család ott fogja-e tölteni a nyarat. A villában ezuttal is többféle készülődés folyik, amiből sokan azt következtetik, hogy a toszkánai herceg és családja az idén is ott fog nyaralni és velük együtt a szerencsétlen volt szász trónörökösné és leánykája.

— **A királyi palota megtekintése.** A király elutazása után a várpalota termei ismét megtekinthetők hétfőtől kezdve. A termek megtekintésére szóló belépő-jegyeket a királyi várpalota várkapitánysága adja ki hatvan fillérnyi dij mellett. Ezekkel a jegyekkel a palota összes helyiségeit meg lehet tekinteni. Megemlitjük itt, hogy a palota uj lovaglóiskoláját is meg lehet nézni, amelyben Auguszta főhercegnő naponként lovaglási gyakorlatokat végez s melyeken *József Ferenc* főherceg is résztvesz. A budai királyi várpalota elipsz-kertjét két esztendőn át zárva tartották a közönség előtt, az uj palota épitkezések miatt. Most, hogy a palota készen áll, a király elrendelte, hogy a gyönyörü parkot nyissák meg a közönség

számára s azt már e hó 25-ikétől, hétfőtől kezdve látogathassák.

— **A Reichsrathban megtámadott huszárhadnagy.** A galiciai paraszt-sztrájk alkalmából galádul megtámadták egyes képviselők az ott állomásozó magyar huszárságot, amelyet a rend helyreállítására kivezényeltek. Elüljárt a magyar katonák megrágalmazásában *Breiter* lengyel képviselő, aki azonfelül a Landwehr-miniszterhez egy levelet is intézett, amelyben *Molnár* huszárhadnagyot ocsmányul megrágalmazta.

Ebben a levelében *Breiter* így adja elő a szimpatikus katonatiszt szereplését:

Molnár 1902. julius hóban, mint egy huszárosztály parancsnoka, Jaktorowban az összesereglett sztrájkoló lakosságot alig hallható hangon és érthetetlenül szólította fel a szétoszlásra. E felszólítás után nyomban kardot rántatott a huszárokkal és azokat a néptömegre uszította, miközben többen sulyosan, mások könnyen sérültek meg, sőt egy ember a kapott sebek folytán meg is halt. Mindez, Breiter szerint, Molnár hadnagy barbár eljárásának eredménye. Breiter végül felszólítja a honvédelmi minisztert az eset megvizsgálására.

Molnár huszárhadnagy e rágalmak ellen a josefstadti járásbiróság előtt keresett megtorlást, amely aztán átirt az osztrák képviselőházhoz a magyarfaló osztrák képviselő kiadatása, illetve mentelmi jogának felfüggesztése végett. A mentelmi bizottság tárgyalta a biróság megkeresését és oly javaslattal terjesztette azt a ház elé, hogy annak hely adassék. Ma tárgyalta az ügyet a képviselőház. Nagy vita kerekedett.

Dr. *Löcker* előadó kiemelte, hogy Breiter képviselőnek, ki tanuja volt az eseménynek, tudnia kellett volna, hogy az nem ugy történt, mint ahogy ő azt leirta, és annak dacára, hogy tudatában volt e valótlanságoknak, mégis megirta e levelet a miniszternek. Még egy képviselőnek sem szabad a házon kivül, tudva egy személy ellen indokolatlan vádakat emelnie.

Pernerstorfer és *Oyner* képviselők elvi okokból a kiadatás ellen nyilatkoztak. *Herzog* képviselő is azt hangoztatta, hogy Breitert nem kell kiadni, mert az emlitett kijelentéseket politikai tevékenysége közben tette. *Romanczuk* is a kiadatás ellen nyilatkozott.

Abrahamovicz Jenő képviselő, mint a mentelmi bizottság elnöke, visszautasitotta a bizottság ellen emelt szemrehányásokat. Kiemelte még, hogy Breiter *nyilt ülésen tetves kölyöknek mondta a huszárhadnagyot, de elégtételt nyujtó nyilatkozat adását attól megtagadta*, majd a honvédelmi miniszternek irt levélben Molnárt a *barbár* kitétellel illette.

Az osztrák képviselőház azonban, amely ezt az esetet is elég alkalmasnak találta arra, hogy üssön egyet a magyaron, *68 szóval 48 ellen*, a bizottság javaslatával szemben, megtagadta Breiter kiadását.

A mentelmi bizottság többségét ez a határozat nagyon kinosan érintette. Első következménye az, hogy *Abrahamovicz* Jenő, a mentelmi bizottság elnöke lemondott nemcsak tisztségéről, de bizottsági tagságáról is.

— **Egy közigazgatási biró balesete.** *Vasdénnyei* Géza közigazgatási biró — mint részvéttel értesülünk — sulyos balesetet érte ma este az Országos Kaszinóban. Vasdénnyei ugyanis este 7 órakor a kaszinó egyik termében hirtelen összeesett s eszméletlenül terült el a földön. A mentőket hivták hozzá, akik konstatálták, hogy szélhüdés érte s a Papnövelde-utca 2. szám alatti levő lakására vitték, ahol eszméletlenül fekszik.

— **Rákóczi-ünnepély Debreczenben.** *Debreczen*ből táviratozzák: A fellobogózott városban ma folyt le a Rákóczi-ünnepély. Reggel a vendég tornászifjuság a városházától a nagy templomig sorfalat állott s a Rákóczi-harang zugása közben vonult a közönség a nagytemplomba s onnan a katholikus templomba, az ünnepi istentiszteletekre. 10 órakor diszgyülés volt a városház udvarán. Az elnökség gyönyörüen diszitett kuruc-sátor alatt foglalt helyet. Ott voltak: *Puky* Gyula főispán, *Kiss* Áron és *Wolaſka* Nándor püspökök, *Thaly*, *Benedek* és *Dobieczky* országgyülési képviselők, *Rásó* alispán, *Széll* Farkas táblai tanácselnök, az összes hivatalok fejei, a törvényhatósági bizottságok, a vendég diákok küldöttségei, és a pozsonyi Toldy-kör küldöttsége. *Puky* főispán megnyitó beszédében kijelenti, hogy az ünnep egyik politikai pártnak sem kizárólagos ünnepe, hanem az egész nemzeté, a hazáé, melynek fogalmában nemcsak a nemzet, hanem a koronának elválaszthatatlan fogalma is benne van és törhetetlen igazság, hogy a nemzeti öntudat erejének gyarapodásával szilárdul áll a korona és trón fénye és hatalma. *Thaly* Kálmán két óráig tartó ünnepi beszédben vázolja a kuruc kort. A főispán köszönetet mondott *Thaly*nak a szép beszédért, mire *Vecsey* Imre főjegyző előterjesztette a tanács inditványát, hogy sürgesse meg a város 1873-iki feliratát *Rákóczi* és *Bercsényi* hamvainak hazaszállitása ügyében és kérjék a többi városokat is hasonszellemü feliratra, a városi közgyülési terem számára pedig *Rákóczi*nak a drezdai képtárban lévő Mányoki-féle mellképét fessék meg. Az inditványt egyhangulag elfogadták. Kovács József polgármester előterjesztésére *Thaly* Kálmánt Debreczen város *diszpolgárává* választották. Délben banket volt.

— **Tolsztoj és Gorkij a kisenevi mészárlásokról.** Frankfurtból táviratozza tudósitónk: A *Frankfurter Kleine Presse* mai száma *Tolsztoj* és *Gorkij* leveleit közli a kisenevi mészárlásokról. *Tolsztoj* a többi közt ezeket irja:

> Az én viszonyom a zsidósághoz és a kisenevi vérfürdőről való felfogásom az, hogy szeretem a zsidókat; nem azért, mert zsidók, hanem mert ők is, mi is egyazon istennek vagyunk gyermekei. Ez az én viszonyom a zsidósághoz az én világnézletem eredménye. Még mielőtt ismertem a szörnyü vérontás részleteit, szánalom ébredt bennem az ártatlan áldozatok iránt, akiket a vadállatias kegyetlenség pusztulásra szemelt ki, és elámultam ennek a népnek elállatiasodásán; undor fogott el azok ellen, akik azt a vak tömeget uszitották és erőszakoskodásra izgatták és legfőképpen azért fogott el iszonyat, mert a vérfürdő valódi okának a kormányt tartom az ő vak, fanatikus és gyülöletében elbutult papságával együtt. Ezek a vérontások megint csak azt bizonyitják, hogy a kormány durva egoizmusában semmi kegyetlenkedéstől sem riad vissza.

Gorkij, a modern orosz irodalom e világhirü képviselője, a következőket irja:

> Az utóbbi időben minduntalan oly események fordulnak elő országunkban, amelyek örök gyalázatot hoznak reánk. A legundoritóbbak valamennyi között a kisenevi vérontások voltak. Emberek, akik keresztényeknek tartják magukat, akik az irgalmas és a jóságos istent imádják, ezek az emberek azokon a napokon, amelyek a feltámadás ünnepének szentelvék, bemocskolták emberi mivoltukat ártatlan gyermekek vérével, férfiakat, aggokat öldöstek, asszonyokat koncoltak fel; embereket avattak vértanukká abból a törzsből, amely Krisztust ajándékozta a világnak. Öly folt ez, amelyet évszázadok sem fognak lemosni. Nem szabad elitélnünk a tömeget. Az vak eszköz volt. Intelligens elemek, társaságban szereplő férfiak, gyáva rabszolgák voltak az értelmi szerzők, akik a tömeget izgatták. Ezek a képmutatók, akik isten nevét dicsőitik, de szitják a gyülöletet a zsidók, az örmények és finnek ellen, Vajha átok szállna fejükre és tüz emésztené rothadt szivüket. Fel, kik nem vagytok lakájok s kikből az önérzet nem halt ki, fel a zsidóság oltalmazására!

— **A bécsi sakkverseny.** A mai *tizenötödik* fordulban *Teichmann* győzött *Sviderski* felett, *Csigorin* pedig *Gunsberg*gel szemben. *Marshall* 43 huzásban megverte *Miesest*. A *Pillsbury-Schlechter*-féle huszárcsele 59 huzás után *remis* lett. A *Maróczy-Marco* játszma, melyben az utóbbi az ellenfél sarokbaszoritásával kitünő poziciót szerzett, függőben maradt. A tegnap abbanhagyott *Csigorin—Sviderski*-parti az orosz mester vereségével végződött. — A verseny állása: *Csigorin* 12, *Marshall* 10, *Marco*, *Pillsbury* 8, *Mieses* 7½, *Maróczy*, *Sviderski*, *Teichmann* 7, *Schlechter* 5½, *Gunsberg* 2.

— **A szünidei orvosi tanfolyam.** A rendes szünidei orvosi kurzust ez idén junius 2-tól 18-ig tartják meg. Előadók lesznek a belgyógyászatból *Angyán* Béla, a szemészetből *Goldzieher* Vilmos, a szülészetből s nőgyógyászatból *Bársony* János, *Böke* Gyula a fülészetből, *Schwarz* Artur az idegbajokból, *Schaffer* Károly az elmekórtanból, *Kornpecher* Ödön laboratóriumi vizsgálatokból s *Havas* Adolf a bőrkórtanból. Előadást tartanak még *Korányi* Sándor, *Herzel* Manó, *Grósz* Emil, *Tóth* István, *Erőss* Gyula, *Török* Lajos, *Donáth* Gyula, *Baumgarten* Egmont m. tanárok. A tanfolyam hallgatói junius 1-én az orvosegyesület Szentkirályi-utca 21. számu helyiségében ismerkedési estére gyülnek össze s másnap megkezdődik a tanfolyam. A jelentkezéseket dr. *Tóth* István egyetemi m. tanár titkára fogadja Józsefkörut 37. számu lakásán.

— **Uj anarkista ujság.** Egy berni telegramm jelenti, hogy Bertoni genfi anarkista-vezér és több anarkista ujság kiadója tudatja, hogy német anarkista ujságot is ki fog adni. A zürichi német anarkisták megigérték, hogy támogatni fogják az ujságot.

— **Egy tanitó ünneplése.** *Lakner* Mór egri izr. hitközségi tanitó 48 éves tanitóskodás után e tanév végén nyugdijba megy. Ez alkalomból volt tanitványai és tisztelői ünnepséget rendeznek tiszteletére junius 7-ikén délelőtt 10 órakor az egri izr. iskola disztermében. A tanitó érdemeit egy az iskola javára létesitendő Lakner Mór-alappal örökitik meg. A rendezőség élkéri Lakner volt tanitványait, hogy erre a célra szánt adományaikat az egri izraelita iskolának küldjék be.

— **A magyar Svájc.** Ez Erdélynek a becézőneve — s amint köröskörül a hazában olvassák ezt a két szót, egyszerre egy kicsit gunyos, mértéktelenül fölényes mosolyra huzódik egy csomó arc. Nono, Svájc csak mégis Svájc. S ebben a mosolygásban tönkremegy az egész fürdőügyünk. A magyar tudniillik szörnyü nagy ur, különösen ha arról van szó, hogy lekritizálja azt, ami az övé. Ilyenkor egyenesen a bornirtságig pöfögő és gőgös — s ez az oka annak, hogy fogadást lehetne fölajánlani arra, hogy a pesti urak közül többen járták már meg Svájcot, mint Erdélyt. Azok persze kivételesek, akik üzleti dologban vetődnek el a Királyhágón tulra s hazaérkezvén, csendes mosolygással, a világot látott ember unalmával konstatálják erről az istenáldotta gyönyörü vidékről, hogy: csinos, csinos. — S mivelhogy a vérünkben is van a nagyzolás s mivelhogy sokkal arrogánsabbak vagyunk annál, mintsemhogy igazat adnánk olyasvalakinek, aki a mi vidékünkben talál valami igazán páratlant, nem sok sikert jóslunk annak a könyvnek, amely most a *Közegészségügyi Kalauz* különlevonataképpen Erdély nevesebb fürdőiről megjelent. Gróf *Béldy* Ákos, Kolozsmegye főispánja, dr. *Genersich* Gusztáv, dr. *Rigler* Gusztáv, dr. *Szádeczky* Gyula egyetemi tanárok, dr. *Sárkány* Lajos gimnáziumi igazgató, dr. *Jakabházy* Zsigmond egyetemi magántanár és dr. *Fülep* Gyula egyetemi tanársegéd irták meg a vaskos, sok képpel tarkitott kötetet. A könyvben Bálványos, Bázna, Borszék, Jegenye, Előpatak, Homoród, Kolozs, Korond, Kovászna, Maros-Ujvár, Málnás, Szováta, Sztojka, Tusnád, Vizakna fürdőket ismertetik a szerzők, a képek pedig bemutatnak nehány olyan vidéket is, amiért érdemes volna Svájcból idejönni. — Egynémelyeket talán mégis érdekelni fog ez a sok fürdő, bár erdélyi fürdőkről van szó, azért hát ideirjuk, hogy a könyv Dobrovszky és Frankenál kapható. Az ára három korona.

— **Draga királyné tervei.** A trieszti *Piccolo* irja következő, Belgrádból keltezett néhány sort: Szerbia mostani kormányát kizárólag a trónörökösi kérdés irányitja. Udvari körökben biztosra veszik, hogy Draga királyné meggyőződött arról, hogy fivérének, Lunyevicze hadnagynak trónörökössé való proklamálása forradalomra vezetne, ennélfogva beleegyezett a válásba. A királyné a megegyezés szerint megtartaná Szerbia királynéja cimét és ennek megfelelő évjáradékot kapna. Draga királyné egy róla elnevezett kolostort akar alapitani Szerbiában és oda akar visszavonulni, Sándor király pedig másik feleséget keres magának, ami nem első eset Szerbiában, mert Mihály fejedelem, aki első feleségétől, Julia hercegnőtől elvált, szintén igy cselekedett. Ha azután a második házasság is meddő maradna, akkor a király összehivná a nagy nemzeti gyülést s ott tenne előterjesztést a trónörökösre nézve. A trónöröklés rendezésének kérdése mindenesetre megnyugtatná a kedélyeket és végleg elfojtaná a forradalmi hangulatot, ami folyton lappang a hamu alatt.

— **Halálozás.** *Edvi Illés* Sándor, a kereskedelmi minisztériumba beosztott magyar államvasuti főellenőr, aki mint közgazdasági iró is jeles tevékenységet fejtett ki, tegnap Budapesten elhunyt, 43 éves korában. Nején, született *Szöllősy* Ilonán és két gyermekén kivül nagyszámu előkelő rokonság gyászolja elhunytát. Temetése holnap, szombaton, délután 4 órakor lesz a Rökk Szilárd-utca 21. sz. gyászházból.

— **Följelentések egy szövetkezet ellen.** A rendőrséghez temérdek feljelentés érkezett a *Pest és vidéki segélyző- és kölcsönszövetkezet* ellen, amelynek a Csömöri ut 3. szám alatt van a helyisége. A feljelentők elpanaszolják, hogy a szövetkezet a lapok hirdetéseiben kölcsönt igér, amelyhez kezeseket sem kiván. A hirdetésekre tömegesen jelentkeztek az emberek akik-től információ-dij, törzsbetétkönyv és utánjárási költség cimén 3—4 koronát vettek fel, amikor pedig a jelentkezők kölcsönt kértek, kijelentették, hogy a kérvényezők nem hitelképesek, igy kölcsönt nem is adtak. A károsult emberek — körülbelül huszan — azután feljelentést tettek a rendőrségen a szövetkezet igazgatója, *Márton* Mór és az igazgatóság ellen. A feljelentők részletesen elpanaszolják, hogy miféle furfangos módon hálózta be őket az igazgatóság a kölcsönigérettel. A rendőrség azonnal vizsgálatot inditott a szövetkezet igazgatósága ellen. Ma a rendőrség a bünügyi iratok nagyrészét áttette az ügyészséghez a további intézkedés megtételére.

— **Gyászistentiszteletek a kisenevi áldozatokért.** Egy lembergi telegramm jelenti, hogy az ottani sionista-párt tegnap a kisenevi zsidóüldözések áldozataiért gyászistentiszteletet rendezett, amelyen 5000 ember vett részt. A jelenvoltak egy része zsidó egyetemi hallgatók vezetésével a templomból az orosz konzulátus elé akart vonulni. Közben az a hir terjedt el, hogy a sztrájkoló épitőmunkások kifosztják a zsidó kereskedők üzleteit. Ez a hir még jobban fokozta a tüntetni szándékozók izgatottságát. Már közel voltak az orosz konzulátushoz, amikor a lovasrendőrség közbelépett és szétkergette őket.

— **A milliomos hálája.** Váratlan nagy örökség érte Louis *Fourniert*, a *Pall Mall Gazette* párisi levelezőjét. Tegnap levelet kapott egy londoni ügyvédtől, aki arról értesitette, hogy a mult héten Ausztráliában elhunyt *Barker* Harold *másfél millió font sterlinget egy birtokot hagyott rá örökségül. Fournier* néhány év előtt valami szivességet tett Barkernek s az ausztráliai milliomos igy rótta le háláját.

— **Az ifjusági tornaversenyek.** Az esztergomi tornaverseny pompásan sikerült. Arany-dijat nyertek: az egri és a kecskeméti főreáliskola; Speidl, a Röserféle tanitézet növendéke; Melegh, budapesti V. ker. főreáliskolai, Pécsi, budapesti VII. ker. főgimnáziumi, Bárdos, váczi főgimnáziumi, Urvári, budapesti V. ker. főgimnáziumi, Gergely, budapesti VII. ker. főgimnáziumi, Pier, szegedi főreáliskolai, Meritska, esztergomi tanitóképzőbeli, Házmán, szegedi főgimnáziumi tanuló. Az esztergomi hölgyek diját a budapesti V. ker. főreáliskola kapta, az Esztergom város által felajánlott dijat az esztergomi főreáliskola nyerte el.

Debreczenből táviratozzák: A tornaversenynek második napja is óriási közönség előtt folyt le. Rudugrásban az ezüst tiszteletdijat, egy ezüst kürtöt, a debreczeni gimnázium nyerte el, a csapatban résztvevők pedig ezüstérmet kaptak. *Szegedi* Géza, aki a legmagasabbat ugrott, aranyérmet kapott; rudugrásban a második tiszteletdijat, egy ezüst poharat, a hódmezővásárhelyi főgimnázium nyerte, melynek résztvevői bronzérmet kaptak. A füleslabda-versenyben nyertesek lettek: a debreczeni főreáliskola, a belényesi főgimnázium, a nyiregyházai és debreczeni katholikus gimnázium, a kisujszállási, nagykárolyi és miskolczi gimnáziumok, a debreczeni református tanitóképző-intézet és az aradi főreáliskola. A távugrásban nyertek: Somody István (Kolozsvár) aranyérmet, Engel László (Debreczen), Korab János (Békés-Csaba), Falusy Alajos (Nagy-Károly), Kolesicki Pál (Debreczen), Koczuba János (Békés-Csaba) ezüstérmet és többen bronzérmet. Sulydobásban: ezüstérmet nyert Veres Lajos Debreczenben, második lett Rhörig Károly (Debreczen), harmadik Szlavoka Samu (Szarvas). Minden intézetből két növendék versenyen kivül két-két ezüstbe foglalt libertást kapott a Rákóczi-évforduló emlékére.

— **Földmüvesnövendékek fölvétele.** A magyar izraelita kézmü- és földmüvelési egylet szegénysorsu izraelita vallásu 14—17 éves tanulóknak, akik ép, erős testalkatuak, a közép vagy polgári iskolák III—IV. osztályát jó eredménnyel végezték s a földmüvelési pályára hajlammal birnak, gazdaságokban és földmüvesiskolákban leendő kiképzésükre módot és segitséget nyujt. A születési, iskolai, szegénységi és ujraoltási bizonyitványokkal felszerelt kérvények a nevezett egyesülethez (Damjanich-utca 48. sz.) mielőbb benyujtandók.

— **A mohácsi emlékszobor ügye.** A nemzet nagy csatamezején nem hirdeti kő, nem hirdeti szobor az elesett hősök emlékezetét. A sirhely, mely nem csak a nemzet szine-javát zárta sötét méhébe, hanem a nemzet reménységét is: jeltelenül áll. Ez a szinte érthetetlen tény serkentette Mohács város polgárságát már 1896-ban arra, hogy nagyobbszabásu mozgalmat inditson egy felállitandó emlékszobor ügyében. A szobor-bizottság mindent elkövetett, hogy az eszmét megvalósitsa. Megindította a gyüjtést minden irányban. Lelkes felhivásban fordult a nemzet egészéhez is. De a nagy buzgalomnak vajmi csekély volt az eredménye. Mindössze harmincezer korona gyült össze a kegyeletes célra. Mohács lelkes közönsége azonban nem akar lemondani arról a tervéről, hogy a felállitandó emlékszobor méltó legyen a mohácsi csatatéren lejátszódott, nemzet-sujtó tragédiához. Uj akciót indit meg. A mohácsi jótékony nőegylet közreműködésével folyó évi junius 5-én nagyarányu népünnepélyt rendez, melynek jövedelmét egészen a szobor költségeire fordiják. A szobor-bizottság pedig ujból kezébe veszi az országos gyüjtést. Kéri mindazokat, kikben él a kegyelet a nemzeti történet nagy eseményei, a nemzeti ügyért elvérzettek emléke iránt, hogy bármilyen csekélységgel, de járuljanak hozzá a szobor-alaphoz. Ezrekre és ezrekre rug azok száma, kiknek egy-egy őse aluszsza örök álmát Mohács mezejének földje alatt. A nemzetet a gyász, a hála, a kegyelet szálai füzik a véráztatta csatamezőhöz. Illendő, hogy ezeknek az érzéseinek látható kifejezést is adjon. A szobor-bizottság kérelmét a legmelegebben ajánljuk a lelkes magyar közönség figyelmébe. Az adományok a következő cimre küldendők: „A népünnepélyt rendező bizottságnak Mohácson."

— **Baleset.** Ma reggel az Aréna-uton *Glauzius* Endre gyógyszerészi születésü 13 éves gimnáziumi tanulót egy villamos elütötte. A fiu oldalt nekiszaladt a már lassan haladó kocsinak s a lába a kerekek alá került, amelyek összeroncsolták. A mentők a Rókusba vitték. A hivatalos vizsgálat megállapitotta, hogy a kocsivezető nem oka a szerencsétlenségnek.

— **Kirándulás Konstantinápolyba.** E hónap 30-ikán, a pünkösdi ünnepekre, egy előkelő temesvári társaság utazik Konstantinápolyba. A kirándulás vezetésével a Menetjegyirodát bizták meg. A konstantinápolyi utazáshoz *mások is csatlakozhatnak*, ha e szándékukat néhány napon belül a Menetjegyirodában (Vigadó-tér 1.) bejelentik.

— **Egy hires énekes halála.** Nagy gyásza van a bécsi udvari operaháznak: *Reichmann* Tivadar, a kiváló énekes ma reggel a Marchbech-szanatóriumban a Bodeni-tó mellett meghalt. *Reichmann* 1849-ben született Rostockban, Berlinben végezte a reáliskolát, majd a kereskedői pályára lépett. I. Vilmos ösztöndijat adományozott a tehetséges fiatalembernek, aki Ress és a milánoi Lampert vezetése mellett végezte énektanulmányait. Azután néhány esztendeig kisebb német szinpadokon müködött, 1877-ben a müncheni udvari szinházhoz szerződtették, majd 1882-ben a bécsi udvari operaházhoz. 1888-ban a szeszélyes és kissé elkapatott müvészt az intendatura fegyelmi uton elbocsátotta, aki ezután vándorlásra adta magát és Amerikában sok babért és dollárt szerzett. 1893-ban azonban visszaszerződtették a bécsi udvari operaházhoz, ahol a közönség tüntető lelkesedéssel fogadta régi kedvencét. Az utóbbi időben — különösen *Mahler* igazgatósága alatt — sok keserüség érte *Reichmannt*, aki nem tudott belenyugodni abb, hogy szakmájában uj, fiatal és kitünő erőkkel osztozkodnia kell. Egykor gyönyörü, bársonysötét bassz-baritonja tényleg veszitett erejéből, hangszálai engedtek és a müvész kinos indispoziciója gyakran fájdalmasan érintette a közönséget, amely azonban a bécsi szinházlátogatók hagyományos hüségével mindvégig ragaszkodott kedvelt énekeséhez. Végleg megtörte az énekest, amikor *Mahler* Gusztáv a szezon elején kijelentette, hogy nem hajlandó *Reichmann* szerződését megujitani. Az énekes sulyos szív- és idegbajba esett, amely ellen a Malberuh-szanatóriumban hiába keresett enyhülést: ma reggel megváltotta szenvedéseitől a halál. *Reichmann* a bassz-bariton szerepkörben szinte páratlan volt: Henrik király, az őrgróf, a Wotán-szerepek, a bolygó hollandi, majd Hans Heiling, A vámpir stb. voltak legjelesebb szerepei. Gyönyörü organuma, tökéletes iskolázottsága, bensőséges előadása átszellemült müvészete és nemes egyénisége uralkodott a szinpadon, amelynek egyik legragyogóbb csillaga volt. Az elhunyt müvész holttestét végső akaratához képest Gothába viszik s ott elhamvasztják. Jelentékeny vagyonát huga örökli, aki egy haditengerészeti kapitány felesége.

— **Nyári mulatságok.** A Budapesti cipőfelsőrész-készitő munkások és munkásnők szak- és munkaközvetitő-egyesülete junius 1-én a Mátyásföldön nyári kirándulást rendez. — A Zsibáru-kereskedősegédek asztaltársasága junius 21-én jótékony alapja javára a Tábory-féle vendéglőben nyári mulatságot rendez.

— **Brico.** Híres név Korzikában. Egyik legfélelmesebb baramiája volt a szigetnek, akit igy hivtak mostanáig. A napokban azonban elérte a végzete. Agyonlőtték, hulla lett belőle. Brico életének története rövidre foglalva a következő: Harminc esztendővel ezelőtt történt, hogy az akkor huszéves Briconak nagybátyja aki vagyonos ember volt, hogy sóvár rokonait kijátszsza, késő vénségére feleségül vett egy szép fiatal olasz leányt. A család ennek következtében két ellenséges pártra szakadt s mikor az öreg nagybátya nem sokkal az esküvő után meghalt, Brico a későbbi banda-ta, megölte nagybátyja feleségét. A család egy része a gyilkos ellen fogalt állást, mire kezdetét vette a rettenetes vendetta, amelynek során Brico esküvel fogadta meg, hogy nem nyugszik addig, amig utolsó izéig ki nem irtotta családját. Mondá és belévette magát Korzika sürü cserjéseibe, az ugynevezett maquisba, ahol harmic esztendő alatt talán harminc gyilkosságot követett el. Esküjét csaknem valóra váltotta: családjából alig maradt élő tag. Vagy két hónappal ezelőtt Brico Penta község közelében, Detreto-Bicchisano és Casalbriva között egy nyolcéves fiuskával találkozott; kivallatta és megtudta, hogy egyik ádáz ellenségének a fia. Erre letérdeltette a kis fiut és hiába rimánkodott az; két puskalövéssel leteritette. A gyermek egy hétig vergődött, azután meghalt, de halála előtt elárulta gyilkosát. A gyermek édesapja, egy hetvenéves aggastyán, aki különben unokabátyja Briconak, erre megesküdött, hogy megboszulja gyermekét. Agg ember létére rögtön az üldözésnek látott; belévette magát a maquis-ba s hetekig elő sem került belőle. Egyszer hajnali két óra tájban végre szemközt találkozott a haramiával. Mikor a boldogtalan apa puskalövésnyire került a gyilkoshoz, átkiáltott hozzája:

— Nesze, nyomorult!

Azzal ugy lőtte homlokon Bricot, hogy a golyó a haramia nyakszirtjén jött ki. Brico persze holtan terült el. Halála óriási megkönnyebbülést keltett a szigeten. Az életben marradt rokonok, akik a rettenetes ember boszuja elől a fővárosba menekültek, mind visszatértek most már falujokba.

— **A drága kenyér és a publikum.** A péksztrájk a fogyasztó-közönség nagy rokonszenve mellett indult meg. Az ujságok cikkeket irtak a fehér rabszolgákról, akik naponkint tizenhét-tizennyolc órát töltenek a dagasztó-teknő mellett vagy az izzó sütőkemence szájában s követelték a péklegények igazának megadását olyan igazán, ahogy azt maguk a sztrájkolók se cselekedhették meg. A péklegények, vagy a vezetőik tudniillik egyszerüen becsapták a velük rokonszenvező és az ő érdekeikért kardoskodó publikumot, paktumra léptek a mesterekkel s miután ők is boldogulnak, a mesterek is, a közönséget egyszerüen kiszolgáltatták a pékuzsorának. Kissé persze elhamarkodták a dolgot a maguk érdekében is. Az ő ügyük a mesterekkel szemben nincs befejezve még. Következnek abban ujabb és ujabb felvonások s azoknak a lejátszásában már nagyon is hiányozni fog nekik a közönség rokonszenve. — Az uj helyzet azonban nem maradhat meg olyannak, amilyennek a most már egészen szabadon mozgó pékmesterek megcsinálták, kiadván azt a legalább is fura jelszót maguk között, hogy: nem becsületes ember a pék, aki olcsóbban adja a kiflit, mint a többi. Hiszen ezek az urak egyenesen hadat üzennek annak a tömegnek, amelynek a garasaiból összehordták a bérpalotáikat. A sütemény tehát megdrágult és pedig az amugy is drága sütemény drágult meg. Ezt a tanács se nézi el szó nélkül. A közélelmezési osztály vezetője, Almády Géza tanácsos legalább annyit el akarna érni a pékekkel szemben, hogy ne éppen a szegény embereket sujtsa a kenyér drágasága s ma délelőttre értekezletre hivta meg a pékipartestület elnökét és több tagját, a vásárigazgatót, a vásárcsarnokok igazgatóját s a vendéglősök és a kávések ipartársulatának elnökeit. Az értekezlet pékjei azt vitatták, hogy az áremelés csak látszólagos, mert a zsemlye és a kifli most nagyobb, mint amekkora eddig volt. Ez persze naiv hazudozás. *A sütemény most kisebb, mint eddig volt.* Erre tanu minden kávéházban uzsonnázó ember s minden háziasszony, aki péksüteményt tesz az asztalra reggelihez és uzsonnához. S a sulyszámra kimért kenyér természetesen se nem nagyobb, se nem sulyosabb, mint amilyen eddig volt. Csak drágább. Azt maguk is elismerték, hogy két krajcárral emelték a kenyér árát, hanem a félbarna kenyérnél már engedtek is egy krajcárt. Az uj árszabásból tudniillik. Tiz krajcár helyett *csak* tizenegyért adják kilóját. A tanácsos kijelentette, hogy a szegény embernek ugyanazért az árért kell kapnia a kenyeret ezentul is, mint amennyiért eddig kapta. A liszt nem lett drágább. A hatóság fog majd módot találni arra, hogy a szegény népet az uzsora ellenében megvédelmezze. A pékmesterek kijelentették, hogy két-három nap alatt részletes memorandumot nyujtanak be a tanácshoz, amelyben indokolják azt, hogy miért *kellett* nekik emelniök a sütemény árát. Az elnöklő tanácsos azt mondta, hogy jól van, lássuk azt a memorandumot, de hamar. Mert idő a halogatásra nincs.

Okos dolog lenne azonban, amit mi már nem először irunk le ezen a helyen, hogyha a közönség lehetőleg emancipálná magát a pékek hatalma alól. Tessék otthon sütni kenyeret és süteményt is. Erre nézve érdekes és mindenki számára tanulságos levelet olvasunk ma az *E. U.*-ban:

— A sütőmunkások bérharca előtt — mondja a levélíró — 30 fillérért 12 süteményt kaptunk egy szövetség-utcai péküzletben s máról-holnapra 24 fillérért 8 darabot. (Most már 30 fillérért 9 darabot.) Feleségem a nyolc süteményt megmérte s azok sulya 31 dekagrammot tett ki. Erre kisérletet tett, hogy ha a reggelihez sütemény helyett otthon kalácsot készit, mennyibe kerül ez, olcsóbb-e vagy drágább? Mert a mostani áldatlan és sanyaru megélhetési viszonyok között mindenlélét számba kell venni. Vásárolt egy kiló fehér lisztet, vagy nullásat 26 fillérért, élesztőt 6 fillérért, egy tojást 4 fillérért, egy liter tejet 22 fillérért — s igy összesen kiadott 58 fillért. Az 58 fillér áru anyagból 1 kiló és 60 dekagramm sulyu kalács került ki. Igy a tisztán készitett és kilogástalan kalács 34 dekagrammja csak 28 fillérbe került. Csaknem két és félszer olcsóbb, de legalább tizszer jobb és föltétlenül tiszta kalácsot kapunk igy. Tessék a házi sütésnek ezt a módját megpróbálni s nem is ártana egy komoly mozgalom, mert elvégre mi fogyasztók csak nem vagyunk arravalók, hogy ok nélkül való áremeléssel még a sütőemberek is nehezebbé tegyék az életünket.

— **A világ legügyesebb kártyabüvésze** kétségkivül az a *Stephane* nevü artista, aki minden este valósággal elragadja müvészetével a nézőt a *Fővárosi Orfeum*ban. E kitünő attrakció mellett egytől-egyig remek varieté-számok disztik az Orfeum májusi müsorát. A májusi hüvös időjárás nagyon kedvez az intézetnek, mert hüvös estéken az egész nézőtér megtelik. A látogatottság azonban még a legmelegebb estéken is kielégitő, aminek magyarázata az Orfeum szellőztető apparátusainak tökéletes voltában rejlik.

— **Öngyilkos uriasszony.** Ujpesten nagy feltünést keltett ma egy ismert s közbecsülésben álló nagykereskedő feleségének öngyilkossága. A fiatal uriasszony hajnali négy órakor szublimáttal megmérgezte magát s mire kétségbeesett családja segitségére sietett, meghalt. *Löwy* Bernátné született *Berger* Teréz Irén, Löwy Bernát tüszernagykereskedő felesége az öngyilkos. Az Árpád-ut 58-ik szám alatt laknak Löwyék. Nyolc évvel ezelőtt vette feleségül Löwy Bernát Berger Terézt s házasságukból három gyermek származott. Boldogan éltek mindeddig, semmiféle felhő nem zavarta meg házasságukat. A fiatal asszony, aki most is áldott állapotban volt, ma hajnali négy órakor felkelt, s az egyik szobában, ahol senki sem volt, szublimátot ivott. Férje később figyelmessé lett a szerencsétlen asszony kinos nyöszörgésére, bement a szobába s ott találta a feleségét eszméletlen állapotban. Orvosokat hivatott, de mire az orvos megérkezett, a boldogtalan teremtés meghalt. A család egyáltalán nem tudja, mi az oka a fiatal asszony sötét elhatározásának, mert semmiféle irást nem hagyott Löwyné. Holttestét bevitték az ujpesti kórház halottas házába.

— **Csaló ügynök.** *Bécs*ből jelentik, hogy a Levy és Kern-cég följelentést tett *Levy* Moreno plevnai születésü ügynök ellen, aki a cégtől 1100 korona értékü árut csalt ki. Levy ellen még több hasonló följelentés érkezett. A kár, melyet csalásaival okozott, 10.000 koronára rug.

— **Idegizgató látványosságban** lesz része szombattól kezdve minden este 8 órakor *Ós-Budavára* közönségének. A *D'Orville*-testvérek vakmerő mutatványa lesz ez, amely abban áll, hogy a két világhirü artista a mecset tornyáról, egy kifeszitett sodronyon — fogaikkal kapaszkodva — bocsátkozik a mélybe. A nagyszabásu látványosság *Friedman* igazgatónak nagy áldozatába kerül, de ő sem költséget, sem fáradságot nem kimél, csakhogy minél több változatos ujdonságot nyujtson a közönségnek. A nyári mulatóhely nagy területe minden este megtelik. A variété-müsor kitünő, valamint a *Folies Comique* uj társulatának előadásai és *Steinhardt* magánjelenete nagy közönséget vonzanak. A mulatóhely ezidei világitása igazán nagyon fényes és elragadja a látogatókat.

— **Az osztálysorsjáték huzása.** Az osztálysorsjáték mai huzásán *hatvanezer* koronát nyert a 65117. *huszezer* koronát 71457, *kétezer* koronát 21438, *ezer* koronát 86045 28694 *ötszáz* koronát 98327 103123 96658 60565, *háromszáz* koronát 64027 88416 94273 94839 23852 80111 99153 101021 3053 11758 71527 75581 108887 45983 108413. *száz* koronát 74955 106840 754 5687 15708 41949 82548 25202 36525 59396 87069 103947 107449 17545 53019 65013 78377 79468 106163 4295 6976 29351 31949 50656 60647 106605 30724 41299 91846 2552 26280 26158 41901 69222.

— **Rablótámadás az Ó-utcában.** *Glück* Henrikné született *Kohn* Julia kereskedő felesége ma este 7—8 óra között az Ó-utcában baladt. Egyszerre egy 14—15 éves suhanc ugrott eléje, kikapta a kezéből a pénztárcáját, amelyben 40 korona volt és elmenekült. A rendőrség keresi a fiatal támadót.

— **Hordárok felvétele.** Az Első Budapesti Közszolga Önsegélyző-Egylet módositott alapszabályai szerint tagokat vesz fel naponkint délután 3—6 óráig. 18 évtől 60 éves korig; egyéb kedvezmények mellett a munkátalan tagok egy hordárszámot kapnak, melylyel a kenyerüket megkereshetik. Az egyleti helyiség Dessewffy-utca 23. szám alatt van.

— **Fürdőorvosi rendelés.** Dr *Tuszkai* Ödön Marienbadban (Haus Hungária) nőorvosi gyakorlatát megkezdette.

(x) **Ha ősül a haja,** használja a Stella-vizet. Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

FŐVÁROS

(*) **A pénzügyi bizottság** ma délután ülést tartott *Matuska* Alajos alpolgármester elnöklete alatt.

A *Deák Ferenc mauzoleumának* helyreállitására 66.000 korona szükséges, amelyből 6400 korona kell azokra a kartonokra, amelyek után készülnek majd a 32.000 koronába kerülő üvegmozaikok; a többi összeg magának az épületnek javitására szükséges. *Herzog* Péter és *Feleki* Béla bizottsági tagok sajnálatosnak tartják, hogy a régi falesmények ilyen rövid idő alatt elpusztultak s kivánják, hogy a müemlékekre nagyobb gondot fordítsanak. *Viola* Imre tanácsos előadta, hogy nem a gondozás hiánya volt a festmények s az épületek megromlásának az oka, hanem az, hogy az épület talajában, amelyet különben a kormány épittetett — nem szigetelték el a kellő módon, ugy, hogy a nedvesség alulról terjedt el a falakon. Most majd gondoskodni fognak arról hogy ezt ezentul megakadályozzák. A bizottság a két összeget megszavazta. A *Kelenföld vízzel való ellátásának* a költsége 603.000 korona lesz. Ezt az összeget a bizottság a százmilliós kölcsön terhére szavazta meg. ugy, hogy a kevésbbé sürgős közmunkákra már megszavazott összegeket fordítják erre a célra. Kimutatták a pénzbeli fedezetet az ó-budai kőpart, Margit-hid és Üstökös-utca között fekvő rész rendező munkálataihoz szükséges 7541 koronára. A Magyar Asztalt Részvénytársaság följánlotta, hogy a Városligeti fasor két oldalát betonalappal való asztaltburkolással látja el, négyszögméterenként 10 korona 80 filiérért, ugy, hogy hat évig ingyen teljesiti a jókarbantartás munkálatát. Az egész költség 88.000 korona s ezt az árt a részvénytársaság csak az 1904 évi költségvetés jóvábagyása után kérné. A bizottság az ajánlatot elfogadta.

SZINHÁZ, ZENE

** **Népszinház.** (*Bemutató-előadás.*) *Géczy* István, *A gyimesi vadvirág* szerzője ez egyszer letett sötét tónusairól, erős drámai akcentusairól és egy eléggé sikerült kirándulást tett a népies komikum terére. Ma este bemutatott uj darabja, *A kisértet*, voltaképpen nem is annyira népszinmü, mint inkább parasztbohózat, amely tisztán komikai hatásokra törekszik. A darab cselekménye lassan induló, szetfolyó, de nem is annyira a cselekmény főszálát markolja meg ez egyszer, mint inkább arra törekszik, hogy kedves, vidám, apró epizódokkal mulattasson. nevettessen bennünket. Ezektől a mellékes dolgoktól, melyek voltaképpen a fődolgok ebben a legujabb szinpadi alkotásában, csak ugy hemzseg a darabja. Néhol egy-egy egészen vaudevilleszerü részletre bukkan az ember, sőt még az erősebb pikantériáju operett-hatásokat sem kerüli el. Két szerelmespárt boronál össze az uj darabjában, amelyről már eleve tudja az ember, hogy a darab végén egymásé lesznek. Ez a két pár Ilonka, egy falusi biró leánya és Kesselyeő Pista, egy tönkrement falusi nemesember fia, és a biró Gyuri fia meg Esztike, egy módos parasztasszony leánya. Az utóbbi pár közt nincs is más akadálya az egyesülésnek, mint a szerelmesek nagy fiatalsága, — a darab meséje az első pár körül forog. Ilonkát egy svihák fővárosi irnok akarja elkaparitani Pista elől, amig el nem ugratják mellőle a cimbeli kisértettel. A falu határában ugyanis egy várrom van, melyről a nép szájára az a legenda járja, hogy a vár ura, Tibold vajda elhagyta a szép Örzsét, aki leugrott e miatt a vár ormáról és szörnyet hal. Mikor aztán más uri lánynyal ment a vajda esküvőre és vig lakodalmat ült a várban, megjelent a szép Örzse, kézenfogva kivezette a mulató násznép sokadalmából a vár erkélyére és másnap holtan találták meg Tibold vajdát a vár tövében. Ezt a sötét, romantikus történetet ugy aknázza ki *Géczy* bohózatos hatásra, hogy a svihák irnok Budapesten hagyott menyasszonya, egy vén csoroszlya, jelenik meg a harmadik felvonásban a kisértet képében a vár romjai közt, — ahol a felvonás játszik — befejeződhetik a darab.

A szereplők jól ki is aknázták a darab bohózati hatását: sokat nevettek a mókáikon. A szép Örzséről *Ledofsky* Gizella (Ilonka) énekelt egy gyönyörü népies balladát a legzajosabb hatással és olyan müvészi előadással, mely messze kiemelkedik a szokásos népszinmüi kereten. Néhány pompásan elcsattogott szép nótáját is erősen tapsolták és megismételtették. *Kápolnai* Irén játszotta a másik szerelmes leányt sok kedélylyel, szinnel. *Szentmiklósi* Irén kackiás menyecske volt, kinek elég jól pergő a nyelve a népszinmü jargonjában. Komika három is szerepelt a darabban: *Siposné*, *Krecsányi* Sarolta, *Láng* Etel. Mindegyik megtette a maga hatását. Nagyon jóizü figurát csinált *Szabó* a kecsketermészetü vén *Keselyeőből*. *Szirmai*, *Horváth*, *Kovács*, *Nyárai*, *Raskó* helyt álltak magukért. *Dóry* Margit egy parasztcselédi kis szerepében ügyeskedett s nagy figyelmet keltett maga iránt a szinház egy uj, ifju női tagja, *Batizfalvy*, aki egy libapásztorleányka kis epizód-jelenését igazi szinpadi tehetségre valló kedvességgel játszotta meg. A darabba *Barna* Izsó irt néhány meglepően szép nótát, a szép Örzse népies balladájának pedig, mely szintén az ő szerzeménye, igaz müvészi verse van. A ház félig üres volt. Hogy is lehetne másképpen május végefelé egy — népszinmüpremiéren! Mintha a szinház maga konditaná meg a halálharangot fölötte. A szerzőnek és a szereplőknek sokat tapsoltak. (*M—s*)

** **József Ágost főherceg a Magyar Szinházban.** *Gorkij* Maxim *Éjjeli menedékhelyének* holnapi, szombati előadásán *József Ágost* főherceg és *Auguszta* főhercegasszony is jelen lesz. Páratlan az az érdeklődés, amely a *berlini* szintársulat vendégjátékát s különösen az *Éjjeli menedékhely* előadásait kiséri. Ugyanazért a *Magyar Szinházban* vendégszereplő berliniek vasárnap este kivételével, amikor is a népszerü *Serenisimus-jelenetek* és egyfölvonásosok kerülnek szinre — már csakis a *Gorkij* szenzációs drámáját játszszák.

** **Hirek a Nemzeti Szinházból.** Vasárnap délután John *Poole* vigjátéka, *Fry Pál* 88-ik előadását éri meg a *Nemzeti Szinházban.* A cimszerepet ezuttal is *Vizváry* fogja játszani, a többi szerepek is a régi kezekben vannak: *Ujházi*, *Gabányi*, *Horváth*, *Pálffy*, *Latabár*, *Egressy*, *Ligeti* Juliska, *Lendvayné* és *Nagy* Ibolya játszanak benne. — Hétfőn, a klasszikus előadások során, *Moreto* spanyol vigjátéka, a *Közönyt közönynyel* kerül szinre, a főbb szerepekben *Márkus* Emiliával, V. *Molnár* Rózsival, *Nagy* Ibolyával, *Mihályfynével*, *Horváthtal*, *Pálffyval* és *Dessővel.* Ez lesz a nagyhatásu darab 40-ik előadása, amelyre mérsékelt áron kaphatók a jegyek.

** **Blaha Lujza a Kisfaludy-Szinházban.** A jövő hét folyamán *Blaha* Lujza asszony fog az ó-budai *Kisfaludy-Szinházban* vendégszerepelni. Ez az egyetlen szinház a fővárosban, ahol *Blaha* Lujza eddigelé még nem játszott. A müvésznő *Follinusz* Auréi népszinmüvében a *Nániban* lép föl. Ugyancsak a jövő hét csütörtökjén mutatja be a szinház *Hollósi* Sándornak *Az apostol* cimü drámáját, amely Petőfi Sándor hasonló cimü verses elbeszélése után készült.

** **Városligeti Szinház.** A Városligeti Szinházban ma nagy közönség előtt adták *Sudermann* hirneves drámáját az *Otthont.* Az előadás szereplői közt Magda szerepében *Papp* Ilona kisasszony tünt ki különösen drámai erejével és intelligens játékmodorával.

** **Hirek a Vigszinházból.** A *Vigszinházban* vasárnap két előadás lesz. Délután *Mici hercegnőt* adják, a cimszerepben *Varsányi* Irénnel; este *Forgószél k. a.* kerül szinre, *Fedák* Sári vendégfellépésével. A *Vigszinház* legközelebbi ujdonsága *Gavault* és *Berr Dupont* cimü bohózata lesz, amelynek előkészületeit már teljesen befejezték. Ez a darab, amely a *párisi Palais Royal*-szinház ezidei legnagyobb sikere volt, egyike a legvidámabb francia bohózatoknak.

** **A Nemzeti Szinház ujdonsága.** A *Nemzeti Szinház* legközelebbi ujdonsága Pierre *Wolf* háromfelvonásos vigjátéka, *A titok* lesz.

** **Hirek a Népszinházból.** *Planquette* Róbert legnépszerübb operettjét, a *Rip van Winklet* mutatja be a Népszinház a jövő héten abban az uj átdolgozásban, melyet a nagy mester röviddel halála előtt készitett, amely Párisban ma is müsoron van. Az uj francia átdolgozás magyar szövegét *Falk* Richárd készitette s a Népszinház az uj Ripet, mely egy uj felvonással s néhány igen becses uj dallal gyarapodott, a következő szereposztással fogja szinre hozni, mint az e szezonban hirdetett première-bérlet tizedik ujdonságát:

Rip-Rip — *Raskó* Géza, Liszbet a felesége — *Zilahiné* Singhoffer Vilma, Derrick polgármester — *Solymosi*, Van der Bilt orvos — *Kovács* Mihály, Nick fogadós — *Ujvári*, Katrina — *Kápolnai* Irén, Charlotte — *Harmath* Ilona, Hudson hajóskapitány — *Rózsa* Sándor Pickly — *Szerdahelyi*, Adrien — *Pázmán*, A szellem — *Kenedich* Kálmán.

Bokor József, a népszerü zeneszerző *Huszárkisasszony* cimen uj operettet irt. Az operettet *Porzsolt* Kálmán igazgató elfogadta előadásra s a jövő szezonban fogja szinrehozatni.

** **A Városligeti Nyári Szinházból.** Naprólnapra telt házak előtt adják a Nyári Szinházban a *Stófoki kalandok* cimü énekes bohózatot, melynek pompás mulattató helyezetei állandóan nagy derültséget keltenek. Legnagyobb sikere van a darabban *Gyöngyinek*, ki egy kacagtató kabinet-alakot ábrázol. Nagy a sikere *Margó* Zelmának is, aki egyaránt pompásan játszik, énekel és táncol. Szombaton ismét a *Rip van Winkle* kerül szinre, *Feld* Olgával és *Pintér* Imrével a főszerepben. *Ziehrer* nagysikerü és fülbemászó zenéjü operettje, a *Három kivánság* a jövő hét folyamán kerül szinre, teljesen uj betanulással.

** **Margó Célia Ujvidéken.** A *Népszinház* volt kiváló, csengőhangu müvésznője, V. *Margó* Célia legutóbb három estén át vendégszerepelt az ujvidéki szinházban. A *Nebántsvirág*, *Rip van Winkle* és *Boszorkányvár* fő női szerepeit játszotta s graciózus, szellemes, finom játékával s szép hangjával nagy sikert aratott. A közönség nagy ünneplésben részesitette a primadonnát.

** **Átváltozó müvész az Uránlában.** *Frizzo*, a szinpadi átváltozások mestere, e hó 26-ikán kezdi meg öt estére terjedő vendégszereplését az Uránia Szinházban. Ez a fiatal müvész, aki Európa legnagyobb városaiban nagy tetszést aratott azzal a bámulatos virtuozitással, hogy a legkülönbözőbb alakokat és jellemeket képes ábrázolni a legnagyobb igazsággal s egy este három-négy darabot ad elő, melynek minden egyes alakját maga személyesiti: most először szerepel Budapesten. *Frizzo*, aki egymagában egész szintársulat, a rendezett társulatok teljes tőlszerelésével utazik. Van külön diszlettára, karmestere, öltöztetői. A müvész az *Uránia*-ban kizárólag ujabb olasz vigjátékokat és vidám jeleneteket ad elő. Ezekre a nagyértékü előadásokra jegyek, elővételi ár nélkül már most válthatók a szinház pénztáránál.

** **Budai Nyári Szinház.** A *Budai Nyári Szinkörben* holnap, szombaton Verdinek *Ernani* cimü gyönyörü zenéjü operája kerül szinre. *Ernanit* a mult nyári szezonban adták először a Budai Szinkörben nagy tetszés mellett óriási sikerrel. Az előadásban közreműködnek *Anday* Blanka, *Mihályi* Ernő, *Környei* Béla és *Vajda* Alfréd.

** **Sarah Bernhardt Berlinben.** Sarah *Bernhardt* tegnap érkezett Berlinbe, ahol a *Residenz-Theaterben* két estén játszik. A francia tragika *A kaméliás hölgyön* és *Phaedrán* kivül még egy *Bohemos* cimü egyfelvonásos darabban is játszik, melyet *Párisban* még nem adtak elő s amelynek Miguel *Zamacois*, a párisi *Figaro* dolgozótársa a szerzője.

** **Tarnay Alajos: Öt dal.** A hazai müdal-irodalom egyik legszorgalmasabb és legkedvesebb tehetsége: *Tarnay* Alajos öt uj dallal gazdagitotta zenebarátjaink könyvtárát. A fiatal komponista, akinek már nem egy dala tett szert népszerüségre, ezuttal is bensőséges és szivhez szóló szerzeményeket nyujt. A muzsa bőven látja el a manapság oly ritka invencióval *Tarnay* Alajost, akinek közvetlen, bájos és egyszerü dallamgazdagsága egészen külön és sajátos physiognomiát visel. *Dus hajadban* (Farkas Imre verse) czime az első dalnak, amely bizonyára csakhamar kedvelt száma lesz énekeseinknek. Igen szépek a *Mikor fájakadról...* (Farkas Imre szövege) és *Ősz utója* Lys-noir költeménye) cimü dalok, amelyeknek zongorakisérete sok jellemző erőt és hangulatot mutat. Gyöngye a füzetnek a *Szalay* Fruzina *Óh bár mehetnék!...* cimü dalára irt kompozició, amelynek kedves ábrándossága és meleg érzelmessége biztos hatásra számithat. Kevés dalszerzőnk van, akit közönségünk oly szivesen hallgatna, mint *Tarnay* Alajost, aki zenei szalonokban és a hangversenytermekben mindig örömest látott vendég, és meg vagyunk róla győződve, hogy uj dalaira is az a népszerüség vár, amely már nem egy kompozicióját tette zenei közkincsé. Mint nem mindennapi erényét ezeknek a daloknak külön emlitjük fel, hogy szerzőjük az emberi hang természetének ismeretével irta és így nem szab elő lehetetlen föladatokat az énekeseknek. A csinosan kiállitott füzet ára: négy korona.

** **Maeterlinck uj darabja Párisban.** *Maeterlinck* uj, *Joyzelle* cimü mesés drámájának, a cimszerepben *Le Blanc* asszonynyal, a szerző feleségével, csak mérsékelt sikere volt. Dicsérik a darab gyönyörü nyelvét s egy-két költői jelenését, de az egész drámai tartalom nélkül való.

MÜVÉSZET

□ **Vajda Zsigmond festményei a királyi palotában.** Több kiváló magyar müvészt foglalkoztat most a királyi palota. A koronás vendégek fogadótermének müvészi diszitéseül az épitő-bizottság magyaros jellegü falképek festésével bizta meg *Vajda* Zsigmondot, ki négy allegorikus képet festett a terem mezőibe. *A népzene:* furulyázó pásztorfiuval, aki előtt énekló arátok vonulnak el; az *egyházi zene* jelképéül Szent Cecilia orgonajátékát, melyet magyar nagyasszonyok éneke kisér; a *lirai zene:* várfokon esthangulat mellett magyar vitéz előtt nótázó cigánylegény, végül a *drámai zene*, melyen egy regős, lanttal kezében, Attilának zengedezik. Az elkészült al-tempera modorban festett falképeket az épitő-bizottság a napokban tekintette meg s kitüntető elismerésének adott kifejezést a müvész előtt.

□ **A Magyar Iparmüvészeti Társulat** lakberendezési kiállitását az iskolák növendékei a tanitók vezetése mellett ingyen tekinthetik meg, ha a látogatást előzetesen bejelentik.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A Szilágyi István-kör.** *Mármarosszigetről* irják: A *Szilágyi István irodalmi kör* e hó 21-én a vármegyei székház disztermében nagy érdeklődés mellett tartotta meg első közgyülését, amelynek diszét nagyban emelte, hogy a Petőfi-társaság s a debreczeni Csokonai-kör is képviseltette azon magát; a Petőfi-társaság részéről *Szabóné Nogáll* Janka, *Szabó* Endre, *Jakab* Ödön és *Szávay* Gyula, a Csokonai-kör képviseletében *Komlóssy* Artur alelnök jelentek meg, akiket ünnepélyességgel fogadtak. Az irodalmi társaságok képviselői báró *Roszner* Ervin főispán és neje, szül. *Forgách* Klotild grófnő vendégei voltak.

Marikovszky Menyhért elnök lendületes beszédben üdvözölte az irodalmi társaságok kiküldötteit s szép szavakban emlékezett meg Szilágyi Istvánról, akinek nemes emléke buzditólag hat az ifju társaságra. Dr. *Kun* Béla főtitkár tartalmas jelentésben számolt be az irodalmi kör eddigi müködéséről s annak kapcsán báró Roszner Ervin főispánt tiszteletbeli tagnak választották. Nagy hatást keltettek *Szabó* Endre és *Komlóssy* Artur eszmegazdag válaszai. Szabóné *Nogáll* Janka poétikus rajza nagy hatást tett s diszes virágbokrétát nyujtottak át részére. *Jakab* Odön humoros rajza a derü kedves fényét hintette szét s élénken éljeneztek. *Szávay* Gyula kedves lirai költeményei is élénk tetszéssel találkoztak; *Krüzselyi* Erzsike szép költeményeit dr. Gergely György jogtanár mutatta be. *Szépfaludy* Ö. Ferenc „Betyárromantika“ cimü érdekes rajzát dr. Pap Tibor jogakadémiai igazgató, *Szabó* Sándor néhány hangulatos kis költeményét dr. Kun Béla jogtanár olvasta fel. Délben a vendégek tiszteletére társaseböd volt a Korona-vendéglőben, délután különvonaton kirándulás az Apaffy-sóaknához. Este Roszner Ervin főispánnál és nejénél voltak vacsorán az irodalmi társaságok képviselői.

○ **Mirjam.** Dr. *Kiss* Arnold ilyen cimü magyar nyelvü imakönyve (zsidó nők használatára) immár ötödik kiadásban jelenik meg. Jelentékeny sikere ez a szerzőnek és munkájának. Az imák közvetlensége s költői hangulata megihleti a lelket s nemes érzéssel tölti be a szivet. A nyelvezete magyaros, szines, képekben és fordulatokban gazdag. A szép könyv legközelebb német forditásban is megjelenik, oz természetesen a külföld számára készül. Magyar asszony az áhitat perceiben a magyar imakönyvet veszi kezébe, a legkülönb magyarnyelvü imakönyv zsidó nők számára meg éppen a Kiss Arnoldé. Irodalmi szempontból mindenesetre örvendetes, hogy a munka költői értékét már a külföld is méltányolja s teret nyit a német forditás számára.

○ **Uj magyar szaklap.** *Magyar vas- és gépujság* cimen e hónap 20-án egy hónaponként 3-szor megjelenő és pedig minden hó 10-én, 20-án és 30-án megjelenő uj magyar szaklap indult meg *Nagel* I. ismert szakiró szerkesztésében és kiadásában. Az uj lap első száma igen tetszetős kiállitásu és változatosan összeállitott tartalmával arról tesz bizonyságot, hogy nemcsak a vas- és gépiparnak, hanem a magyar vaskereskedőknek különleges érdekeit is buzgón és hivatottan szolgálja. A *magyar vas- és gépujság* (szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest V. Alkotmány-utca 3.) az érdeklődőknek kivánatra próbaszámképpen negyedévig ingyen küldetik meg.

Nyilttér.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

*** **Poló-meeting.** Ma volt a poló-meeting második nemzetközi mérkőzése a budapesti és hamburgi poló-klubbok között a Budapesti Poló-klub tiszteletdijáért. A matchre nagyszámu közönség rándult ki a versenytérre. Megjelent *József Ágost* főherceg és *Auguszta* főhercegasszony, *Wlassics* Gyula kultuszminiszter, *Lobkovitz* hadtestparancsnok és a Budapesten időző arisztokrácia.

A hamburgi csapatban Bohreus W., Hasperg H., Müller Doan, Traun Q., a budapesti csapatban Rohonczy Lőrinc, gróf Sigray Antal, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrássy Géza lovagoltak. A kétórai idő alatt a hamburgiak nyerték el a tiszteletdijat és a négy emléktárgyat 5 goallal, mig a budapesti csapat egyet csinált. A tiszteletdijat Auguszta főhercegasszony adta át a győztes hamburgi csapatnak, mialatt a katonazene a „Heil dier im Siegeskranz“-ot játszotta. A programm második száma *ponny-gátverseny* volt a földmüvelési miniszter által a győztesnek és a másodiknak adott tiszteletdijért, oly ponnyk számára, amelyek 148 c.-nél nem nagyobbak, vagy amelyek a Budapesti Poló Klub könyvébe bevezetve vannak. Táv 600 méter, 3 gát. Teher legalább 70 kilogramm. Első lett *Klein* György 36. s. k. *Balleteuse*, második *Kiss* Sándor id. stp. k. *Omega*, harmadik *Andrássy* Géza id. pk. *Scotteja* (lov. Ritch Herbert). A verseny ezen kimenetele ellen óvást emeltek és Klein Györgyöt akadály kihagyása és szabálytalan lovaglás miatt diszkvalifikálták és igy az első dijat nemeskéri *Kiss* Sándor kapta *Omega* lovával. Ez az itélet annál inkább keltett jó benyomást, mert a *Klein* Balleteuse nevü lova telivér versenyló s az emiatt is aránytalanság csak a feltételek lazasága következtében állhatott elő.

*** **Bécsi lóversenyek.** Holnap már a freudenaui versenytéren játszódnak le a turf izgalmai s telivéreink és jockeynk ott harcolják tovább harcukat. A *Vinea-* és a *Lady Patroness*-verseny holnap az érdekesebbek. *Harcos*, *Ma*, *Columbia* és *Pet one* az elsőben a jobbak. Első valószinüleg *Harcos* lesz *Columbia* előtt. Az utóbbiban talán *Passe partout* köszörüli ki a budapesti csorbát. Jelölt eink:

I. *Dreher-ist.—Vyllar.*
II. *Villemer—Elég.*
III. *Harcos—Columbia.*
IV. *Montana—Fulvia.*
V. *Passepartout—Csókosasszony.*
VI. *Cavatina—Mautner-ist.*
VII. *Wiking—Aachen.*

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Elitélt képviselő.** *Szegedről* táviratozzák, hogy az ottani törvényszék *Molnár* Jenő orsz. képviselőt a szentesi lapjában megjelent cikkért s kaució nélküli politizálásért kéthavi fogházra itélte.

§§ **A legfelsőbb fegyelmi bíróság.** *Kormos* Adolf kuriai biró ügyében tudvalevőleg junius hó 8-án délelőtt 10 órakor lesz a legfelsőbb fegyelmi bíróság előtt a fegyelmi tárgyalás, amely a maga nemében első ilyen tárgyalás. A fegyelmi biróság tagjai részben a főrendiház tagjaiból, részben pedig a Kuria biráiból alakul meg. A legfőbb fegyelmi biróság tagjai a *főrendiház részéről*:

Gróf Almássy Imre, báró Bánffy Dezső főudvarmester, dr. Chorin Ferenc, Czorda Bódog, Daruváry Alajos, gróf Dessewffy Aurél, Gáll József, Horváth Lajos, Latinovits János, báró Majthényi László, gróf Nádasdy Ferenc, báró Nyáry Jenő, báró Prónay Dezső, báró Révay Simon, báró Rudnyánszky József, gróf Széchenyi Bé a koronaőr, báró Vay Béla és báró Vojnits István.

A Kuria részéről: Vörösmarty Béla másodelnök, dr. Paiss Andor, Sélley Sándor, dr. Vavrik Béla, Csaihó Ferenc, Szabó Albert, Sebestyén Mihály, Süteő Rudolf, dr. Décsey Zsigmond tanácselnök, dr. Kelemen Mór, Vita Sándor, Németh Lajos, Bömches Gyula, Oeffner Ferenc, Losonczy Ödön, Keresztszeghy Lajos, Tutschner Ágoston és Illyés Károly birák.

A legfelsőbb fegyelmi biróság elnöke, a főrendiház elnöke gróf *Csáky* Albin a mult szombaton a fegyelmi biróság tagjainak névsorát megküldötte dr. *Székely* Ferenc koronaügyésznek és Kormos védőjének dr. Friedmann Bernát ügyvédnek azzal a felhivással, hogy gyakorolják a törvényben előirt kihagyási jogaikat. Ugy a koronaügyész, mint a védő ezen felszólitásra bejelentették, hogy *nem kivánnak élni jogukkal*. E szerint maga az elnök fogja majd egyenlő részben a főrendiház tagjaiból és a Kuria biráiból a 12 tagu fegyelmi tanács tagjait kijelölni. A kijelölt fegyelmi tanács egyes tagjainak külön-külön kikézbesitik a terjedelmes vádiratot.

§§ **Teljes ülés a Kurián.** A szegedi tábla néhány hónap előtt döntvényt hozott, amely szerint a vádlott, aki vagy személyesen, avagy külön védő által képviselve nincs jelen a táblai főtárgyaláson s ott a közvédő megnyugszik a marasztaló itéletben, az itélet kihirdetésekor élhet még a semmiségi panasz jogával. Ez eset akkor is fennáll, ha külön védője van és ez megnyugszik a marasztaló itéletben. A kolozsvári itélőtábla ezzel szemben oly döntvényt bocsátott ki, hogy a vádlott a semmiségi panasz jogával csak akkor élhet, ha sem ő, sem őt képviselő védője nem volt jelen a táblai főtárgyaláson; ellenben *nem élhet* e joggal, ha az általa megnevezett, vagy családja részéről állitott külön védő képviselő őt az itélethozatalakor. A kolozsvári tábla e döntvényt a Bp. 425. §-ára alapitotta, amelyben a semmiségi panasz van körülirva. E két ellentétes döntvény ügyében tartott ma délelőtt a Kuria büntető-osztálya teljes ülést, *Paiss* Andor tanácselnök elnöklete alatt. Referens *Tarnay* János volt, mig a koronaügyészséget dr. *Baumgarten* Izidor képviselte. A Kuria hosszas tanácskozás után egész terjedelmében magáévá tette a kolozsvári itélőtábla döntvényét, mig a szegedi tábla döntvényét semmisnek nyilvánitotta.

§§ **A Tisza—Rakovszky-párbaj.** A képviselőházban a mult év február 28-ikán az uj országháza épitéséről folyt a vita s *Rakovszky* István fölvetette azt a kérdést, hogy kit terhel a felelősség azért a visszaélésért, mely az épitésnél történt. Gróf *Tisza* István néhai nagybátyja, gróf *Tissa* Lajos meggyanusitását látta Rakovszky fölszólalásában s más nap visszautasitotta a támadást, mondván, hogy halottat gyanusitani utálatos mesterség. Majd Rakovszky felelt, olyan éles hangon, hogy gróf Tisza elküldötte hozzá a segédeit: gróf *Andrássy* Gyulát és báró *Üchtritz* Zsigmondot. Rakovszky a maga részéről gróf *Wilczek* Frigyest és *Kubik* Bélát bizta meg a tárgyalással, s a két fél segédei kardpárbajban állapodtak meg. A lovagias mérkőzés szabályszerüen folyt le s Rakovszky könnyü megsebesülésével végződött. Ezt az ügyet tárgyalta ma a budapesti törvényszék Oláh András elnöklésével. A vádhatóságot dr. Daróczy Elek királyi ügyész képviselte.

Gróf *Tisza* István az elnök kérdésére kijelentette, hogy bünösnek érzi magát annyiban, amennyiben a törvény tilalma ellenére párbajt vivott.

Az elnök: Mi szolgáltatott okot a párbajra?

Gróf *Tisza*: Az oka egy támadás volt, amelyet Rakovszky István ur a képviselőházban egy beszédében ellenem intézett, s amelyet másképp, mint a társadalom által szentesitett módon el nem intézhettem.

— Nem emlékszik arra a gróf ur, hogy mi volt az a támadás?

— Nem vagyok abban a helyzetben, hogy szószerint elmondhatnám.

— A vizsgálat adatai szerint Rakovszky az ön boldogult nagybatyját támadta meg.

— Az eset kezdete csakugyan az volt, hogy Rakovszky ur boldogult nagybátyám ellen támadást intézett, amelyre válaszolva, erősebb kifejezést használtam. Ezután következett Rakovszky ur támadása a személyem ellen, mely a párbajra okot szolgáltatott.

— Mik voltak a párbaj föltételei?

— A harcképtelenségig való mérkőzés, bandázzsal; a szurás meg volt engedve.

— Ki sérült meg?

— Rakovszky ur kapott könnyebb sebet.

Rakovszky István szintén bünösnek vallja magát.

— Egy országgyülési vita alkalmával, — ugymond — egy félreértés miatt olyan körülmények álltak be, hogy gróf Tisza István ur engem provokáltatott. A párbajban, mely szabályszerüen folyt le, a csukámon könnyebb sérülést szenvedtem.

Az elnök: A szurás meg volt engedve?

Rakovszky: Nem.

Az elnök: Ugy hiszem, hogy igen.

A vádlott: Azt biztosan tudom, hogy én akkor nem tudtam, hogy a szurás meg van engedve.

Az elnök: Hány nap alatt gyógyult meg a sebe?

Rakovszky: Kérem, az nálam gyorsan megy. (Derültség.) Gondolom, három nap alatt teljesen begyógyult.

Kihallgatták ezután a segédeket: gróf *Andrássy* Gyulát, báró *Üchtritz* Zsigmondot és *Kubik* Bélát. Valamennyien azt vallották, hogy a párbaj szabályszerűen folyt le. Dr. *Darócsy* Elek királyi ügyész terjesztette elő ezután a vádinditványt. Kérte a vádlottak megbüntetését annak a sulyosító körülmények figyelembevételével, hogy mind a ketten párviadalért már büntetést szenvedtek. Ellenben nyomós enyhitő körülmény, mondja az ügyész, hogy a párbajra nem a mindennapi élet kicsinyes torzsalkodása szolgáltatott okot, hanem a közügy szolgálatában támadt politikai differencia.

A törvényszék Tisza Istvánt *ötnapi*, Rakovszky Istvánt pedig *négynapi* államfogházra itélte. Mind a ketten megnyugodtak az itéletben.

§§ **Az apajegy.** Az uj bünvádi perrendtartás szerint a vádlott nacionáléjának felvétele tudvalevőleg mintegy 15 kérdésből áll. Ezek közül az egyik az, hogy „van-e valami testi fogyatkozása vagy anyajegye?"

A pestvidéki törvényszék buzgó tárgyalási elnöke, *Bánó* József, ma az egyik vádlottnak, Kulcsár Jánosnak is előirás szerint fölvette a nacionaléját.

— Van-e valami testi fogyatkozása vagy anyajegye?

— Jegyem nincs — felelte a vádlott.

— Anyajegye van-e, hát nem érti?

— Az nincs, de van . . .

— Mije van?

— Apajegyem.

— Mi az?

— Hát, kérem, gyerekkoromban az apám beverte a fejemet, annak a jegye még most is itt van.

§§ **Szabadlábrahelyezés.** Megirtuk, hogy a törvényszék megkeresésére a rendőrség tegnapelőtt letartóztatta *Baruch* Béla ujpesti fényképészt, aki ellen hatóság elleni erőszak büntette miatt bünvizsgálat van folyamatban. A letartóztatásra az adott okot, hogy Baruchnak nem lehetett a vizsgálóbirói idézéseket kikézbesiteni s igy a biróság azt hitte, hogy bujkál. A letartóztatott fényképész védője, dr. *Perl* Soma ügyvéd felfolyamodást jelentett be a fogvatartás ellen s becsatolta Baruchnak bejelentő-lapját, amelylyel igazolta ennek rendes évi lakását. A vádtanács ma délben *Czárán* táblai biró elnöklete alatt helyt adott a védő felfolyamodásának s elrendelte *Baruch* Bélának azonnali szabadlábrahelyezését.

TÁVIRATOK

Bécs, május 22. A *király* délben *Frigyes* főhercegnél és nejénél, ugyszintén Mária Annánál, a főhercegi menyasszonynál hosszabb látogatást tett.

Páris, május 22. *Poirier* századost, aki egy katonai előadásban igen élesen kritizálta a kormányt, nyugdijazták.

Páris, május 22. *Mornard*, Dreyfus ügyvédje levelet kapott az Olaszországban fogva levő *Wessel* hadnagy védőjétől, aki közli vele, hogy a Dreyfus-ügyre vonatkozó okmányokat legközelebb eljuttatja hozzá.

A magyar malmok ellen.

Bécs, május 22. A mezőgazdasági kongresszus ma délután tartotta utolsó ülését. *Zürich* kereskedelmi tanácsos kifejtette, hogy 35 év óta az osztrák mezőgazdaság és malomipar kénytelen viselni a magyar kiegyezés költségeit és az őrlési forgalomnak 1882-ben történt behozatala óta a magyar malomipar nem sejtett arányokban fellendült, mig az osztrák jólorman megtizedeltetett. Ennek orvoslásakánt követelni kell, hegy a tőzsdeszerű határidőüzletet Magyarországon eltiltsák és lépcsőzetes tarifa helyett egységes tarifarendszert hozzanak be. Addig is, mig ezeket a követeléseket teljesitik, törvényt kell hozni, mely szerint a magyar malmoknak nem szabad három hónapnál hosszabb lejáratu liszkötéseket csinálniok. Gróf Kolowrat hangsulyozta, hogy szállitási di különbséget kell behozni a gabonára és lisztre.

Közgazdasági táviratok.

New-York, május 22. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 12.05 (12.05). májusra 11.60 (11.60). Augusztusra 10.67 (10.47). New-Orleansban helyben 11.1/16 (11.9/16). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 8.55 (8.55). Stand white Philadelphiában 8.50 (8.50). Raffined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsir:* Western steam 9.30 (9.30). Rohe és Brothers 9.40 (9.40). — *Tengeri* irányzata szilárd. — Májusra 57.1/2 (58 —). — Juliusra 51.5/8 (51.5/8). — Szept.-re 50.3/8 (50.1/8). — *Buza* irányzata szilárd. — Piros őszi helyben 82.3/4 (83 —). — Májusra 83.1/2 (83 1/2). — Jul.-ra 79.— (78.5/8). — Szept.-re 75.7/8 (75.1/2). — Dec.-re —.— (—.—). — Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.1/8 (5.1/8). — Májusra 3.75 (3.75). Aug.-ra 4.— (4.—). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.05—3.10 (3.05—3.10). *Cukor:* 3.9/16 (3.9/16). *Ón:* 30.25—30.45 (30.45—30.65). *Réz:* 14.75—14.87 (14.75). (A zárójelben levő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 22. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata szilárd. — Máj.-ra 78.— (78.3/4). — Juliusra 73.3/4 (73.3/8). — *Tengeri* irányzata szilárd. — Máj.-ra 44.5/8 (44.1/4). — *Zsir:* Máj.-ra 9.02 (8.92). Jul.-ra 9.02 (8.92). — *Szalonna* short clear 9.56 (9.56). — *Sertéshus:* Juliusra 17.55 (17.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Vágyódás.

Vágyai voltak ifju szivemnek,
Szárnyai voltak képzeletemnek —
S halk siralommal, csöndes epedve
Szivem előtted, Isten! esenge:
Szálljanak évek messze repülve,
Férfi legyek már, messze kerülve,
És ne maradjak veszteg a porba',
Lépjek a küzdő férfiúkorba!

S férfiu lettem harcba vezetve,
S férfiu lettem — holtra sebezve,
Mind, mit igértek ifjui évek,
Mit se hagyott meg abból az élet,
Más ima ég ma bús kebelemben:
Gyermekes óhaj vágyteli hévvel —
Óh hogy a mult már újra nem ébred,
Óh hogy e szív oly félve remélhet.

Egykori hangok jutnak eszembe,
Halk epedéssel, lágyan esengve,
Látom a kicsiny gyermeki ágyat,
Hallom anyámat, édesanyámat,
Szürke homályban állva előttem,
Esti fohászom mondja fölöttem:
„Angyal az ágyad jól betakarja!"
Suttog az ajkam, suttog az ajka.

Angyal az ágyam jól betakarta,
Bánat az álmom meg se zavarta,
Hinni, szeretni meg sohse szüntem,
Hogyha zokogtam: újra örültem.
Amikor nyugvást adsz nekem, Isten,
Legyen e nyugvás, óh legyen ilyen!
Mind, ami busit — újra feledjem,
Mind, aki megbánt — újra szeressem!

Kiss Arnold.

+ **Bittó István mint divatférfiu.** A minap elhunyt Bittó Istvánt mindenki mint államférfiut ismerte, hogy a divatnak is hódol, azt nem tudta senki sem haláláig. A Férfi Divat cimü folyóirat most cikkben emlékezik meg Bittó Istvánról, aki puritán szerénységéhez mérten, az öltözködés tekintetében saját izlésével összhangba hozva követte a divat szabályait. Évtizedeken át egyik elsőrangu férfidivat-üzletben szerezte be az öltözékeihez illő nyakkendőit is. Minden nyáron három-négy világosalapu, fulardselyemből való legujabb mintáju nyakkendővel szaporitotta készletét. Ha vendége vagy látogatója jelentkezett a nap bármely időszakában, rögtön fogadta. Csak abban az esetben várakoztatta meg, ha éppen a nyakkendőkötéssel volt elfoglalva. Ilyenkor nem eresztett be magához senkit, mig nyakkendője kedvére nem volt kötve. Az utolsó időben igen beteges volt. Két éve lehet, hogy orvosai tengerparti fürdőbe küldték az agg államférfit. Elutazása előtt megtört állapotban kereste föl budapesti szállitócégét s tengeri fürdőbe illő fehéralapu, csikos flanelöltözetet rendelt magának, akár egy ifju dandy, aki csakis az ilyen ruhát tartja kötelezőnek fürdőhelyen. Még miniszterelnöksége korában történt, hogy ingeket rendelt egyizben. Felette kényes volt az ing mellére, de különösen gömbölyded alaku gallérjának lehajtóformájára, amely formától sohasem tért el. Reggel nyolc órára rendelte magához az ingkészitőt mértékvétel végett a miniszterelnöki palotába. Ez pontosan megjelent ott, rögtöni bebocsáttatást nyert és Bittó Istvánt, az akkori éppen uj miniszterelnököt, kezében egy jegyzettel, ágyában fekve találta amint hangosan olvasta aznap tartandó parlamenti beszédét. Csak az olvasás után kelt föl és nyájas jóreggeltel fogadván a jelentkezőt, rendelkezésére állt annak. A miniszterelnök elékereste legjobb ingét, felvette és annak megtelelőleg kivánta mértékvételt, aminek megtörténte után ismét beszédét kezdte tanulmányozni.

*

+ **A trónörökös és a pápa.** Vilmos német császár római utazása alkalmából felelevenitik azt a látogatást, amelyet Frigyes Vilmos ezelőtt ötven évvel még trónörökös korában tett a pápánál. A fogadtatás előtt nevelője, Alvensleben altábornagy figyelmeztette, hogy a pápának ne felejtsen el kezet csókolni. A trónörökös nagyon elcsodálkozott ezen a tanácson.

— Hogyan — mondá — kezet csókoljak a pápának? Atyámon, a királyon kivül férfiunak még nem csókoltam kezet és nem is fogok soha — felelte önérzettel a huszonhároméves trónörökös. Mikor azután Frigyes Vilmos a pápa elé járult, IX. Pius halászgyürüs kezét kegyesen nyujtotta a trónörökös felé, aki mélyen meghajolt és azután megfogta a pápa kezét és alaposan megrázta. A pápa nagyon elcsodálkozott ezen a szokatlan hódolaton, de jól megjegyezte magának és ezentul, ha trónörökössel találkozott, sietett hátradugni a kezeit.

*

+ **Miss Roosevelt és a divat.** Roosevelt kisasszony irányitja most a női divatot az Unióban. A napokban kezdte meg a tavaszi ruhaviselést és ujra megjelent a sétapálcával, amelyet ő hozott a mult évben divatba. Sohase válik meg sétapálcájától, akár sétálni megy, akár látogatást tesz. A csinos pálcának és eredeti toalettjeinek köszönheti miss Roosevelt, hogy mindenütt reá terelődik a figyelem. Baltimoreban ahol a Vanderbilt-család vendége volt a napokban, mindig fekete ruhákban járt, most azonban, ugy látszik, a fehér a kedvenc szine, mert csupa ilyen ruhát hord feketeszinü kalappal, amelyről a tollak lefelé hajolnak. Ruháit és ezüstfogantyuju kis sétapálcáit az előkelő világ erősen kritizálja, de azért mégis akadnak elegen, akik utánozzák Roosevelt kisasszonyt.

*

+ **A kormányzó és a vendéglős.** Finnország kormányzóját Bobrikovot, aki egy idő óta teljes hatalommal zsarnokoskodik Finnországban, érdekes módon tette nevetségessé egy finn kocsmáros. Bobrikov legujabban Finnország alkotmányával homlokegyenest ellenkező ujoncozási terveket iparkodik tüzzel-vassal keresztülvinni és kényszerrel állittatja elő az ifjakat. Egy utazása alkalmával, amelyet csak azért tett, hogy személyesen is meggyőződjék törvénytelen rendeleteinek szigoru végrehajtásáról többek között Küipio faluban is megfordult, ahol egy vendéglőbe szállt. Itt a kormányzónak csakhamar tudomására jutott, hogy a vendéglősnek szintén katonasorba való fia van, mire maga elé hivatta a vendéglőst és keményen rárivallt:

— Hát maga fiam nem megy a sorozó bizottságok elé?

— Nem, — felelt nyugodtan a korcsmáros.

— De kényszeriteni fogom reá!

— Még akkor sem.

A kormányzó ekkor már magánkivül volt a dühtől. Szikrázó szemekkel orditott a korcsmárosra:

— Tudja-e, hogy ezért megvonom magától a korcsmai engedélyt?

— Most mindjárt?

— Már meg is tettem!

— Nos hát, — szólt a korcsmáros — akkor takarodjék ki innen, mert ez a ház nem vendéglő többé!

*

+ **Madarak a női kalapon.** A női kalapoknak madarakkal való diszitését már sokan ostorozták, de mindig eredmény nélkül, mert a madarak nagyon diszessé teszik a kalapokat és a nők egyelőre nem hajlandók sutba dobni ezt a divatot. Azonban mégis nagyon ijesztő mikor azt halljuk, hogy egy berlini cég nyolcvanezer szarkát rendelt meg rögtöni szállitásra. Ezek a madarak óriási tömegekben tanyáznak Moszkva környékén és Oroszországban egyik kellemetlen foglalkozása a szegény népnek a madarak lemészárlása. A madártetem kereskedés központja Archangel. Különösen óriási mennyiségü buvármadár nyakat adnak el; ezeket azután köpönyegbetéthez és boákhoz használják.

*

+ **A leghiresebb emberek.** Két orosz ujság olvasóitól arra kért választ hogy kiket tartanak ők a világ legjelentékenyebb embereinek. Az egyik orosz lap kizárólag orosz iróakra engedte meg a szavazást, mig a másik a világ valamennyi hires emberéről kérte olvasói véleményét. Az első lap olvasói igy szavaztak: Tolsztoj 997, Maxim Gorkij és Csehov Antal 613, Repin festő 482, Mendeljev tanár 429, Schaljapin operaénekes 314, Verescsagin 295, Metschnikov 281, Pavlov 213, Makovszky festő 126. A másik ujság olvasói igy szavaztak: Tolsztoj 830, Edison 679, Maxim Gorkij 650, Marconi 549, Röntgen 541, Ibsen 430, Spenzer 426, Mendeljev 418, Metschnikov 362, Mommsen 323. Egy német ujság olvasóinak szavazata szerint Menzel, Nansen, Koch tanár és II. Vilmos császár a legjelentékenyebb emberek a világon.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség	**56—12**
Kiadóhivatal	**54—39**

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Cukoripar Részvénytársaság ma tartotta rendes évi közgyülését *Kornfeld* Zsigmond elnöklete alatt, amelyen az igazgatóság javaslatához képest határozatba ment, hogy az alapszabályszerü leirások foganatositása után fennmaradó 2,004.607 korona 71 fillérnyi tiszta nyereségből részvényenkint 108 korona vagy 91·80 bir. márka osztalék fizettessék, 450.000 korona az rendkivüli tartalékalap javára és 50.060 korona a árfolyamkülönbözeti tartalékalap javára forditassék, 301.075 korona 79 fillér pedig uj számlára vitessék át. A felügyelő bizottság tagjaiul ujból megválasztottak: gróf *Szirmay* György, *Brózsa* Alajos, *Láng* Ernő és *Szalay* Ödön. A közgyülést követő igazgatósági ülésen elnökké *Kornfeld* Zsigmond, alelnökké báró *Harkányi* János ismét megválasztattak.

A Magyar Fővárosi Malom-Egyesület csütörtökön délelőtt tartotta megyeri *Krausz* Lajos királyi tanácsos, elnök elnöklésével hatodik évi rendes közgyülését.

Az elnök megnyitó beszédében utalt az elmult év eseményeire. Örömét fejezte ki, hogy a Pesti Hengermalom Társaságnak az egyesületbe ujból belépése következtében a budapesti malomipar most már teljes egészében képviselve van az egyesületben. Felemlitette a vidéki malomegyesületek fuzióját, amit a budapesti malomipar örömmel fogadott. Végül utalt a Csehországban részben hatósági tevékenységgel biró testületek vezetése mellett a *magyar liszt ellen* megindított mozgalomra, amely ellen a lehető legerélyesebben kell fellépnünk, ami hazafias kötelesség, mert a mozgalom ellenkezik a kiegyezés lojális végrehajtásával. Az egyesület orvoslásért a kormányhoz fog fordulni és reméli, hogy e lépésnek lesz foganatja. Megjegyezte az elnök, hogy az ily agitáció a cseh iparra nézve sokkal veszedelmesebb ellenmozgalmat kelthet Magyarországon és meg kell gondolni, vajjon ily eljárás után lehet-e Ausztriával a vámközösséget fenntartani és nem fogja-e az ily agitáció még a malomipart is a közös vámterület ellen állást foglalók táborába hajtani. A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után elfogadta a közgyülés a *Fekete* Ignác egyesületi titkár által előterjesztett évi jelentést, amely mozgalmas és buzgó egyesületi tevékenységről számol be.

A jelentés az egyesületnek azt a reményét fejezi ki, hogy a kormány fenntartja a lehetőségét annak, hogy a miniszteri rendelettel életbeléptetett és miniszteri rendelettel megszüntetett őrlési eljárás megint miniszteri rendelettel lesz reaktiválható. Kedvezmények nem voltak elegendők. Most már nemcsak a malomipar, hanem a helyzet sulyos voltát érző mezőgazdák is kivánják, hogy a lisztkivitelt ujból fellenditeni és ezzel a malomipar helyzetén javitani okvetlenül kell. Elismeréssel adózik az egyesület a gazdaköröknek, amelyek a malomipar ujabbi fellendülése érdekében inditványnyal is felléptek. Az egyesület a mult évben eszközöket keresett, melyekkel a malomipar helyzetén javithatna, és igyekezett az üzem rendezésére megfelelő és a szétágazó érdekeket kielégitő alapot találni. A munka eredményes volt, de egyes faktoroknak tulhajtott követelései meggátolták a tervezet érvényrejuttatását. A közgyülés ezután jóváhagyta a mult évi zárószámadásokat, megadta a felmentést és megállapitotta a jövő évi költségvetést, az alapszabályok módositása után pedig elhatározta, hogy belép a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségébe. A számvizsgáló bizottság tagjaiul *Bárkány* Leó. *May* Andor és *Waigand* Ferenc választattak meg, a jegyzőkönyv hitelesitésére pedig *Rajner* Kálmán és *Bárkány* Leó kérettek fel.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmánya elnöke haraszti *Jellinek* Henrik vezetése mellett ma tartotta rendes havi ülését. Napirenden volt a székesfőváros tanácsának átirata, hogy az egyesület a fővárosi kereskedelem és ipar hanyatlásának okairól és a fellenditésre alkalmas intézkedésekről szakvéleményt terjeszszen elő. E tárgyban *Brust* Dávid, dr. budai *Goldberger* Lajos és *Szerb* Károly terjesztettek be alaposan kidolgozott szakvéleményeket. A választmány a véleményeket sokszorositja és azokat az evégből legközelebb kitüzendő külön ülésen fogja érdemleges tárgyalás alá venni. Guttmann Miksa választmányi tag helyes inditványt tett. Javasolta. hogy intéztessék felterjesztés a kereskedelmi miniszterhez, hogy az a célszerü ujitás, amelyet az osztrák kereskedelmi miniszter legközelebb életbeléptetett, amely szerint a kereskedői cégek boritékjaikra, levelezőlapjaikra és kártyáikra a megfelelő póstai értékjegyek a póstakincstár által rányomathatók, nálunk is behozassék. A választmány egyhangulag elfogadta az inditványt.

A Magyar Tudakozódó-Egylet *Tschögl* Henrik elnöklésével tegnap tartotta rendes közgyülését. Az egylet 1894-ben történt alapitása óta állandó föllendülést mutat s a közgyülés elé került évi jelentés az egylet hiteltudósitó szolgálatának olyan nagyszabásu emelkedéséről ad számot, amely az összes előző éveket felülmulta.

Egyleti tagok az elmult évben 55803 információt kaptak magyarországi cégek felől, ami az ügyforgalomnak az előző év legnagyobb munkateljesitéséhez képest 20%-os emelkedését jelenti. Az információknak ez a nagy száma a legékesebben szóló bizonyitéka annak, hogy ez a kereskedelmi intézmény fontos és a jelenlegi kedvezőtlen hitelviszonyok közt különösen sulyos misszióját helyesen teljesiti. A hiteltudósitás megbizhatósága, alapossága és tárgyilagossága nemcsak az ország határain belül, hanem a külföldön is jó hirnevet szerzett az egyletnek és számos tekintélyes hazai és külföldi cég csatlakozott az egylethez; a tagok száma 590-re emelkedett. Az évi jelentés beszámol az utazófelügyelők intézményéről, kiemelvén, hogy az utazófelügyelők az elmult évben is bejárták az országot avégből, hogy egyrészt az egylet által nyujtott információkat a helyszinén szerzett személyes tapasztalataik alapján felülvizsgálják, másrészt, hogy a hitelviszonyok szanálásához és a kereskedői tisztesség és megbizhatóság emeléséhez hozzájáruljanak, egyszersmind pedig, hogy a cégbejegyzésre vonatkozó törvényes intézkedések széles körben való ismertetésével ezen intézkedéseknek érvényt szerezzenek. Végezetül arra mutat rá a jelentés, hogy az elért nagy sikerek jórészben annak a magas anyagi és erkölcsi támogatásnak köszönhetők, melylyel a kereskedelmi miniszter az egyletet kitüntette. Az évi jelentésnek, valamint a pénztárkezelésre vonatkozó jelentésnek helybenhagyó tudomásulvétele után a közgyülés a következő évi költségelőirányzatot 152.000 korona bevétellel és ugyanannyi kiadással állapitotta meg. Ezután az elnökségnek, valamint az igazgatóság egy részének megválasztása következett s a választásnak következő eredménye volt: Elnökké Tschögl Henrik, alelnökké Breitner L. Zsigmond és Rajner Kálmán választattak meg, az igazgatóságba Engl Hugó, Friedmann Ludwig (Bécs, uj), maróthi Fürst László, ómoraviczai Heinrich Ferenc (uj), Jármai Gyula, Mautner Izidor (Bécs), Schultz Manó, Surányi Béla, Simon Jakab választattak be. Végül *Tolnai* Béla egyleti tag lendületes szavakkal utalt azokra az érdemekre, melyeket az egylet eredményes tevékenységével a hiteltudósitás körül szerzett. Inditványára a közgyülés az elnökségnek, valamint az igazgatóságnak, nevezetesen *Tschögl* Henrik elnöknek és *Guttmann* Miksa vezérigazgatónak odaadó, eredményes müködésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Haragay* Manó kereskedő *Deés*, *Schwarcz* Lipót kézmüárukereskedő *Abauj Szántó*, *Székely* S. és *Társa*-cég *Szabadka*, *Haragay* János *Deés*.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* 3 850 korona pénzben. 39.50 korona áruban. — *Bécsben* a kontingentált készáru 40.40 korona pénzben, 40.80 korona áruban.

Borjuvásár. 1903. évi május hó 22-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borju 1270 drb, leölt borju — db, bécsi borju —— db, — db., növendékmarha 79 darab. bárány élő — darab, leölt bárány — darab. — Árjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 88—100 f.-ig, kivételes 104 f., II. rendü élő borjukért 76—86 f.-ig, 1 kilónkint. leölt borju I. r. ——— f.-ig, II. r. — f.-től —— f.-ig, kivét. f. kilónkint, levonás nélkül. Rugott borjukért 50—70 f.-ig. Növendékmarha 50 f.-től 62 f.-ig, I. r. ——— f.-ig, középminőségü ——— f.-ig, alárendelt ——— f.-ig, 1 k.-kint. Bárány élő 0.——0.— k., leölt bárány ——— K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — Az irányzat élénk, az árak 5—6 fillérrel kilogrammonkint emelkedtek.

Sertéskonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Május 22-ikén. Fölhajtás: Zsirsertés, ugymint öreg I. rendü 350 kilogrammon felül ———— darab, II. rendü 280—350 kilogrammig — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogrammig — darab, könnyü 220 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac — kilogrammig — darab. Összesen — darab. Hussertés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyü 250—300 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammig — darab. Összesen — darab. Fölhajtás összege 277 darab. Előző napi maradvány 104 darab, — darab süldő, összesen 331 darab, 54 darab süldő. Eladatott 331 db. Maradvány — db, — darab süldő. A vásár irányzata élénk. — Az árak szilárdak. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 95—96 fillérig, II. rendü 280—350 kilogrammig 90—96 fillérig, selejtezett 88—90 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 96—102 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 90—102 fillérig, fiatal könnyü 220 kilogrammig 75—90 fillérig, süldő ——— fillérig, malac ——— fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilo-

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irta: GIOVANNI VERGA

(26)

— Derék ember! Igazságos ember! Az jó tanácscsal szolgálhatna a nagyságának ... jobbal, mint a testvére, Ferdinánd ur és mint a Diego ur is ...

Ránézett a leányra macskaszemeivel, amelyek megszokták a templom homályát, aztán a toronyba vezető lépcsőre ment és elváltozott hangon, félhalkan, titokzatos arckifejezéssel hozzátette:

— Tudja nagysága, milyen feleletet adtak azok Mottának? Motta tegnap ebéd után megkérette a kanonok utján a maga kezét ...

Bianca elpirult és nem emelte föl fejét. A sekrestyés, aki belenézett lesütött szemeibe, miközben folyvást a nyomában járt, megint megszólalt:

— Nemet mondtak neki ... ugy, ahogy én most mondom ... A kanonok olyan lett, mint a sóbálvány ... senki se várta volna ezt a választ, nemde? ... A kanonok is, a nagyságos Sganzi asszony is, a bárónė is, a maga nagynénje, mind annyit fáradoztak ebben az ügyben! ... Nézze, nagysága, ez a fából készült Krisztus is megmozdult volna! Senki sem hitte volna, Diego bátyja uráról, hogy olyan keményszivü! Hiszen oly jó és szerény ur, hogy szinte gyónni lehetne neki ... Nem beszélek Ferdinánd urról, aki rosszabb, mint egy gyermek, a szegény!

Sikerült feltartóztatnia Biancát, amennyiben egészen melléje tolakodott, fénylő szemekkel, kigyulladt arccal, még jobban leeresztve hangját, hogy döntő vallomást tegyen.

— Motta ur olyan volt, mint a bolond ... Azt mondják, hogy nem tudja elfelejteni ... belebetegedett, olyan igaz, mint hogy egy isten van az égben! ... Kint voltam nála a majorságban ... gabonát cepeltet , . .

— Motta ur, — mondtam neki — minek veszi ezt annyira a szivére? ... Bele fog pusztulni a tekintetes ur!

— Hagyj békét, kedves sekrestyés, mit törődöm vele ... amióta a kanonok azt a szép választ hozta! ... Valóban olyan szinben van, mintha száz év óta beteg volna ... a szakálla oly hosszu ... nem alszik és nem eszik ...

Ebben a pillanatban léptek hallatszottak a templomban. A sekrestyés egyszerre olyan hangosan kezdett beszélni, mintha siketnek szólna:

— Ma már nem ér rá Angelo páter. Ha van valami meggyónni valója, a plébános szabad ... Az is jó ... Isten szolgája ...

De a kanonok volt az, aki feléjük jött, minden oltár előtt meghajolva, a jobbkezéről lecsurgott a szenteltviz, a sipkáját a balkezében szorongatta.

— Adjon isten, — kanonok ur! — Mi vezeti önt ide?

A kanonok nem válaszolt neki, hanem együgyü mosolylyal Bianca felé fordult:

— Áldjuk az Urat, Bianca kisasszony! Láttam bemenni a templomba, mialatt Motta mesternél voltam, és azt mondtam: — Itt megy Bianca kisasszony a déli ajtatosságra és jó példával jár előttem, a méltatlan lelkész előtt ...

— Igaz is ám ... itt van a kanonok ur! ... Ha még egy másik vétket is meg akar gyónni, Bianca kisasszony ...

— Nagyon sajnálom, nem lehet! A prépost nem bizta rám a gyónás titkát, mert tudja, hogy amugy is sok a dolgom ... Aztán mosolygott és tüskés szakállát simogatva, hozzátette:

— Aztán a maga fivéreinek sem tetszenék.

Bianca olyan vörös lett, mintha a feszület oltárát eltakaró függöny egész szinfénye arcára esnék, ugy tett, mintha nem értené. A kanonok enyhébb hurokat pengetve, folytatta:

— Annyi nehéz ügy van a vállamon, az enyém is, a másoké is ... Éppen a maga nagynénje megbizásából Motta urnál voltam. Hallott már arról a nagy ügyletről, amit mi ketten a bárónéval tervezünk?

Bianca tagadólag intett.

— Óriási üzlet ... Arról van szó, hogy bérbe vegyük az egész grófság községi földjeit! ... Mottának olyan nagy szive van, mint ez a templom ... a bugyellárisa se kisebb ... Óriási, óriási, Bianca kisasszony. Sokkal több, mint az ember hinné ... Gazdagabb lesz, mint Krőzus, mert nagyeszü ember.

A sekrestyés megfeledkezett magáról és miközben levetette egyházi ruháit, a ministráló inge alól fulladozó hangon karját felemelve, kiáltá:

— Micsoda bő termése volt Canziriában; el kell oda menni és megnézni.

— Nem megy el mindjárt onnan!

— Igen, főtisztelendő ur, — válaszolt a sekrestyés, kidugva vörös és zavart arcát. — Csak egy kis séta, minden évben szoktam gyüjteni a templom számára ... Motta ur buzgó hive Sant-Agatának.

— Aranyszive van! — vágott a sekrestyés szavába a kanonok ... nemeslelkü, jótékony! ... Kár, hogy ...

Befogta a kezével a száját.

— Éppen ezt mondtam az imént Bianca kisasszonynak, — erősitgette a sekrestyés, megint nekibátorodva.

— Elég, elég! Mindenki ugy cselekszik a házában, ahogy neki tetszik! Most már nem háborgatom Adja át tiszteletemet a fivéreinek!

Bianca egészen megzavarodva, szintén távozni készült, de a sekrestyés visszatartotta.

— Egy pillanatra! Mit mondjak Angelo páternek, ha a kisasszony még Keresztelő Szent János ünnepe előtt ki akarna békülni az istennel? ...

(Folytatása következik.)

grammon felül ——— fillérig, könnyü 140—300 kilogrammig —— fillérig, süldő 94—100 fillérig, malac 40 kilogrammig ——— fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősulyban.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, május 22.

Jó kinálat mellett 24.000 métermázsa buza került forgalomba változatlan árakkal.

Rozsban nem változtak az árak.

Zabban lanyha, tengeriben nyugodt volt az irányzat.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm 82 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 82 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 82 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 82 k. 8 K. 17½ f.. 600 mm. 81 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 81·5 k. 8 K. 17½ f., 200 mm. 81·5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 81·5 k. 8 K. 10 f., 600 mm. 81 k. 8 K. 15 f., 3200 mm. 81 k. 8 K. 20 f.. 100 mm. 83 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 80·5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 80·5 k. 8 K. 10 f.. 600 mm. 80·5 k. 8 K. — f., 100 mm. 80·5 k. 7 K. 97½ f, 100 mm. 79·5 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95f.

Fejérmegyei: 250 mm 77 k. 7 K. 80 f.

Pestmegyevidéki: 400 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 20 f., 150 mm. 77 k. 8 K. 20 f.

Felsőmagyarországi: 150 mm. 77 k. 7 K. 75 f. 500 mm. 76 k. 7 K. 67½ f, 100 mm. 76·5 k. 7 K. 65 f.

Török-Becsei: 2300 mm. 78·5 k. 7 K. 90 f.

Bácskai: 4800 mm. 77 k. 8 K. 05 f., 850 mm. 76·5 k. 7 K. 92½ f.

Mind három hónapra.

Rozs: 900 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 6 K. 77½ f., 100 mm. 6 K. 75 f. paritásra.

Tengeri: 1700 mm. 6 K. 45 f., 850 mm. 6 K. 40 f. hajó.

Arpa: 100 mm. 6 K. 20 f., 250 mm. 6 K. 20 f., 100 mm. 6 K. — f. par., 600 mm. 6 K. 10 f. hajó.

Zab: 100 mm. 6 K. — f., 100 mm. 6 K. 05 f., 100 mm. K. 15 f., 100 mm. 6 K. 20 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonkint.

Buza		Kilós	kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kilós	50 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	7.70	7.80	79	7.95	8.05
"	"	77	7.85	7.90	80	8.—	8.15
"	"	78	7.90	7.96	81	8.10	8.20
		—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	"	76	7.55	7.70	79	7.80	7.90
"	"	77	7.65	7.75	80	7.85	8.—
"	"	78	7.75	7.85	81	7.95	8.10
		—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Pestvidéki	"	76	7.55	7.70	79	7.87	7.90
"	"	77	7.65	7.75	80	7.95	8.05
"	"	78	7.75	7.85	81	8.05	8.15
		—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Bánsági	"	76	7.60	7.65	79	7.80	8.—
"	"	77	7.65	7.75	80	—.—	—.—
"	"	78	7.70	7.85	81	—.—	—.—
		—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Bácskai	"	76	7.55	7.85	79	—.—	—.—
"	"	77	8.76	8.05	80	—.—	—.—
"	"	78	7.90	8.15	81	—.—	—.—
"	"	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonaneműek			Kilós	50 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	elsőrendű	70—72	6.80	6.90
"	"	másodrendű	—	6.70	6.75
Arpa	"	takarmány	60—57	5.90	6.10
"	"	égetni való	62—64	6.70	5.80
"	"	sörfőzésre való	64—46	6.30	6.40
Zab	"	—	38—66	6.15	6.25
Tengeri	ó	bánsági	—	6.35	6.60
"	"	másnemű	—	—.—	—.—
Repce	uj	káposzta	—	10.70	11.10
"	"	bánsági	—	0.—	0.—
Köles	"	=	—	5.75	6.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Májusi buza 1903. . .	7.65—7.66—7.63—7.64
Októberi buza 1903. .	7.40—7.44—7.41
Októberi rozs 1903. .	6.48—6.49—6.45
Októberi zab 1903 .	5.47—5.46
Májusi tengeri 1903. .	6.40—6.36
Juliusi tengeri 1903. .	6.40—6.35
Augusztusi repce 1903.	—.——.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Májusi buza 1903.	7.68
Októberi buza 1903.	7.40— 7.41
Októberi rozs 1903.	6.45— 6.47
Októberi zab 1903.	5.44— 5.46
Májusi tengeri 1903.	6.35— 6.36
Juliusi tengeri 1903.	6.35— 6.36
Augusztusi repce 1903.	—.——.—

Délután fél 5 órakor zárul:

Májusi buza 1903.	7.62— 7.63
Októberi buza 1903.	7.39— 7.40
Októberi rozs 1903.	6.45— 6.46
Októberi zab 1903.	5.44— 5.45
Májusi tengeri 1903.	6.34— 6.35
Juliusi tengeri 1903.	6.35— 6.36
Repce augusztusra 1903.	—.——.—

A budapesti értéktőzsde.

A hetek óta tartó üzlettelenség a mai tőzsdén is uralkodott. Zárlatkor az összes értékek gyöngültek.

Előtőzsde. Osztrák Hitelrészvény 671.——671.50. Magyar Hitelrészvény 731.50—732.50. Leszámitolóbank részvény 456.—. Államvasuti részvény 683.——683.50. Városi Villamos Vasut részvény 314.——316.50. Közuti Vaspálya részvény 616.——618.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 99.50—99.52½. Magyar Hitelbank részvény 731.75—732.50. Jelzálogbank részvény 522.75. Osztrák Hitelrészvény 671.——.671.25. Magyar Asphalt részvény 123.——125.—. Rimamurányi Vasmü részvény 478.——748.50. Közuti Vaspálya részvény 613.—— 616.—. Városi Villamos Vasut részvény 313.——314.25. Déli Vasut részvény 40.50—50.—. Államvasuti részvény 683.——683.50 korona.

4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 669.25. Magyar hitelrészvény 730.50. Leszámitolóbank részvény —.—. Rimamurányi vasmü részvény —.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 681.75. Közuti vasut részvény —.—. Városi villamos vasut részvény —.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.—52.— korona, vörös aprószemü 48.—52.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona. középszemü 53.——57.— korona, nagyszemü 59.——63.—. korona. Disznózsir: budapesti 69 ——69.50 korona, vidéki —.——.—— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona. városi 4 darabos 57.——57.50. korona, 3 darabos 60.——60.50 korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: bosznai, szokás szerinti minőség 13.——14.— korona. 120 darabos —.———.— korona. 100 darabos 14.50—15.— korona, 85 darabos 16.25—16.50 korona. azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.——13.50 korona. 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 15.50—16.— korona. Szilvaiz: slavóniai 17.50—18.— korona, szerbiai 15.50—16.— korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, május 22. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) *Buza* tiszavidéki 8.25—8.70, bánáti 7.65—8.—. *Rozs* szlavoniai 7.15—7.30, pestvidéki —.——.—, délivasuti 7.——7.20. *Tengeri* 6.75—7.—. *Zab* (magyar) 6.15—6.65, cseh-morvaországi 6.25—6.40 korona.

A bécsi értéktőzsde.

A mai *előtőzsde* szilárd magatartással nyilt meg, később azonban kissé lehangolódott. A sorompóban inkább tartotta magát a barátságos hangulat, de az értékek csak szórványosan kerültek forgalomba.

A *déli tőzsde* tartott árfolyamokkal nyilt meg.

Bécs, május 22. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 121.20. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 157.— Magyar vasuti kölcsön ezüstben —.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény —.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —.—. Rimamurányi vasmürészvény 476.50. Magyar koronajáradék 95.40. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 99.75. Magyar hitelbank részvény —.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 199.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank —.—. Magyar cukoripar 1590.

Bécs, május 22. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 100.55. 4%-os osztr. aranyjáradék 121.25. 1860-os sorsjegy 153.50. Osztrák hitelsorsjegy 438.—. Angol-osztrák bank —.— Bécsi bankegyesület 485.50. Osztrák-magyar bank 1630. Déli vasut 49.75. Dunagőzhajózási részvény 859.—. Dohányrészvény 347.—. Császári és királyi arany 11.31. Német bankváltók 117.10. 4·2%-os ezüst járadék 100.65. Osztrák koronajáradék 101.05. 1864-iki sorsjegy 248.—. Osztrák hitelintézeti részvény 669.—. Unionbank 530.—. Osztrák Länderbank 410.50. Osztrák-magyar államvasut 681.75. Elbavölgyi vasut 430.55. Alpesi bányarészvény 384.50. 20 frank. arany 19.06. Londoni váltóár 239.60 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. —.—. Lipót kohó —.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, május 22. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 668.75. Magyar hitelrészvény 730.50. Angol-Osztrák bank 276 —. Bécsi bank egyesület 485.—. Union bank 530.50. Länderbank 411.— Osztrák-magyar államvasut részvény 681.75. Déli vasut 49.75 Elbavölgyi vasut 431.50 Északnyugati vasut részvény —.— Dohányrészvény 347.50. Rimamurányi vasmü 476.50. Alpesi bányarészvény 384.75. Májusi járadék 100.55. Magyar korona járadék 99.40. Török sorsjegyek 118.25. Német birodalmi márka 117.20—117.18. Napoleond'or 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, május 22. *(Tőzsdei tudósitás.)* Az Angol Bank leszámitolási árfolyamának leszállitása nem volt különös befolyással, csak belföldi kölcsönök voltak szilárdabbak, mert a hóvégi fizetések árfolyama 4%. A helyi piac nehézkes volt. Vasértékek gyengébbek az amerikai vaspiacról érkezett ellentmondó hirekre. Szénrészvények javultak. Harpeniek változatlanok. Az áprilisi kimutatás nem volt befolyással. Török értékek szilárdak külföldi hirekre. Vasutak elhanyagoltak A forgalom további menete csendes volt. Magánleszámitolási kamatláb 3⅛%.

Berlin, május 22. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 100.90. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.40. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 100.10. Osztrák-magyar államvasut —.—. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 186.80. Altalános villamossági Edison 182.—. Gelsenkircheni 179.75. Laura-kohó 218.75 4·2%-os ezüstjáradék 100.80. 4%-os magyar aranyjáradék 102.25. Osztrák hitelrészvény 210.30. Déli vasut 14.90. Károly-Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.10. 4%-os uj orosz kölcsön 98.40. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék —.—. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 155.50. Harpeni 182.50. Az irányzat gyenge.

Berlin, május 22. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 102.25. Magyar koronajáradék 100.10. Osztrák hitelrészvény 210.40. Osztrák-magyar államvasut 146.75 Déli vasut 14.75. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.10. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, május 22. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar állam. vasut —.—. Uj török konzol 30.25. Egyptomi járadék 108.92 Osztrák Länderbank —.—. Párisi bankrészvény 1100 —. 3%-os francia járadék 97.82. 4% spanyol járadék 89.05. 3% u törleszthető járadék —.—. Crédit foncier de France 670.— Alpesi bányarészvény —.—. 4% 1890. román kölcsön 89.40 Görög kölcsön 217.—. Váltó Olaszországra % 0— pari. Váltó Amsterdamra 205.81. Váltó Brüsszelre % ¼. De Beers 555.50. Chartered 78.50. 5% bolgár kötelezvény 424 —. Magyar aranyjáradék 104.60. Déli vasut —.—. Váltó Londonra 251.75. Osztrák aranyjáradék 103.50. Török sorsjegy 126.50 Meridional vasut —.—. 4% olasz járadék 103.75 Ottoman bank 597 — 3½%-os francia járadék —.—. Osztrák földhitelintézet 13.27. Déli vasuti elsőbbségi kötvény 331.75. 4%-os 1896. román kölcsön —.—. Donanyrészvény 374 —. Váltó Bécsre 102.93. Váltó német piacokra 121.81. Rio 12.55. East Rand 195.—. Randfontein 76.75. Magyar Jelzálogbank 558.— Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, május 22. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.50. 4%-os magyar aranyjáradék 102.25. Osztrák hitelrészvény 211.—. Osztrák-magyar államvasut 146.80. Északnyugati vasut —.—. Bustiehradi vasut —.—. Londoni váltóár 204.57. Bécsi bankegyesület 122.—. Villamos részvény 122.—. 3%-os magyar aranykölcsön —.—. 4·2%-os ezüstjáradék 100.70. Osztrák koronajáradék 101.70. Magyar koronajáradék 100.20. Osztrák-magyar bank 117.25. Déli vasut részvény 14.90. Elbavölgyi vasut —.—. Bécsi váltóár 852.50. Párisi váltóár 812.16. Unio bankrészvény —.—. Alpesi bányarészvény 194.—. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, május 22. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Arfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 210.40 Német bank 209.30. Disconto 186.30. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni 179.80 Harpeni 180.75. Laura-kohó 217.40. Olasz járadék 103.75. Az irányzat gyenge.

Hamburg, május 22. *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 101.10. 1860. sorsjegy 154.20 Déli vasut 14.50. 4%-os Osztrák aranyjáradék 103.40. Osztrák hitelrészvény 210.30. Osztrák-magyar államvasut 145.50. Olasz járadék 103.40. 4%-os magyar aranyjáradék 102.20. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 22. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban 112—114 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 120—122 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 120—121 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban, ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 114——116 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 112——114 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 112—113 fillérig.

Sertéslétszám 1903. május 20. napján volt készlet 47.919 darab. — 1903. május 21. napján felhajtatott 1507 darab. — 1903. május 21. napján elszállittatott 785 darab, 1903. május hó 22. napjára maradt készletben 48.641 darab.

Vizállás.

		Máj. 22. méter	Máj. 20. méter			Máj. 22. méter	Máj. 20. méter
Inn	Schärding	1.22	1.38	Tisza	M.-Sziget	0.77	0.85
Duna	Passau	2.30	2.45	"	Tokeháza	0.96	1.10
"	Linz	0.33	0.06	"	V.-Namény	2.35	1.79
"	Bécs	0.24	0.07	"	Tokaj	2.62	1.36
"	Pozsony	1.92	2.05	"	Tisza-Füred	2.20	1.48
"	Komárom	3.03	2.95	"	Szolnok	1.55	1.46
"	Budapest	2.39	2.30	"	Csongrád	1.62	1.61
"	Paks	1.88	2.—	"	Szeged	2.35	2.41
"	Mohács	3.06	3.88	"	Török-Becse	2.09	2.16
"	Gombos	3.96	4.22	"	Titel	3.70	3.62
"	Ujvidék	3.54	3.77	Ondova	Bártfa	0.34	0.84
"	Pancsova	3.56	3.68	Topolya	Hoór	0.72	0.62
"	Orsova	3.60	3.66	Bodrog	Zemplén	3.24	1.78
Morva	Magyarfalva	1.23	1.28	Sajó	Zsolca	1.60	1.70
Vág	Zsolna	0.64	0.78	Hernád	H.-Németi	0.22	0.35
"	Trencsén	0.52	0.60	Berettyó	Margitta	0.10	0.04
"	Szered	0.86	0.94	"	B.-Ujfalu	0.14	0.16
Rába	Sz.-Gotthárd	0.20	0.18	Körös	Csucsa	0.32	0.30
"	Sárvár	0.18	0.20	"	N.-Várad	0.14	0.22
"	Győr	2.44	2.38	"	Belényes	0.80	0.58
Dráva	Pettau	1.10	1.20	"	Tenke	0.25	0.46
"	Zákány	0.—	0.30	"	Gurahono	0.38	0.51
"	Barcs	0.81	0.88	"	Borosjenő	0.14	0.54
"	Eszék	1.91	2.04	"	Békés	1.46	1.74
Mura	M.-Szerdah.	0.70	0.80	"	Gyoma	1.74	1.62
Száva	Zágráb	1.—	0.56	Maros	Gy.-Fehérvár	0.48	0.44
"	Sziszek	2.60	2.37	"	Branyicska	1.04	1.10
"	Mitrovica	4.22	4.76	"	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.40	0.70	"	Arad	0.26	0.12
"	Szatmár	1.60	1.60	"	Makó	0.88	0.98
Kraszna	N.-Majtény	0.60	0.60	Temes	K.-Kostély	0.16	1.26
Latorca	Munkács	0.34	0.59	Béga	Kiszető	0.94	1.01
Laborca	Homonna	0.39	0.30	"	Temesvár	0.21	0.26
Ung	Ungvár	0.40	0.70	"	Becskerek	0.57	0.69

Napirend.

Naptár: Szombat, május 23. — Római-katholikus: Dezső. — Protestáns: Dezső. — Görög-orosz: (május 10.) Zel. Sim. — Zsidó: Ijár 26. Sabbath Beh. 5 vr. — Nap kél: 3 óra 58 perckor. — Nyugszik: 7 óra 22 perckor. — Hold kél: 2 óra 4 perckor éjjel. — Nyugszik: 3 óra 16 perckor délután.

A miniszterek nem fogadnak.

A képviselőház háznagya fogad délelőtt 11 órától 12-ig.

Az osztálysorsjáték huzása délelőtt 9 órakor.

A Nemzeti Szalon kiállitása nyitva délelőtt 1 órától este 8 óráig. Belépődij 1 korona.

Nemzeti Muzeum. Kép tár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

A *Mübarátok Köre* Rembrandt rézkarcaiból rendezett kiállitása naponta 10—5-ig látható a Mübarátok Köre helyiségében: IV., Váci-utca 25. I. emelet. Belépődij 1 korona. (Katalógussal együtt.)

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) nyitva délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva 10 órától 1-ig. Belépődij nincs.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig, délután 3-tól 8-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

A fővárosi könyvtár (Károly-körut 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Egyetemi füvészkert az Üllői-uton délelőtt 7 órától 12 óráig és d. u. 3 órától 8 óráig.

Az aquincumi ásatások és muzeum. Megtekinthetők egész nap. III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekü vasut a Pálffy-térről.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sólyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váczi-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti ipar csarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váczi-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, május 22.

Közép-Európát magas levegőnyomás borítja, az alacsony nyomás pedig Dél-keleten és Észak-nyugaton van. Európában az idő enyhe és jobbára száraz, kevés eső esett Lengyelországban, meg Romániában.

Hazánkban az idő változóan felhős, enyhe és tulnyomóan száraz volt, kevés eső észak-keleten és az északi határon esett. A szelek megélénkültek.

Kilátás. Nappal igen enyhe és tulnyomóan derült idő várható.

Ideal IRÓGÉP

azonnal és állandóan látható írással. Tizedes rovatolással. Prospektust és írásmintákat küldenek:

Schott H. és Donnáth

Budapest, VII., Erzsébet-körut I. szám.

A 13058. számu

„Eljárás és gép pamutnak, gyapjunak, szőröknek és egyéb rostos anyagoknak préselésére“

cimü, 1898. julius 19-ről és a 16938. számu

„Gép rostos anyagok sajtolására“

cimü, 1899. aug. 8-ról kelt magyar szabadalmakra

vevők vagy engedményesek keresteinek.

Szives ajánlatok „**W. M. 3375**“ alatt **Mosse Rudolfhoz Bécs**, I. Seilerstätte 2. intézendők.

Schmidt M.

szijjártó, nyerges és bőröndös

Budapest, VIII., Kerepesi-ut 25. sz.

Kocsizó és lovaglószerszámok Mindennemü utazóbőröndök.

Megrendelések és javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Az **ATHENAEUM** irodalmi és nyomdai r.-társulat kiadásában megjelent:

A jó társaság modora és illemszabályai.

Irta **EGY NAGYVILÁGI HÖLGY.**

Ára vászonkötésben 4 kor. 80 fill.
Diszkötésben aranymetszéssel 6 K.

Kapható a kiadótársulatnál Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 54. és minden könyvkereskedésben.

Legnagyobb és legszolidabb cipőraktár

DÓCZI M.

Budapest,

Kerepesi-ut 10.

küld kizárólag saját készitésü, feltünő elegáns, igen csinos és rendkivül tartós férfi-cipőt: frt

Legujabb amerikai box- vagy lakk Derby-bakancs	4.80
Szalonlakk fűzős v. cugos 4.20, gombos	4.50
Francia sevró fűzős v. cugos 4.80, gombos	5.—
Amerikai box fűzős v. cugos 4.—, gombos	4.50
Borju- vagy zergebőr sima cugos 3.—, betétes 3.20, fűzős	3.50
Szarvas-, kesztyü- vagy kutyabőrből, fájós lábra	4.50
Sárga fűzős v. cugos 3.80, amerikai bagariabőrből	4.—
Borjubőr angol bakancs 3.80, sárga bagariabőrből	4.50
Tiszti lakk v. tükörbőrcipő 4.20, katonabakancs	4.—

női cipőt:

Legujabb szürke szarvasbőr, fűzős 4—, gombos	4.50
Francia sevró fűzős v. cugos 4.50, gombos	4.80
Amerikai box fűzős v. cugos 3.80, gombos	4.—
Zerge v. borjubőr fűzős v. cugos 3.—, gombos	3.40
Szalonlakk fűzős v. águgos 3.60, gombos	3.80
Sárga fűzős v. cugos 3.20, bagariából 3.50, gombos	3.70
Sárga v. fekete fűzős v. gombos féleipő 2.40, szürke	2.80
Zerge v. lakk kivágott 1.50, keresztszalitos 2.—, szürke	2.20
Eberlastin féleipő 1.80, sugos, selyem cuggal	2.—

Óriási raktár mindennemü gyermekcipőkben. Kneip-Sandal-, házi-, torna- és sárcipőben stb. stb.

A most megjelent több száz ábrás egujabb árjegyzék, csomagolás és szállitólevél ingyen

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Nem megfelelőt kicserélek. 10 forintos felül bérmentve

Ne tessék elmulasztani az Angol Királyt BUDAPESTEN, IV., Károlykörut 16. szám, meglátogatni, hol divatos **férfi-, fiu- és gyermekruhákat** legolcsóbban vásárol. Lüster-öltöny 9 forint. Darányi-kabát 3 forint. Gyermek mosó-öltöny 1.50 korona. Külön mértékosztály!

KLEIN és SCHWARCZ férfiszabók.

INGATLAN-okra évi 4 százalékra szavaztat meg JELZÁLOG-kölcsönt a helyszinén megállapitott FORGALMI-érték 75%-ig a Gurré Ferenc-féle INTÉZET. Budapest, VI., Váczi-körut 39. szám.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hugyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyit a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemü

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist és önfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepő az eredmény FÉRFIUI GYENGESÉGNÉL (IMPOTENTIA) még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.

Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek

Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Budapesten, Erzsébet-körut 12. sz.

Félemelet; bejárat a lépcsőnél. Külön váróterem

BRONC-CSILLÁRGYÁR

légszesz-, villam- és acetylen-világitásra

Telefon Union 11—04.

STERN, MERKEL és TÁRSAI BETÉTI-TÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., Szerecsen-utca 35. szám.

Nagy raktár kész csillárokban ismert szolid kivitelben, a legolcsóbb gyári árak mellett min-den stilusban.

Páratlan női

KÉZIMUNKA

képes árjegyzékemet, mely 270 oldalon 2600 eredeti rajzokat tartalmaz, kivánatra ingyen és bérmentve küldöm

Bérczi D. Sándor

kézimunka nagyparos

Budapest, Király-utca 4.

„KOH-I-NOOR“

elsőrendü, mosást és fényttartó **géphimzőselyem**

Singer, Wheeler & Wilson stb. gépekhez egyedüli gyári raktára.

Magyarország legnagyobb **cipőáruháza**

elárusit és szétküld jótállás mellett a legujabb, legjobb minőségü cipőket.

Szabadalmazott gummi sarokvédő párja **50** kr., 10 forintos megrendelésnél ingyen. **Agi-Kenőcsöt** minden pár cipőhöz ingyen.

1 évi jótállás.

Férficipő:

Borjubőr cugos v. fűzős, erős kivitel	3.—
Borjubőr betétes, cugos v. fűzős	3.20
Lakk szalon v. sevró, cugos v. fűzős	4.—
Derby-fazon, box, sevró v. lakk	4.50
Dongola v. szarvasbőr, könnyü, fájós lábra	4.—
Katonabakancs 3.50, tiszti cipő, sima	4.—
Plancipő, fekete v. sárga, olél cug, szeges	1.30
1000 pár barna lakkbetétes gyermekcipő, 5—12 évig	1.50

Női-cipő:

Fényes zerge betétes, cugos v. fűzős	3.—
Erős zerge v. calikobőrből	2.30
Boxbőr, sevró v. dongola, cugos v. fűzős	3.50
Lasting, regatta 2.—, cugos szivszabás	2.50
Fényes zerge gomboscipő	3.40
Szarvasbőr, szürke v. lakkspangli	1.80
Komótcipő 1.25, vitorlavászon házicipő	1.—
Lakk kivágott v. sárga kivágott	1.50

Árjegyzéket több száz divatos ábrával ingyen és bérmentve. Mértéknek megfelel a harisnyában levő láb, papirlapra állva, minek körvonalait lerajzoljuk.

Nem tetsző árut kicserélek vagy a pénzt visszaadom.

Agulár Dávid

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 6. sz.

Szállitunk utánvéttel a monarkia minden állomására költségmentes csomagolással

legfinomabb régi horvát uradalmi szilvóriumot.

3 üveg 8 K.—, 6 üveg 15 K.—, 12 üveg 28 K.

Továbbá 25 egész 600 literes hordókban különböző évjáratu valódi uradalmi szilvóriam. Kimeritő árjegyzék bérmentve.

Horvát szilvóriumkiviteli társaság

Hinkó Kaufmann & Co. Zágráb, Horvátorsz.

Magy. kir. államvasutak Üzletv. Debreczen, 8760. sz. 1903.

Pályázati hirdetmény

A magy. kir. államvasutak alulirott üzletvezetősége pályázat utján biztositani kivánja 1903. évi julius 1-étől három egymásután következő évre azon egyenruhákat, amelyeket hivatalnokai szolgálat közben viselni tartoznak.

Az ajánlatok 1903. évi julius hó 1-ig a bánatpénzek az ezt megelőző nap déli 12 óráiáig küldendők be alólirott üzletvezetőséghez.

A pályázatra vonatkozó részletes szállitási feltételek az üzletvezetőség anyag- és leltár-beszerzési ügyosztályába megtekinthetők vagy posta utján megrendelhetők.

Postán való szállitás esetére a 20 fillér postaköltség beküldendő.

Debreczen, 1903. május hó 13-án,

(Utánnyomás nem dijazt.)

Magyar kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolc. 13178/III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Garam-Berzencze állomásán a vendéglői üzletre 1903. október hó 1-től számitandó 5 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

A vendéglőt bérbe venni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerüen bélyegzett, valamint kellő bizonyitványokkal felszerelt ajánlatukat folyó évi junius hó 17-én déli 12 óráig a magyar államvasutak miskolci üzletvezetőség titkári hivatalához e cim alatt: „Ajánlat a garam-berzencei pályavendéglő bérletére 13178/903. számhoz“ lepecsételt borítékban téritvény mellett nyujtsák be. Az ajánlaton a névaláirás két tanuval előttemezendő.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál f. évi junius hó 16-án déli 12 óráig bánatpénzképen 5%, azaz ötszáz koronát készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta utján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételnél nem fog.

Takarékpénztári betétkönyvek nem fogadtatnak el.

Az ajánlattevőket ezuttal is figyelmeztetjük, hogy az étel- és italárjegyzéket a változott viszonyokhoz mérten ujból fogjuk megállapitani.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 35. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételnél nem fognak.

A magyar államvasutak miskolci üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választhasson.

Miskolcz, 1903. május hó 18-án.

Az üzletvezetőség.

Utánnyomás nem dijaztatik.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1903. május hó 23-án.

A hugonották.

Nagy opera 4 felvonásban. Zenéjét zerzette Meyerbeer. Szövegét irta Scribe. Forditotta Nádaskay L.

Személyek:

Valois M.	Blätterbauer	De Nangis	Prevost
Valentine	Vasquezné	Saint Bris	Kornai
Urbain	Payer	De Nevers	Takáts
Marcell	Szendrői	Tavannes	Dalnoki

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHAZ.

Szombat, 1903. május hó 23-án.

Neró anyja.

Eredeti tragédia 5 felvonásban. Irta Tardos Viktor.

Személyek:

Agrippina	Jászai	Vitelius	Molnár
Neró	Beregi	Octavia	Paulayné
Britannicus	Dezsö	Poppea	Hegyesi
Seneca	Gál	Octe	V. Molnár
Burrus	Szacsvay	Jónő	Györgyné
Pallas	Gyenes	Lecusta	Fái Sz.
Narcissus	Egressy	Lucilia	Boér H.
Poliphem	Pethes	Valeria	Meszlényi
Otho	Horváth	Első halász	Gabányi A.
Annicetes	Pálffy	Második halász	Gabányi I.

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHAZ.

Szombat, 1903. május hó 23-án.

Fedák Sári k. a. mint vendég.

Forgószél k. a.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Kratz és Stobitzer Forditotta Beöthy László. Zenéjét összegyüjtötte Kún László.

Személyek:

Paul Roland	Balassa	Liane	Fedák S.
Aurelie	Nikó	Ravelin	Szerémy
Lebardieu	Hegedüs	Blanche	Hegedüsné
Claire	Rostagni	Serignan	Tapolczai
Gaston	Tanay	Dubois	Vendrei

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Szombat, 1903. május hó 23-án.

A kisértet.

Eredeti népszinmü 3 felvonásban. Irta Géczy István. Zenéjét összeállitotta B. Fejér Jenő.

Személyek:

Menyhárt	Horváth	Pista	Szirmai
Örzse	Szentmiklósy	Jegyző	Ujvári
Ilonka	Ledofsky	Fióra	Krecsányi
Gyuri	Raskó	Tavi	Kovács M.
Zsolyominé	Siposné	Hiri Biri	Láng
Esztike	Kápolnai	Panni	Dóry
Kesselyő	Szabó	Kisbiró	Nyárai

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Szombat, 1903. május hó 23-án.

A berlini Kleines és Neues Theater tagjai által

Nachtasyl.

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.

Szombat, 1903. május hó 23-án.

Az orvos régen és most.

Irta Dr. Haberfeld Emil.

Kezdete 7½ órakor.

FŐVAROSI NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1903. május hó 23-án.

Ernani.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzé Verdi.

Kezdete 7½ órakor.

UJSZINHÁZ.

Szombat, 1903. május hó 23-án.

Miért nem házasodik a sógor.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta H. M.

Utána:

Lengyel operett-társulat vendégfellépte.

Varsó gyöngye.

Eredeti keleti operett 3 felvonásban.

Kezdete 8 órakor.

VAROSLIGETI NYARI SZINHAZ.

Szombat, 1903. május hó 23-án.

Ripp van Winkle.

Regényes nagy operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette Planquett Róbert.

Kezdete 7 órakor.

KÖRUTI FÜRDŐ ÉS GŐZMOSÓ

Gőz- és porcellán-kádfürdők, fedett téliuszoda hidegvíz-gyógyintézet, villamos fürdők, izzasztóés szénsavas kurák.

Erzsébet-körut 51. A gőzmosóda gyorsan és pontosan teljesiti megbizásait.

FRANCIA GUMMI

a legfinomabb különlegességek, legolcsóbb árakért kaphatók.

WEINFELD VILMOS-nál

Budapest, VII., Erzsébet-körut 56/b. szám.

Elsőrendü minőségü 1, 2 és 3 frt tucatja. Angol prima 2 és 4 frt tucatja. Halhólyag 1, 2, 3, 4 és 6 frt tucatja. Női óvszivacsok 1-ma tucatja 2 frt. Legjobb minőségü suspensorium darabja 50 kr. Amerikai capot tucatja 1 frt 50 kr. Női gummi-óvszer darabja 1 frt. 12 darabból álló mintakülönlemény a legfinomabb minőségből 2 forint.

Uj! Villamos zseblámpa drbja 2 frt.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagymező-utca 17.

A fekete Patty!
A fekete banjo-művészek!
A fekete énekesek!
A fekete Cake-Walk táncosok!
Uj fellépések:
Stephane és Gioconda kettős
stb. stb. stb.

Az előadás ½9 órakor kezdődik.

A télikertben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Ős-Budavára

Nyitva d. u. 6 órától reggeli 4 óráig

Nagyszerü uj varietè-müsor

Miss Ravensberg. Ara Zebra & Vera. Tommy & Miles. Darlus-Jana stb.

Ujdonság! Esti 8 órakor a szabad területen

D' Orville testvérek

szenzációs lecreszkedése a mecset tornyáról egy sodronyon, melyen fogaikkal kapaszkodnak.

Folies Comiques.

két uj bohózat, és

Steinhardt

fellépte

A m. k. honvédzenekar hangversenye.

Belépődij 60 fillér. Gyermekjegy 20 fillér. Kedvezményes jegyek minden tőzsdében.

Most jelent meg!

NERO ANYJA

tragédia öt felvonásban.

Irta: TARDOS (KRENNER) VIKTOR.

A leghivatottabb és legtekintélyesebb birálók véleménye szerint egy váratlanul felbukkant nagy tehetségnek nagyszabású alkotása s irodalmunknak ritka értékes nyeresége. Mióta a *Nero anyját* a Nemzeti Szinház drámabiráló bizottsága nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadta előadásra, a napisajtó állandóan foglalkozott a kiváló tragédiával, úgy hogy országos érdeklődés várta a megjelenését és előadását. Idézünk néhány passzust a lapvéleményekből:

„Az iról világ lelkes érdeklődéssel fordult az uj tehetség felé s a kik a „Nero anyját"-t elolvasták, féltékenység helyett a *legnagyobb elragadtatás hangját* beszélték a darabról, mint a melynek előadása *esemény* lesz a magyar irodalom és a Nemzeti Szinház történetében." *(Pesti Napló.)*

„Ismerjük a darabot, melynek szerzője *Tardos (Krenner) Viktor* (különben festőművész) s mondhatjuk, minden szinház és minden szinigazgató a világon csak kapva-kaphatna az alkalmon *és dicsőségnek tartaná*, hogy egy a *Krenner* Viktoréhoz hasonló drámairó tehetséget először megszólaltasson és jogához juttason. — A darab *különös, érdekes, megdöbbentő tehetséget rejtett* . . ." *(Budapesti Hirlap.)*

„A minap a parlamenti folyosóján egyik miniszterünk elragadtatva beszélte, hogy egy magyar tragédiát olvasott, a melyhez foghatót Shakespeare-en kivül alighá olvasott még. Ez a darab *Nero anyja* a szerzője *Tardos (Krenner) Viktor*. A darabot mi is ismerjük s ennek alapján mondjuk, hogy a fáma erőtlen nem túlos. *Valódságos remekmüvet* tartogat a Nemzeti Szinház fiókjában." *(Pesti Hirlap.)*

Ára diszes kiadásban 2 kor. 40 fillér.

Megrendelhető a kiadónál.

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedésében Budapest, VI., Andrássy-út 21.

SHOWERPROOF

(NEM GUMMI)

ESŐ ÉS POR ELLEN

PALETÓ ÉS GALLÉRFORMÁKBAN

KAPHATÓ KIZÁRÓLAGOSAN

Holzer

NÖI FELÖLTÖK ARUHÁZABAN

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS-UTCA 9.

Ismételadók megfelelő kedvezményben részesülnek.

Szépség! Fiatalság!

Kinek arca kiütése, pörsenése, az orra vörös, durva, szakadozott v. tisztátalan a bőre, kopasz vagy korpás a feje, avagy hajhullásban szenved, küldje elmét

M. Feith, Wien, VI. Mariahilferstrasse 45.

honnan ingyen kapja a „Winke zur Schönheitspflege" cimü füzetet, valamint egy kiváló kozmetikai szerből mintát 30 fillérnek porto és költségre, levélbélyegekben való beküldése mellett.

ÉNZT

SORSJEGYEKRE és ÉRTÉKPAPIROKRA

(visszafizethető tetszés szerinti kisebb részletekben is) bármily összegeket igen olcsón ad

Kóváry Ármin

bank- és váltó-üzlete

Erzsébet-tér 9, Gróf Dzierzky-palota

AZ ATHENAEUM r.-t. kiadásában megjelent:

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HÁZASSÁGI PEREKBEN.

Irta; KNORR LAJOS

ügyvéd, ny. táblai biró, stb.

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat ugy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házasfelek is hasznát vehetik.

Ára angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az ATHENAEUM r.-társulatnál (Bpest, VII. ker., Kerepesi-út 54.) de minden hazai könyvkereskedésben.

Havelok 18.— K.
Raglan 36.— K.
Divatöltöny 29.— K.

Minden tiszta gyapju, Rothberger Jakab, cs. és kir. udv. szállitónál, Budapest, Váci-utca 6.

Dr. RENNER

vizgyógyintézete

bejáró betegek részére.

Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)

Az intézetben gyógykezelés alá vétetnek: álmatlanság, szédülés, fejfájás, valamint minden ideg- és gerincbajok, gyengeségi állapotok, ideges szivbántalmak, a gyomor és belek renyhesége stb. — (Gyógyeszközök: A vizgyógyitómód összes eljárásain kivül, szénsavas fürdők (szivbajosok számára), fényfürdők (elhizásoknál és csuzos bántalmaknál), az elektromozás minden faja, masszázs stb.

Kivánatra prospektus. — Árak mérsékeltek.

HA MÁR

semmiféle kisérlet nem használt, próbálja meg a **Szapol csúz- és köszvénykenőcsöt.** Ára 5 korona utasitással. Kapható a **„Magyar király" gyógyszertárban** Bpest, V., Marokkai-u. 2/N

Eddig nem létezett, páratlan a maga nemében a

Rekord

műintézet vállalata,

mely hazai szegénysorsu akadémiai művészekből alakult és céljuk a nagyközönségnek alkalmat nyujtani **igazán művészi munkák olcsó beszerzésére.** Kérjük a n. é. közönség b. pártfogását, mert ez által alkalmat nyujt az elnyomott művészeknek pályájuk folytatására.

Jó munkáért mindenkor kezességet vállalunk, bármely rossz fénykép után is.

Árak minden utánfizetés nélkül.

Életnagyságu krétarajzok vagy nagyitások papirkerettel együtt . . . . . 3 kor.
Életnagyságu Pastell-festmény papirkerettel együtt . . . . . 6 kor.
Életnagyságu olajfestmény . . 10 kor.

Vidéki megrendelések utánvéttel, minden kép után 1 korona csomagolási dij fizetendő.

Müterem: Bpest, VII., Rottenbiller-u. 46.

Színházak heti müsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
d. u. Vasárnap este	A bolygó hollandi	Pry Pál Nero anyja	Mici nercegnő Forgószél kisasszony	Villars-dragonyosai A kisértet	Serenissimus és egyfelvonások

Egyszerű és finom 500 szoba divatos asztalos és kárpitozott

BUTOR

[f]elhalmozott raktár miatt rendkivül olcsó árban készfizetés [m]ellett eladó. A tartósságért több évi kezességet nyujtunk. A [l]egujabb butor-albumunkat több mint 490 képpel 50 fillér be[k]üldése ellenében bérmentve küldjük. Bevásárlás esetén az 50 fillért visszaadjuk.

VARGA MIHÁLY ÉS TÁRSAI

[m]agyar butoripar-társaság, Budapest, Koronaherceg-utca 2. szám, I. emelet. (Kigyó-tér sarkán.)

Gummi

és halhólyag, valódi francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban! Orvosilag ajánlva, feltétlen biztos és ártalmatian!! Árak koronaértékben! Tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Ered. amerikai ujdonság! „Newerrip“. Felülmulhatatlan! Ruganyos! Elvitázhatatlanul a jelenkor legjobb óvszere!!!

Diana-öv (havi kötszer) 8—11 korona. Dusan felszerelt raktár: Irrigatorok, fecskendők, suspensoriumokban stb. Női óvszer: „Pessarium oclusivum« Menzinga tanár szerint orvosi rendeletre adatik ki. Ára 3—5 korona.

Uj! **„Auto Vaginal Spray“!** a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.— Uj!

Figyelemreméltó!!! Legujabb cs. és kir. szabad. Keleti-féle sérvkötő pneumatikus gummi- vagy glycerin töltéssel.

Legujabb képes árjegyzéket, zárt boritékban, titoktartás mellett küld:

KELETI J. orvos-sebészi mü- és kötszergyár. Alapitva 1878.
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

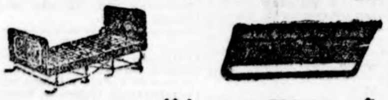

	frt
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matraccal — —	10.—
1 rouge paplan — — — —	1.80
1 „ „ prima — —	2.80
1 cachmir paplan — — —	3.40
1 satin „ — — —	3.80
1 atlasz cachmir — — —	4.80
1 selyem atlasz paplan —	8.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—
1 „ „ ágy „	1.30
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50
1 gyapju „ „	5.50
1 jó lópokróc — — — —	1.60
1 téli pokróc — — — —	4.60
1 szép fali szőnyeg — —	7.50

	frt
1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 tengerifü matrac — —	4.50
1 afrique „ — —	5.—
1 lószőr „ — —	12.—
1 ablak köper függöny —	3.—
1 „ tunis „ —	1.50
1 „ gyapju „ —	4.50
2 ágy, 1 asztalteritő bouret	5.50
2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 nagy szobaszőnyeg — —	2.50
1 „ „ I. —	5.30
1 ágyelőke I. — — — —	0.85
1 tapestry ágyelőke — —	1.50
1 mtr. jó futószőnyeg — —	—.40
1 „ „ mintázott — —	—.75

GICHNER JÁNOS

paplan- matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszadatik.

Titkos betegségek

gyógyitására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyit; hugycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is electro Massage vagy Psyhropnor által. Önfertőzést és annak utóbajait: ideg- és hátgerinczbajt és minden **női bajokat.**

— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig. —

Budapesten, Kigyó-utca 5.

Clotild-palota (I. emelet).

Atjáró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik.

Levél utján is bistos gyógysiker.

Nyári lakásokban,

ugy a betegápolásra, valamint az egészség fenntartására a Guttmann-féle szabadalmazott, légmentesen elzárható szoba-closetek, closetülések és pots de chambre nélkülözhetetlenek!

A monarchia legnagyobb üzlete ezen különlegességekben.

Closet-papir, papir-szekrénykék, bidets, egészségi köpcsészék stb.

Guttmann L. Budapest

cs. és kir. szab. closet-gyár

IV. Városház-utca 2.
Kossuth Lajos-u. sarkán.

Az osztrák-magyar THERMOPHOR-vállalat vezérképviselősége.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Valódi csak ezen védjegygyel.

Óvakodjunk az utánzásoktól!

Nincs többé **székrekedés** megszünteti azt az én **huss-kalácsom.** Raktár: **Bécs, XVIII., Ladenburggasse 46.** Prospectus ingyen. Próbarendelés 12 drb 3 K. bérm. utánvéttel.

MAGYAR

orvosi műszertár

Budapest, VII., Kerepesi-ut 32., a Rókus-kórházzal szemben.

Universális sérvkötők! páratlanok a maguk nemében, biztos fekvés, nem okoz nyomást, gummitöltés, kis pelottával a legnagyobb sérv is elzárható. — Tessék prospektust kérni.

Műlábak! Műkezek! **műfüzők, haskötők, egyenestartók, támgépek,** gummi-harisnyák, jótállás mellett legpontosabban és legolcsóbban készülnek.

Gummi és **halhólyag-különlegességek,** valódi francia gyártmány, 2—12 kor-ig tucatja, rövid **Capottok** 4-től 10 kor.-ig tucatja, női **óvszer,** pessoclus, orvosi rendeletre, 3—5 kor. darabja. **Diana-öv** havibaj-kötelék, 3—7 kor. drbja.

Irrigátorok! és öncsövezők 3, 4, 5, 6 kor., és a betegápoláshoz szükséges cikkek, kötszerek, műszerek, **betegtoló-székek** nagy választékban.

Nagy képes árjegyzékek discréten, ingyen és bérmentve. 20 kor. megrendelésnél 20% engedmény.

A vörös keresztre ügyeljünk.

Az 1896. millenniumi kiállitáson két elism. oklevél. kitüntetve.

POLOSKÁK, svábbogarak, csótánybogarak, molyok, hangyák, bolhák, legyek, stb.-ket biztosan és gyökeresen kiirtja csak az énminden

rovart irtó porom

dobozokban **2 koronájával,** kisebb **1 korona 10 fillér** és **60 fillérjével.** Tökéletesen méregmentes, gyors és biztosan ható

csótány- és svábbogár-irtószer,

dobozokban **2 korona** és kisebb **1 kor. 10 fillér,** e por rögtön és oly módon hat, hogy egy órával alkalmazása után az összes sváb- és csótánybogarak pusztitva kiseperhetők.

FULGURIN

az egyetlen folyadék, mely foltok hátrahagyása nélkül a **poloskát költésével együtt** láthatólag és tökéletesen kiirtja. Fulgurin mindenütt és minden kárositás nélkül még a legfinomabb kárpiton (tapétán) vagy a mögött is sikeresen alkalmazható. Fulgurin valódian csak **36 filléres** üvegekben és **2** koronás **literes** palac-kokban. Mindkettő ecsettel ellátva.

Volt cs. és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatásu

patkány- és egér-irtószer

Nem méreg (csakis rágó állatoknak halálos), 1 bádogdoboz ára **2 korona,** 6 doboz **10 korona.** Valódi minőségben kapható:

REISS B. vegyészeti terméknyek gyárában. **Budapesten, Király-utca 41 I-ső emelet.**

Ami — minden tévedés elkerülése végett — különösen figyelembe veendő!!!

Fiókraktárak Budapesten: **Kálai Sándor,** VII., Király-utca és Károly-körut sarkán, **Böhm Károly,** V., Nagykorona-utca 12. **Krayer E. és Társa,** V. Váci-ut 6. sz., Frankel-féle vasudvarban és VII. Kerepesi-ut 50. sz. a Népszinház átellenében, **Takács Lajos** IV., Kossuth Lajos, utca 19. szám.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógyulásra a legrégibb sebeknél is kilátása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputálást, ha **Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi**

centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyitásában rendkivül jó hatással van, a fájdalmak enyhitésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használtatik: a gyermekágyasok mellbajainál, a tejválasztás akadályainál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, nyilt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sóscsuz, dagadt lábaknál, sőt csontszúnál is; ütött, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, daratövis stb.; mindenféle daganat, kinövés, karbunkulus, uj képződmények valamint ráknál, körömméregnél, körömdaganatnál, hólyagnál, menéstől kisebesedett lábaknál. Égett sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt sebeit, a nyakon támadt daganatot, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállitólevéllel együtt 3 kor. 50 fillér. **Számtalan elismerő bizonyitvány eredetiben megtekinthető.** Mindenkit óvok hamisitványok vételétől és kérem vigyázni, hogy minden tégelyen a cég: „Őrangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada“ beégetve legyen.

Thierry A. gyógysz. balzsama és centifoliakenőcse.

E két gyógyerejében felülmulhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, igy tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segitenek, legalább az orvos megérkeztéig, természetesen nem szabad hamisitványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert, jó, olcsó, megbizható, amellett teljesen ártatlan, világhirü szernél, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. A hol a fent ismertetett védjegyekkel valódian kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és cimezni:

Thierry (Adolf) Limited Őrangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapesten: Török J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és József, Váci-körut 17. Zágrábban: Mittelbach J. gyógyszerész és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

Kérje ingyen

világhirü találmányomat a **Guzi kenőcsöt,** melyet **mindenkinek, ki cimét velem közli, nagy képes árjegyzékemmel ingyen és bérmentve küldöm.** Minden nálam vásárolt cipőért **1 évi irásbeli jótállást vállalok, hogy a bőr repedése ki van zárva,** ha Guzi kenőccsel bekeni. Időelőtti elszakadása esetén teljesen **ingyen megjavitom.**

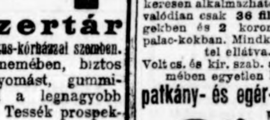

Minden nálam vásárolt cipőhöz 1 tégely Guzi kenőcsöt és 1 pár elegáns cipősámfát adok ingyen.

Legpontosabb mérték, ha harisnyában egy papirlapra állva, a lábtalp körvonalát lerajzoljuk. **Nem megfelelőt kicserélek saját költségemen vagy a pénzt minden levonás nélkül visszaadom.**

Férfi sima vix cugos, erős kivitelben	3.20
Elegáns gavallér vix füzős cipő, angol varrott talppal	3.50
Divatos barna bagaria füzős cipő	4.20
Salonlakk feltünő elegáns füzős cipő, keztyübőr szárral	4.50
Feltünő eleg. box füz. cipő, derby szab.	4.20
Női valódi zerge füzős v. cugos cipő	3.20
Divatos barna zerge. füzős, elegáns	3.20
Feltünő elegáns box füzős cipő, elegáns kivitelben	3.90
Salonlakk füzős cipő. eleg. kivitelben	3.70
Keresztcsattos elegáns salonlakk v. keztyübőr utcai cipő	2.20

Gyermekcipő 3 évig 1 frt 20 krajcár. 3 évtől 7 évig 1 frt 60 kr. 7 évtől 10 évig 2 frt.

Agulár Ignác

BUDAPEST,

Főüzlet: Kerepesi-ut 30. sz.,
a Rókus-kórház templomával szemben.

Fióküzlet: Király-utca 6. szám.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből **4 fillér. Vastagabb betükből 8 fillér.**

Szerkesztőségi telefon-szám: **56—12.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: **VIII., Kerepesi-ut 25. szám.**

Kiadóhivatali telefon-szám: **54—39.**

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Margit.
Levél várja kért helyen. 6972

Noblesse oblige.
Olyan szép az idő. Napos, verőfényes minden. Az esték is gyönyörűek — mire várunk még — agyan mire?! 7866

Z . . a.
Ilyen ügyetlennek még sem tartottalak volna. Jövök vasárnap. 15412

Elfogadom.
Hihetetlen nehézségekbe ütközik, de képtelen vagyok megtagadni. Abszolut biztosra délelőtti tervet negyedórai halasztással elfogadom. Bármiféle módositásról irásbeli értesitést idejében kérek. 15406

Lilla.
Vasárnap reggel és délután várom, okvetlen jöjjön. Amit kért átadhatom. Ezer csókkal Gyula. 15405

Magas Barna
Olvastam. Levelet lehetetlen volt, szándékosságot rólam nem tételezhetsz fel. Nagyon fáj a szivem érted mert igen nagyon szeretlek, imádlak. Semmit sem változtam. Most már biztosan fog levél várni. Isten velünk, számtalanszor ölel csókol hüséged. Gépész. 15402

Nyolc év.
Édes szivem! Tegnapelőtt jöttem vissza Bécsből; feljövök bármikor, ha ott leszel. Vágyádtam utánad, minden reád emlékeztetett. Ezerszer ölel és csókol —ád. 15415

Házasság
céljából több száz ur és hölgy, helybeli és vidéki van előjegyzésben. Keresztény hölgyek kéretnek jelentkezni a legmagasabb körig. Szigoru titoktartás, utólagos dijazással. Válaszbélyeg kéretik. Polacsek, VII., Vas-utca 3. 15341

Nősülés
utján óhajt önállóvá lenni intelligens vagyonos családból való szolid, 25 éves izraelita **diplomás gyógyszerész.** Adóssága nincsen. — Levelek „**Szorgalmas, 25—30,000**" jeligére kiadóhivatalba kéretnek

Hivatalnok
jó állásban szórakozás céljából óhajt megismerkedni uriasszonynyal vagy leánynyal, akit esetleg támogatna. Levelek „Hivatalnok" jeligével a kiadóba kéretnek. 6506

KERESLET.

Megvételre
keresek **könyvnyomdát** de csakis jó karban levőt. Levelek „Készpénz" jelige alatt. 15403

Egy elsőrangu
cognac-gyár keres mielőbbi belépésre **kitünő kereskedőt**, ki az összes kereskedői munkákat megadott utasitás szerint önállóan képes elvégezni. Különösen feladata volna megfelelő ügynököket felvenni és betanitani és ügyes propagandával a vevőkört nagyobbitani, emellett a szállitást és könyvvezetést ellenőrizni. **Fizetés** s 3000 korona, azonkivül elért eredményhez mérten jutalék. Kellemes állás, esetleg életcél. **Kivántatik:** Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal, melyek az eddigi működést bizonyitják és arckép, mi 10027. szám alatt e lap kiadójába küldendő. 10027

Árpakiviteli-üzlet
keres julius 1-ére ügyes **levelezőt,** német, francia és angol nyelv részére. Az angol nyelv tökéletes tudása és gyorsirászat feltétlenül mellőzhetetlen, irógép kezelés (Underwood-rendszer), valamint szakismeret megkivántatik. Kimeritő ajánlatok, melyek minden fölösleges kérdést kizárnak, e lap kiadóhivatalába „1025" jel. alatt nyujtandók be. 1025

Akadémiailag képzett, törekvő fiatalember, dr. juris, 30 éves, nemzetgazdász, nyelv- és gazdasági ismeretekkel, kereskedelmileg képzett, **titkári állást keres iparvállalatnál.** Elsőrendü bizonyitványokkal rendelkezik. Ajánlatok „1026" jel. alatt e lap kiadójába kéretnek. 1026

Szabász,
elsőrendü erő, finom civil- és katonai mérték üzlet részére **f. é. julius 1-ére kerestetik.** Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal és fizetési igényekkel e lap kiadóhivatalába „1028" alatt kéretnek. 1028

Helybeli
cipőgyár jól bevezetett helyi ügynököt keres. Ajánlatok referenciák megjelölésével a kiadóba „Ügynök" jeligével kéretnek. 1020

Utazó,
csakis elsőrendü erő, jól bevezetve, egy nagy és kiterjedt cognac-, rum- és törköly-gyár részére kerestetik. Részletes ajánlatokat „3—4000" jeligével a kiadóhivatal továbbit. 1021

Benzin-
vagy gázmótor, 6—8 lóerejü, megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 6430

500 darab
100 literes ecetes hordó kerestetik megvételre. Ajánlatok „Hordó" jeligével a kiadóba kéretnek. 1022

Okleveles
gyermekkertésznő ki az elemi tantárgyakból sikeresen előkésziteni és oktatni tud, májusra jobb helybeli, vagy vidéki családnál állást keres. A német nyelvet is birja. Szives megkereséseket „**Lelkiismeretes 20**" jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbit. 4762

Magyar-német
gyorsiró és gépiró, helyben vagy vidéken állást keres. Kovács, Akácfa-utca 7. I. em. 6. 6450

Tanulóleány
fizetéssel lap-expedicióba azonnal felvetetik. Bővebbet a kiadoban. 6560

Elárusitónői
vagy pénztárosnői állást keres szerény feltételek mellett fiatal, csinos és intelligens urileány, ki már elárusitónői minőségben hosszabb ideig alkalmazva volt. Szükség esetében óvadékkal is rendelkezik. Szives ajánlatok „Intelligens" jeligével a kiadóhivatal továbbit. 6460

20 korona naponta
könnyen és tisztességes uton kereshető törvényesen megengedett sorsjegyek eladása által, elsőrangu bankintézet részére. Ajánlatok „C. M. 9297" cimen Haasenstein és Voglerhez. Budapest, Dorottya-utca 9. kéretnek

KINÁLAT.

Okleveles zongora-
tanitónő kitünő oktatást ad klasszikus és szalonzenében előkelő nyaraló családoknál. Magyarul, németül, angolul és franciául beszél. Megkeresések „Zene 100" alatt a kiadóba kéretnek. 154'7

Kitűnő szabónő
ajánlkozik elegáns és egyszerü ruhák készitésére. Vámház-körut 12. II. 8. 4770

Tisztességes asszony
takaritásért lakást vállal magányos urnál vagy urnőnél. Elemér-utca 36. I. 19. 6455

Angol, francia
vagy **németet** alaposan tanitja egy tapasztalt magyar nyelvmester, ki tanulmányait külföldön végezte. Sikeres módszer. Kitünő ajánlatok. Lakás: **Gáspár Bernát, VI. Vörösmarty-u. 51/A., 21. ajtó.**

Nyári lakások
olcsón kiadók. Részletes felvilágositás kapható: Bunth Gáspár, Gigler Antal, Poszlovszki Antal, Raksányi János, Wölbling Ferenc, Fliegl József, id. Izel Antal, Törökbálinton.

Házvezetőnőnek
ajánlkozik fiatal özvegy izr. nő, ki ily minőségben már huzamosabb ideig alkalmazva volt és a háztartás minden ágában jártas szives megkereséseket „B. F." jelige alatt e lap kiadóhivatalába kér.

Eladó
olcsón egy nagy index 45 cm. hosszu, 30 cm. magas 500—600 lapból álló vastag szatinirozott es vonalzott könyv. 6890

A Császárfürdő
közelében olcsón eladó egy ujonnan épült kisebb földszintes bérház, melyen 12000 korona amortizatiós teher van. Vételhez néhány ezer korona szükséges. Részletes felvilágositás a kiadóban adatik. 6420

Telek
Óbudán, a Táborhegyen egy 1000 négyszögöl területü gyümölcsös, igen jutányos árban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6436

Minden szakmának
megfelelő, kedvező feltételek mellett, egy rendkivüli élénk ipari és garnizon-városban levő üzlethelyiség, nagy kirakat ablakokkal és uj villamos vezetékkel, legjobb forgalmu helyen, azonnal vagy megegyezés szerint kiadó. Ajánlatok „14507." alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 1023

Nyaralók
kiadók, 2 szoba s konyha a nyári idényre 200 koronáért. Bővebbet: Pettinger János, Rack János, Kümmel József Bunth András, Augusztin József, Jankovics György, Schneider Fallenbüchel Mátyás Törökbálinton.

Ujpesten
ház eladó 200 négyszögöles telken épült, áll 6 szoba, 6 konyhából, szép kerttel, a ház mostani bérjövedelme 832 korona, sürgősen 10.000 koronáért eladó, melyen teherként 5400 korona rajt maradhat. Bővebbet válaszbélyeggel, Niemetz Gyula ingatlanok adásvételi irodájában, Budapesten Rökk-Szilárd-utca 22.

Vendéglő
fővárosban ritka nagyforgalmu üzlet, hol évente sörbeni fogyasztás 350 hektó, borban pedig 250 hektó, nagy konyha forgalommal, tulajdonosa 9 éve birja, kizárólag csakis üzlettőli teljes visszavonulás miatt eladó. Bővebbet, Niemetz Gyula, üzletek adásvételi irodájában. Rökk-Szilárd-utca 22.

Kossuthfalván telek
300 □-öles, a Pöltenberg-utcában, bekeritetlen, □-ölenkint 7 koronájával eladó, melyen teher nincsen. Bővebbet Niemetz Gynla ingatlan adásvételi ügynök-égénél. Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22.

Hentesüzlet
a Dembinszky-utcában, igen jómenetelü üzletként ismeretes, bebizonyitható napontai bevétele 40 forint, évi bére 300 frt, sürgősen 400 frtért eladó. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodája, Rökk Szilárd-utca 22.

Ház Rákospalota-
Ujfalun, 330 négyszögöles telken, mely áll egy vendéglői helyiség, 2 utcai szoba, konyha, egy istálló, nyilt veranda, szép pince, konyhakert stbiből. 189 -ben épült, azonnal 12.000 korona évi bérért bérbeadandó. Bővebbet Niemetz Gyula ingatlanok adásvételi irodája, Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22. Csakis válaszbélyeggel.

Telek Kelenföldön
a pályaudvar mellett 1000 □-öles, melyen tető nélküli épület s kut is van, különösen nyaralónak is kitünő 10.000 koronáért eladó. Bővebbet Niemetz Gyula ingatlanok adásvételi irodája, Budapest, Rökk Szilárd-utca 22.

Temetkezési
vállalat bérkocsis üzlettel egybekötve Budapesttől 3 órányira nagyobb városban megyeszékhelyen, melyet jelenlegi tulajdonos 5 éve bir, évi forgalma 20.000 korona, teljesen felszerelve kocsik, lovak, szerszámok stb 16,000 koronáért eladó, avagy egy társ 10.000 koronával azonnali belépésre kerestetik, az árukészlet értéke kiteszen 5000 koronát, mely beszerzési áron átveendő. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodája, Budapest, Rökk Szilárd-utca 22.

Telek,
Stefánia-ut legszebb pontján, 1300 négyszögöles, à 60 forintjával négyszögöle eladó, maga az utcai front 16 négyszögöles; továbbá a Gizella-uton egy 624 négyszögöles telek à négyszögöle 40 forintjával eladó. Bővebbet Niemetz Gyula ingatlanok adásvételi irodájában, Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22.

Kitünő szabásu
ruhákat készit szakmájában tökéletes szabónő. Vidéki megrendeléseket is elvállal. Legszebb toilettek s háziruhák 5 frttól feljebb. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Törökbálinton
Gogler Antalnál 3 szoba s 2 konyha. Izeli Ádámnál 4 szoba s 1 konyhából álló lakások a nyári idényre 280 koronáért kiadók. Bővebbet a tulajdonosoknál.

Könyvnyomda
legmodernebb technikai berendezéssel, papirüzlettel és kisebbszerü könyvkötészettel is egybekötve, 6000 frt készpénzért azonnal eladó. Megyei gócpont, hol 20 magánhivatal és több uradalom is van. Szives megkeresések „N. G." jelige alatt a kiadóba kéretnek.

Balatonra
kirándulók megtekinthetik Balaton legszebb partján Lellén (v. á.) Pazich Ilonánál 2, 3—5 szobás nyárra kibérelhető butorozott villáit.

Budakeszi
Virágvölgy 250 ház szám alatt (közvetlen az erdő közelében) 6 szoba, 2 konyha, 2 veranda, tágas gyümölcskerttel. **Virágvölgy** 253. házsz. 3 szoba, 1 konyha, 1 veranda, 1 pince, gyümölcsöskerttel. **Erdő-utca** 258. házsz. 5 szoba 2 konyha, 1 pince (2 fedett zöld lugas) gyümölcskerttel. Bérösszeg: alku szerint. A lakások felosztva is kiadók. Bővebbet Stofitz Antal, közs. elöljáró.

Kiadók
a nyári idényre 140 koronáért Törökbálinton 2 szoba s konyhából álló lakások. Bővebbet: Wittinger János, Beigelbeck Flórián, Dörflinger István, Hermann Mátyás, Hermann András, Lechner József, Fallenbüchel József, Hoch Emil, Gelmár Jakab, Brucker Imre, Joszt István, Kimmel Péter, ifj. Fink József, Heller Mihály, Gindert Mihály, Nothnagel Márton, Gauland József, Wagner Pál, Führinger György, ifj. Hermann Antal Törökbálinton.

„Omnibus" csukott
14 ülő- és 6 állóhelylyel olcsó árban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 15404

Eladó!
Egy egyemeletes szálloda, vendéglő és korcsma kerttel és minden hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt, egy nagyobb vidéki városban, ahol mindenféle hivatalok, biróságok, országos és hetivásárok vannak a városnak óriási vidéke van, ügynökök kizárva. Csakis komoly vevőknek ad bővebb felvilágositást „K. M." jelige alatt a kiadóhivatal. 6840

Villa Révfülöpön
mely áll: 3 szoba nagy veranda, konyha, pince, stb a nyári szezonra kiadó fürdőkabinnal. Gyönyörü árnyas diófák és kut a villa mellett. Tudakozódni lehet Özv. Dr. Halász Ignácné egyetemi tanár özvegyénél, Révfülöp u. p. Kővágó-Eőrs. 3225

Villa
közvetlen a **Balaton** partján, a nyári idényre kiadó. Áll négy szobából, konyhából, s van két verandája és a szükséges mellékhelyiségei. Ára 500 forint. Értekezni lehet naponta 9—11 óra közt. Erzsébet-körut 42. III. 18. sz. a.

Cimbalom
pedál, hangjegy- és gyertyatartóval sürgősen eladó. Váci-körut 3. IV., 22. 6452

Kiadók
a nyári idényre 120 koronáért Törökbálinton 2 szoba s konyhából álló lakások. Részletes felvilágositást adnak: ifj. Wittinger Ferenc, Brucker József, Kimmel József, Gigler Mihály, Izeli Ádám, Heller Ferenc, Heszki Antal, Kern Mátyás, Engl Károly, Bürger Mihály, Scheiblinger Mátyás, Knapp György, Raksányi Antal, Sehemádek József, Simon Péter tanár, ifj. Steiner Antal, Schlegl Szilveszter. Törökbálinton.

Beraktározásból
visszamaradt uj és keveset használt butorok nagyon olcsó árban készpénzért eladandók. Beraktározási vállalat Zöldfa-utca 14., bejárat az udvarban. Ugyanott beraktároznak butor- és lakberendezési cikkeket. Kivánatra 5% kamat mellett előleget is adunk.

Nyári idényre,
Balaton Almádin szobák az egész idényre 80 frtért kaphatók, Becsák Ferencnél Balaton-Almádin.

Singer-varrógépe-
ket mélyen leszállitott árban heti 1 frtos részletre szállitunk 6 évi jótállással. Láng kerékpárüzlet, József-körut 41. 4678

4 darab
használt 1 águ asztali légszesz lámpa olcsón eladó. Bővebbet a kiadóban. 6480

3 szoba
s 2 konyhából álló nyári lakások Törökbálinton a nyári idényre 260 koronáért bérbeadók, bővebbet: Joszt József, Wittinger Mátyás, Feszl János Törökbálint.

Boroshordók,
csak egyszer használtak, 1903. hitelesitéssel **és teljes uj hordók** minden nagyságban olcsón eladók. **Klein, Rombach-u. 6.** 6480

Fodrásznő
rendkivül ügyes, ismeretség hiányában ezuton ajánlkozik, ugyanott elvállaltatik olcsó áron nyakkendők készitése. Nefelejts-u. 53. I. 14. 5460

Olcsón eladó
egy fényezett kredenc, kis szalon-garnitura, ágy éjjeli szekrénynyel. Cim: Eötvös-utca 1. szám, III. emelet 33.

Élővirágszakmában
állásátváltoztatni óhajtja egy intelligens fiatal urileány, igen szerény igényekkel. A szakmában 6 évi praxissal bir s kitünő kötőnő. Szives megkeresések „Virágüzlet" jeligével a kiadóba kéretnek. 6465

Lakás
Fonyód-fürdőn, mely áll 2 szoba és konyhából, kiadó Gölöncsér Istvánnál, Fonyód-fürdőn.

Almádin,
a Balaton legszebb **helyén,** kiadó 4 szoba, konyha, 2 veranda, egész idényre 350 frt, külön 2—2 szoba 200 frt, értekezni Becsák Ferencnél lehet, Balaton-Almádin.

Paszket-kocsi
jókarban, jutányosan eladó VI. Teréz-körut 38.

Eladó urilak Kispesten,
a fővárostól 10 percnyi távolságban, kényelmes közlekedés, tehermentes, az urilak áll: 3 szoba, konyha, éléskamra, fürdő- és előszoba, nagy kert nemes gyümölcsfákkal és szőlőültetéssel, hivatalnokoknak nagyon alkalmas, kedvező fizetési feltételekkel azonnal eladó. Bővebbet Kájel János Kispest, Báthory-utca 12.

A nyári idényre
kiadók Törökbálinton 160 koronáért 1 szoba s konyhából álló lakások. Bővebbet: Léber Márton, Fallenbüchel József, Keufler Márton, Killi Mihály, Galcsó Tamás, Róthauszky Mátyás, Paxián János, Kriszt Ferencné, Léber Mártonné, Pertl József, ifj. Izeli Antal, Jeschitz József, Bernhardt József, Bunth Antal, Schmidt János, Brandauer Ferenc, Karafli Ferenc, Czeisz Rokus, Wolf Károlyné, Beimel András, Hutschneider Márton, ifj. Nothnagel István, Domanits András, Fallenbuchel Flóris, Rascher József, Gigler Pál, Krizsanovits Ferenc, Bernhardt József, Loschinger József, Fischer Mátyás, Matics István, Gauland Márton, Joszt József, Fink Henrik, Jeschitz Ferenc, Gigler József, Troth Mihály, Küchel Antal, Beigelbeck József, Czeisz József, Scheirich Mátyás, Führinger Lenhardt, Bunth Mihály, Augusztin János, Gigler Ferenc, Korb István, Törökbálinton.

Egy igen ügyes
maseurnő és hidegvizgyógykezelőnő, ki a szakmájában nagy gyakorlattal bir, ajánlkozik privát házakhoz. Cime Dob-utca 109, II. em. 20. Gross Fánny.

3 darab
teljesen uj réz álló légszesz lámpa felszerelve, továbbá 1 drb kétágu uj s felszerelt légszesz lámpa eladó. Bővebbet a kiadóban. 6482

Martonvásáron
(Fejér m.) a következő nyári lakások bérbeadók: id. Fogl Györgynél 1 butorozott szoba fél konyha havi 20 koronáért, özv. Hrabovszky Józsefnénál 2 szoba, 1 konyha butor nélkül havi 45 koronáért, özv. Pommer Jakabnénál 1 butorozott szoba fél konyha havi 20 koronáért, Purnhauser Antalnál 2 szoba, 1 konyha butor nélkül havi 40 koronáért. Hüll Lipótnál 1 szviba, fél konyha butorozott havi 20 koronáért, Adamovics Imre. 1 szoba, 1 konyha butor nélkül havi 25 koronáért.

Zongorajátszó
ajánlja magát estélyekre, házimulatságokra (tánczene). Cim: Kerepesi-ut 60. I. em. 16. 6490

Törökbálinton
2 szobából s konyhából álló nyaralók kiadók. A lakások ára a nyári idényre 160.— korona. Bővebbet: Bunth István, Schmidt Károly, Nikoletti Mihály, Krizsanovits András. Gindert Ferenc, Gauland József, Nothnagel István, Führinger János, Wittinger Antal, Fink János, Martinkovits János, Szalczinger József, Gauland Lajos, Gauland Rozina Törökbálinton.

Okl. cimbalom
tanárnő, intelligens vidéki izr. családhoz ajánlja magát teljes ellátásért nyári tanitásra. Ajánlatok „Művésznő" jeligével a kiadóhivatalba kéretnek. 15364

Eladó
olcsón a fővárostól félórányira fekvő, szép és forgalmas községben egy ujonnan épült ház, vendéglő és kávéházi berendezéssel. A községben nyolc kőbánya van, melyek több ezer embert foglalkoztatnak, akik szükségleteiket ott fedezik. A községben lakik körülbelül száz hivatalnok. A vonat naponta 20-szor közlekedik. Vevőnek átiratnak, a vendéglő és kávéházi jogok. Vetelhez néhány ezer korona szükséges. Részletes feltételek a kiadóban megtudhatók. 6444

Intelligens
fiatal urileány pénztárosnőnak vagy elárusitónőnak ajánlkozik szerény igényekkel. Óvadékkal is rendelkezik. Szives ajánlatok „Pénztárosnő" jeligével a kiadóba kéretnek. 6466

Nyári lakás
Balaton-Almádin, 2 szoba, konyha és pince 120 frt, 1 szoba, konyha és veranda 120 frt az egész idényre, esetleg az egész 200 frt, tudakozódni Bokrossy Viktornál lehet, Balaton-Almádin.

Rácz-Almáson
a következő lakások kiadók **Láng Mihályné** 119, házszám alatt, 1 szoba, 1 konyhából álló lakását, idényre butorozva 6 koronáért butor nélkül 40 koronáért ajánlja. 2. **Szabó Mihály** Kis-utca 124. sz. a. 1 szoba, 1 konyhából álló lakás egész idényre butorozva 60 korona, butor nélkül 40 koronáért adja. 3. **Khólter Ferenc** 212. sz. házában 1 szobát, 1 konyhát 3 honapra butor nélkül 40 korona butorral 60 koronáért ajánlja.

70 koronáért
az egész nyári idényre bérbeadók Törökbálinton, 1 szoba s konyhából álló nyaralók. Részletes felvilágositást annak: Habermann Károly, Scheirich István, Fallenbüchel Flóris, Wittinger Antal, Schenadek Lőrinc, Killi János, Heszler József, Krizsánovits Jánosné, Bunth István, Bunth Mátyásné, Heffner János, Führinger József, Geszler Lenárdné Törökbálinton.

"DARÁNYI"
vászon sportkabát egyedüli tartós és mosható **3 forint.**
Csak nálunk kapható!
KOCH Testvérek férfi-, fiu- és gyermekruhák
BUDAPEST, Károly-körut 26.

Elegáns fénykép
elegáns kivitelben, igen jutányos áron.
Makart képek drbját 1 frtért.
Vidéki kis képek után nagyitások lelkiismeretes pontos kivitelben készii tetnek.
Waitzner fényképészeti müintézete
Budapest, Erzsébet-körut 20

TITKOS
betegségek ellen férfiaknak és nőknek legbiztosabb gyógyszer a
‚TRIAS'!
2—3 napi befecskendezés után a folyás teljesen megszünik. — Ára 90 krajcár. 1 frt 36 kr. beküldése után bérmentve küldi **Papp gyógyszertára Tiszaszentimrén, Fő-utca 8.** Kivánatra utánvéttel is. — Titoktartás biztositva.

Butor
csak jó minőségü
Hálószoba, kredenc, szőnyeg, divány, asztal, szék, iróasztali könyvszekrény. uri fotelek. ottomán, szalonberendezés, tükrök, ugy egyenkint is, nagyon olcsón, **eladás nagyban és kicsinyben.** Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak **VI. Teréz-körut 40. szám Steinberger Manó** butoriparosnál.

Veszek
zálogházi cédulát
régi arany ezüst árút brillánt és gyémánt árút a legmagasabb árak mellett
FRIED A.
órás és ékszerész
Kerepesi-ut 2. szám.

Szabadalmakat
kieszközöl és értékesit
PATAKY H. és W.
utóda
dr. Wirkmann József
hites szabadalmi ügyvivő
Erzsébet-körut 42.
Felvilágositásés pospektusingyen.

GUMMI
és
HALHÓLYAG
tuczatja 2, 4, 6, 8, 10 kor. és feljebb, a világ legjobbjai, titoktartásmellett, utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi e szakma legelső rangu cége:
REIF J.
specialista, Bécs, Brandstädtte 3.
Árjegyzék ingyen.

Én Csillag Anna

185 cm. óriás hosszu Loreley-hajamat, az általam feltalált kenőcs ***14 havi használata*** után értem el. Ezen kenőcs az egyedüli szer a haj ápolására, a növés előmozditására, a fejbőr erősitésére, uraknál erős és teljes szakállt növeszt és már rövid idei használat után is ugy a hajnak, mint szakállnak természetes fényt és teltséget kölcsönöz és megóvja ezeket a korai megőszüléstől egész a késő aggkorig.
Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 frt.
Postai szétküldés naponként az összegnek előre való beküldése után vagy utánvéttel az egész világba a gyárból, hova ***minden*** rendelés intézendő.
Csillag Anna
Wien, I., Graben 14.

A világhirü eredeti angol **Helical-Premier** kerékpárokat, mélyen leszállitva 125 frtért, valódi **„CHAMPION"**

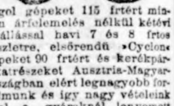

angol gépeket 115 frtért minden árfelemelés nélkül kétévi jótállással havi 7 és 8 frtos részletre, elsőrendü »Cyclon« gépeket 90 frtért és kerékpáralkatrészeket Ausztria-Magyarországban elért legnagyobb forgalmunk és igy nagy vételeink által a gyáraknál lenyomott rendkivül olcsó árak következtében
30% árleszállitással
szállitunk vidékre és bárhová
1 drb I.-rendü külső gummi jótállással ... ... frt 4.50 és 3.50
1 drb I.-rendü belső gummi jótállással ... ... frt 2.75 és 2.—
1 drb jó minőségü Acetylen lámpa ... ... frt 3.— és 2.—
1 pár kitünő pedál frt 2.75 és 2.25
1 drb jó minőségü kerékpár lánc frt 2.35 és 1.90
1 drb angol nyereg frt 3.— és 2.—
1 klgr. Calcium Carbid —.35
Még megjegyezni kivánjuk, miszerint vezető az országban legnagyobb cégünk kizárólag elsőrendü friss és eredeti gyári bélyeggel ellátott árut tart raktáron, melyek össze nem tévesztendők gyáraknál vagy nagykereskedőknél visszamaradott és állott esetleg kiselejtezett utánzatokkal.
Láng Jakab és fia
az ország legnagyobb és legmegbizhatóbb kerékpár raktára
Budapesten, József-körut 41.
Fiók-üzlet Rottenbiller-u. 1.
Meg nem felelő áruért a pénzt minden további nélkül visszaküldjük vagy kicseréljük. Nagy árjegyzék majd 400 képpel ingyen és bérmentve,

Jutalomkönyvek.
A közelgő évzáró vizsgálatok alkalmából **elemi, polgári és ipariskolai** jeles előmenetelü tanulók megjutalmazására az **iskolai hatóságok** figyelmébe ajánlom jutalomkönyveimet.
A Hazáért és Szabadságért Rákóczi fejedelem korának 200-ik évfordulója alkalmából a kuruc időket dicsőitik.
A Szabadságharc Hősregéi a 48-as szabadságharc hősi eseményeiről regélnek.
A szakbirálat, valamint a legilletékesebb világi és egyházi tanügyi hatóságok a legnagyobb elismerésben részesitették e munkáimat.
A 7—7 nyomtatott ivre terjedő díszes kötésű könyvek ára kötetenként **1 K. 20 fillér.** Megrendelések csak alulirottnál eszközölhetők.
Barna Jónás
székesfővárosi tanár,
Kerepesi-ut 61. II.

Részletfizetésre
arany, ezüst, ékszerek zsebórák és ingaórák olcsón kaphatók
Grünberger Ármin Béla
IV. Váci-utca 30. I. em 23.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.